

SAN LUCAS

Jaayhui'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Mayjäy ti cojaay je ayuc je tiy'ajt huïdi ñich ajt nejhuïyim co janch ytiy'ájtity, tüg'óciy jadu'n nej Jesús chondacy yjugy'ájtin ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiïy.

² Tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ajt xyñimaayim huïdi ci'm ijx midou nej chondacy ixti mabaad ycogixiïy, je' ajcxy huïdibi capxhuäcxy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

³ ñich nañ jadu'n ti nyajciyöyich ti nyajtecyöyich yajxon je tiy'ajt nej Jesús chondacy je' chinaayin ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiïy. Paady ycixpi ñich nhuinma'ñ pidägy co ñich miich nyajnijayihua'ñ tüg'óciy je tiy'ajt, miich oyjäybi, Teófilo.

⁴ Jigix miich nañ jadu'n mnejhuïhuipy yajxon je tiy'ajt, jadu'n nej miich ti m'ixpicy.

Tüg ángel nigapxy co Juan el Bautista ypi'c'ada'ñ

⁵ Jadu'n ytuni yjajti co anajty Herodes yrey'aty ma Judea naax cajp, jim anajty tüg judío teedy hue' anajty yxii Zacarías. Je' anajty semandumb mïid Abías y'ajugytijc y'amigügtijc. Je Zacarías ypijcy mïid Aarón y'ocniix, hue' je' anajty yxii Elisabet.

⁶ Dios y'ijxyp ñejhuïyb co je' anajty ajcxy ytudägyjäyity nimetz. Je' ajcxy ycuydumyb tüg'óciy yi Huindzin Dios ycapxy y'ané'min.

⁷ Je' ca'p anajty ajcxy y'ung ni tüg, e jadu'n ajcxy ymijäyhiñ nimetz.

8 Chi tūgtecy Zacarías m̄id y'ajugy y'amigūg yteedy'ájtcixy anajty ma Dios ytijc.

9 Jadu'n nej teedy ajcxy ycostumbre m̄idty, chi ñigooti tung je Zacarías mina ypoomjogipy jilby ma yi Huindzin Dios ytijc.

10 Tūg'óc̄iy je mayjāy ooy anajty Dios m̄ibijctzoogixy tiba'y. Yam Zacarías tzajtigoty ypoomjocy,

11 co ñayquēx̄ici Huindzin Dios y'ángel tūg ytināy a'oy'amy ma je poomjoctac.

12 Co Zacarías ijxy je ángel, chi ooy chiḡiyy.

13 Chi je ángel n̄imaay Zacarías:

—Ca' mdziḡiyy, ti Dios m̄idooy yi mjuydácin mnucxtác̄in. Yi mdōxyijc Elisabet ypaadipy tūg ung yēydijcpi, e mx̄imōhuiipy Juan.

14 Mjotcujc'adip mxondāgip miich etz mdōxyijc, nañ may yi jāy yjotcuḡihuiipy co anajty m'ung ti ypi'c'aty.

15 Chi yi m'ung ycōmay'ida'ñ ma Dios. Ni ca' ūgipy vino ni jocn̄i. Ma ca'ni anajty yma'xung'aty ym̄id'adipy yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

16 Yi' yajjothuimbidip may Israel jāy ma yi' ajcxy yHuindzin Dios.

17 Je' nicxy ycogapxy'aty ma yi jāy ajcxy huinmic jotmic m̄id Dios yjihui'ñ ymic'ajt, tim jadu'n nej Elías jecy'ajty ycogapxy'ajty huinmic jotmic m̄id Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Je' m'ung yajjothuimbidipy je ungdeedy ajcxy huidibi ca' y'ung ix-aangixy, nañ yajjothuimbidipy je jāy ajcxy huidibi ca' capxycōbicy yi Dios, jigix ajcxy paadipy oyjot oyhuinma'ñ. Nañ m'ung ñimāhuiipy je jāy ajcxy huen nayñi'ix̄iyigixy m̄id yHuindzin Dios ycixpi.

18 Chi Zacarías nimay je ángel:

—¿Nej jada ñich nejhuihuipy peni janch huídibi xyajnimaaybich? Ti nmijjáyñich, cham ndöxyijcich nañ ti ymijjáyñi.

19 Chi je ángel y'adzooy:

—Ñich Gabriel, ma Dios yhuinduu ni'ixi' n'ítich. Dios ti xyquexyich cogapxy'ajtpi ma miich co nyajnimahuipy jada oybi ayuc.

20 Jadachambi miich mhuí'mipy uum, ni ca' m'ocjájtnip nej mgápxiipy, miid co ca' mmibicy jada ñich n'ayuc huídibi yajcuydunip co anajty tiempo patni.

21 Yam je mayjáy ooy ja'ahuíjxcixy Zacarías, ooy anajty ajcxy tzachhuinmaaygixy ti co chachhuäcxipy jiiby ma Dios ytijc.

22 Co Zacarías ypidzimy, chi ca' anajty y'occapxni. Chi je jáy ajcxy huinjihuipy co ti anajty ixy tijaty jiiby ma Dios ytijc. Hue' je' yjacmíydacy a'ixiy'amy, e oyhui'míy uum.

23 Co je semandung yajmay, chi Zacarías ñicxni ma ytijc.

24-25 Co jadu'n yajty, chi Elisabet jihuipy co ti anajty y'ung tziñigy ciyi gy. Chi yüch'ijty migoox po', e ymíñañ: “Jadu'n yi Huindzin Dios ti ytuñ miid ñich jadachambi tiempo, ti xyjäymechich ti yajquëgy ñich ndzöydu'n ma yi mayjáy ajcxy.”

Tüg ángel nigapxy co Jesús ypi'c'adañ

26 Co tudujc po' maabi Elisabet anajty y'ungtzimígy, chi Dios quejxy je' y'ángel Gabriel jim Galilea naaxjot ma je cajp huídi anajty yxii Nazaret.

27 Chi Dios quejxy Gabriel ma anajty tüg töxy'anäg y'ity huídibi anajty ca'ni midzinäy yëydijc. Je töxy'anäg ti anajty co'adzoy co piga'n mïid tüg yëydijc huídi yxii José. José hue' anajty David y'ap y'oc. Je töxy'anäg hue' anajty yxiiijity María.

28 Co je ángel ytiigiyy ma anajty María, chi nimay:

—María, Dios ti xy'ijxtiy, je Huindzin Dios y'oy'ajt mïid miich. Miich je' cömay y'idip ma tüg'óciy töxyjäydijc.

29 Chi María co y'ijxy je ángel, chi chigiyy mïid je' y'ayuc, chi huinmay ooy mïid jada copxpócxin nej co yjadú'nity.

30 Chi je ángel yminañ:

—María, ca' mdzigiy, miich Dios ti xy'ijxtiy.

31 Jadachambi, m'ungdzimigip, myajpi'c'adipy tüg mang, huídibi mxii möhuipy JESUS.

32 Je Jesús mij y'idipy, hue' je' yajtíipy Dios tza-jpjotypi y'ung. Chi je Huindzin Dios möhuuyb je ané'min huídi yi' ymij'ap ymijteedy David ymïid anajty.

33 Je Jesús ané'mip huinixii ma yi Jacob y'ap y'oc. Je' y'ané'min camina ycixipy.

34 Chi María je ángel nimaay:

—¿Nej jada co yjadú'nity? Hich ca'ni nyëydijc mïid tzinäy.

35 Chi je ángel y'adzooy:

—Je Dios yjihui'n ymic'ajt minip ma miich, je Dios tza-jpjotypi ymic'ájtin xyajniđujttähuip, je oyjäybi jäy huídi pi'c'adam, hue' yajtíipy Dios y'ung.

³⁶ E cham Elisabet miich m'amigüg nañ jadu'n yajpi'c'adamy tüg mang ma ti ymijjäyñi. Cham midudujc po'bi maabi y'ung tziñgy je huidibi jäy ytijpy ca' y'ung'ixaani,

³⁷ com miiði Dios ca'ni ti chípity.

³⁸ Chi María ymīnañ:

—Jotcuje nguydunipyich yi Huindzin Dios chójcin, huen jadu'n tuñyii jadyii ma ñich jadu'n nej miich m'ayuc xymöyich.

Chi je ángel ñicxni.

María y'oy cogapxïy Elisabet

³⁹ Huin'it xii María choñ, ñicxy jottigoy ma yugjot, ma tüg cajp jim Judea naaxjot.

⁴⁰ Chi ytiñiy ma Zacarías ytiyc, e capxpocxy Elisabet.

⁴¹ Chi jadu'n yajaty co Elisabet midoohui María ycapxpócxin, chi jihuñy co y'ung yücxy ma yjot. E chi je Elisabet ooy yjotcugiy miið je Dios yjihuñ ymic'ajt.

⁴² Chi ymīnañ janch mic:

—Cömay miich ma tüg'óciy töxyjäydijc, e cömay y'idañ m'ung huidibi pi'c'adamb.

⁴³ ¿Nej ñich jada co jadu'n ti n'ahuägïy co nHuindzinich ytaj miñ xycó'ixïyich?

⁴⁴ Co ti nmidooyich yi mgapxpócxin, ti ñich n'ung yücxy ma ñich njot co chachjotcúcity.

⁴⁵ Jotcuje'adip pinjaty ti ymibicy, co cuyduñ y'idañ je ayuc miið je Huindzin Dios ycixpi.

⁴⁶ Chi María ymīnañ:

Ooy mij n'ojadatyich yi Huindzin Dios.

⁴⁷ Ooy nxondägyich miið Dios ycixpi, ñich nni-huambi nyajtzoocpi,

48 co yí' ti xyñi'ijxcidägyich, co ïch ayoobi xy-tumbi'adyíijich. Jadachambi etz jacnicxp xii tiempo, tüg'óciy jäy ajcxy oy mina'nip co jotcujc'ájtich.

49 Yi Dios tügpajc mjíip, tibi tun müd ïch, ooy yí' yxii ymíjity.

50 Dios ypa'ayooyb hueñypínity huídibi huindzigüiyip jadachambi etz jacnicxni xii tiempo.

51 Dios ti ooy tuñ mjípi huinma'ñ, ti jibicy pinjaty amij agix nayjihuiyip ma yjot yhuinma'ñ.

52 Dios ti yajpidzimy yi mjípi rey ma y'ane'my, ti mij'ajt möy ayoobidijc.

53 Pinjaty ayuu'ijtp anajty ymooy ti müd yjotcujc'adip, etz yi comeeñjädijc ajcxy ti ixmach ca' ni ti.

54 Dios ti pubety yi Israel jäy, yi' ajcxy ytumbi, müd co anajty ti pa'ayogoty je' ajcxy,

55 jadu'n nej jecy'ajty Dios yajnimay je' n'ap ndeedy, je Abraham etz je'y'ap y'oc, co tumbamb müd je' ajcxy huinixii.

56 Chi María tugüg po' jim y'ijty müd Elisabet, chi yhuimbijtni ma ytijc.

Juan el Bautista co ypi'c'ajty

57 Co je Elisabet oy yajhuaad'ajtni xii tiempo, chi yajpi'c'ajty tüg ymang.

58 Chi ayuc midooy ajcxy je ymijün ymidijc etz y'ajugy y'amigüg jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ müd Elisabet. Chi ajcxy ooy yjotcugiy müd je' ycixpi.

59 Chi jadu'n yjajty conductujc xii je ymijün ymidijc etz y'ajugy y'amigüg miñ ma Zacarías ytijc co anajty tiy'ajttihuaangixy je pi'c'anäg. Chi

ajcxy yajxii'ada'ñyii anajty jadu'n nej yteedy yxii Zacarías.

⁶⁰ Chi ytaj ymínañ:

—Ca' xii'adiyb Zacarías, hue' yi' huen xii'adyii Juan.

⁶¹ Chi je' ymígügtijc ajcxy ymínañ:

—¿Na'amy? Ni tüg miich m'amígüg jadu'n ca' xii'jity.

⁶² Chi ajcxy y'amidoohui je' yteedy jadu'n a'ixi'y'amy, nej yi' yajxii'ada'ñyii.

⁶³ Chi Zacarías pijctzoy tüg necy, e jaay jadu'n: “Juan huen xii'adyii.” Chi je' ymígügtijc ajcxy nidüg'óciy ooy jihuuy huiinmaay.

⁶⁴ Chi mic'amy Zacarías y'ahuac ahua'cxy e ytoodz yungiiy, chi oy ycapxiy e jäymejch cömay yi Dios.

⁶⁵ Chi tüg'óciy ymijün ymidijc ooy chigiiy. Chi ajcxy nimiydactay nej Zacarías ti yjaty ma tüg'óciy jäy huidibi tzinaayb Judea yuugjotypi tzinaaydac.

⁶⁶ Tüg'óciy pinjaty anajty midoob je ayuc, chi jäymejtzhuim ajcxy ma yjot yhuinmañ, chi ñayñimáayigixy:

—¿Ti jada' ytunamyb jada pi'c'anäg?

Com je Huindzin Dios je' miid y'ity.

Je Zacarías y'iy

⁶⁷ Chi je ungedeedy Zacarías miid je Dios yjihuiñ ymic'ajt Dios y'ayuc najtzcaxiiyi ymínañ:

⁶⁸ Cömay yi Israel jäy yHuindzin Dios, co ti ni'ijxcidägy, ti cohuañ yi' ñaax ycajp,

⁶⁹ Dios ti quexy tüg mij nihuaambi yajtzoocpi, ma yi' ytumbi, David y'ap y'oc ajcxy.

- 70 Com Dios jadu'n ymīnañ jecy'ajty mīid yī y'ayuc najtzcapxīyib huīdibi huätzjāyīp;
- 71 je' xyñihuānaanim ma īch ajt nmīdzip, nañ xypubedaanim xypudīgīhuaanim ca'ydi xycīgāhuiyīm huīdibi ca' xy'ixaanīm xychogaanim.
- 72 Jaydēbi pa'ayoohuīpy īch ajt nmīj'ap nmījteedy, etz jāymedzīyib jadu'n nej ayuc ahuanīy mīid je' ajcxy.
- 73 Jadu'n nej Dios janch huīnijot y'ayuc ahuanīy mīid īch ajt nmīj'ap nmījteedy Abraham jecy'ajty huīdi anajty xymōhuaanim.
- 74 Co nihuätzīcttuutīm ma nmīdzip, huīn'it jaydēbi miyaaxīm n'ojadājtīm ca' ma tzīgī'ñ jihuī'ñ,
- 75 mīid huätzhuīnma'ñ etz tudāgy huīnma'ñ ma yī yhuīnduu jabom jabom ixti mībaad ndzīnaayīm.
- 76 Miich ma'xung, jāy hue' myajtijīp mījpi Dios y'ayucnajtzcapxīyibi. Miich nīcxīp cogapxy, nīcx yajni'ixī jāy mīid Huīndzīn Dios ycxīpi.
- 77 Yajni'ixī' yī cajpjāy jadu'n nej huaad ajcxy y'alma paadīpy nihuāanīn yajniḏzoocīn, etz jadu'n nej huaad ajcxy ypocy huīnmechīyib.
- 78 Jadu'n nej Dios īch ajt tī xypa'ayoohuīm co tī xyñī'ijxcīdaacīm etz xymooyīm tīcxīn jājīn huīdibi tzomb tzajpjoty,
- 79 jaydēbi yajmōhuīpy jāy ajcxy Dios ytiy'ajt huīdibi ajcxy tzīnaayb agootztuum etz o'c jījp'am, jīgīx ajcxy xytūmooyīm ma je tudāgyḡpī tū'aa.
- 80 Je pi'c'anāg yeeg yjodijy huīnmīc jotmīc mīid yī Dios yjihuī'ñ ymīc'ajt. Chi chīnaay adūgtuum

ma ca' p̄in, ixti cooni x̄i tiempo paty mina ñíc̄x̄ipy cogapxy ma Israelj̄äy ajcxy.

2

Jesús yma'xung'ajty

¹ Huin'it x̄i Augusto César p̄idacy y'ané'min huen t̄üg'óc̄iy jāy nicxy necypejttaayḡixy.

² Je jaȳj̄p'atyp̄i padrón hue' je'yaj'oȳiyy Cirenio hūidibi anajty gobernador'ajtp̄ j̄im Siria ñaaxjot.

³ Chi jāy ajcxy nidüg'óc̄iy ñic̄xtay yajcojaȳiyybi nidüg nidüg ma yci'mgajp.

⁴ Chi José chooñ̄ j̄im Galilea naaxjot ma je cajp hūidi yx̄i Nazaret, ñic̄xy ajcxy j̄im Judea naaxjot ma je David ycajp, hūidi yx̄i Belén. Yi José ñic̄xy j̄im Belén com ym̄ij'ap'ajtpy ym̄ijteedy'ajtpy je David.

⁵ Chi José yajcojaȳiyy padrónjoty m̄iid María, je töxyj̄äy hūidibi anajty ym̄iid capxytuñ, hūidi anajty ung tz̄im'ijtp.

⁶ Chi jadu'n yajty co ajcxy anajty yj̄im̄ity Belén, chi oyhuaad'aty co María paad̄ipy y'ung.

⁷ Chi yma'xung'ajty je unngoob, e chi ñibe'ñ̄ ñimüxy m̄iid ymotz, e chi agöḡiyy ma iyujc p̄ëcx̄i'ñ̄, co ca' anajty t̄i paady jāttac.

Je ángeles ajcxy etz je cōbixycuend'ajtp̄i ajcxy

⁸ Chi m̄ihuingon je cajp anajty jāy ycōbixycuend'aty. Hue' anajty ajcxy yhuin'ñ̄aayb hūintzuumnajxyp̄ je' ycōbixy ajcxy.

⁹ Chi Huindz̄in Dios t̄üg y'ángel ñigidaaci je' ajcxy, e ȳi Huindz̄in Dios y'oy'ájt̄in y'ad̄ic̄xcoody j̄ühūidity ma je' anajty ajcxy ym̄ijc, chi ajcxy ooy ch̄iḡiyy.

¹⁰ Huin'it je ángel ym̄inañ:

—Ca' mdzigiiygixy, cham iich miich nyajnimaaygixy oybi ayuc huídibi yajjotcugihuipy tüg'óciy naax cajp.

11 Miiid miich ajcxy ycixpi ti ypi'c'aty cham ma je David ycajp tüg jáy huídibi miich ajcxy xyñihuánaam xycohuánaam ma ajcxy mmidzip. Hue' je' je CRISTO, je Huindzin Dios.

12 Yi' je' iixpéjtip huídi miiid m'ijxcabiipy. Mbáadiipy ajcxy je ung ma'xung ñimóchity miiid ymotz, ycöcnäy ma iyujc pëcxí'ñ.

13 Chi janch mic'amy ñayguëxíci miiid je ángel may yi tzajpjotychinaaybi, chach Dios ojadájtciy yminángixy:

14 ¡Ooy ycómáyity ooy ymíjity yi Dios tzajpjotypi, ji naaxhuíñ jotcuje'ajt miiid jáy ajcxy ycixpi huídibi Dios yjáygidacpy!

15 Jadu'n yjajty co je ángel ajcxy ñicxtay tzajpjoty, chi je cöbixy cuend'ajtpi ajcxy ñayñimayi:

—Tzoc jámim jim Belén, jaydëbi n'íjxim ti ti ytunyii ti yjadyii huídibi nHuindzin'ájtím Dios ti xyajnimáayim.

16 Chi ajcxy ñicxy jottigoy, chi oy pátcixy María, José etz je ung ma'xung y'agögíyity ma je iyujc pëcxí'ñ.

17 Co ajcxy ijxy je María etz je ung ma'xung, huin'it ajcxy nigapxtay nimíydactay jadu'n nej je ángel ajcxy ñimayi miiid je pi'c'anág ycixpi.

18 Tüg'óciy jáy huídi midou ooy jihuíy huinmay jadu'n nej je cöbixycuend'ajtpi ajcxy yminañ.

19 Chi María mido'mbijctay, e yajhu'i'my ma yjot yhuinma'ñ.

20 Chi yhuimbijty je cöbixycuend'ajtpi ajcxy cömay jäymech ajcxy yi Dios, etz ooy alabanza ajcxy iiy miid Dios ycixpi miid tüg'óciy jadu'n nej anajty ti íjxcixy ti midóogixy, etz jadu'n nej anajty ti ñimáayigixy.

Pi'c Jesús yajcapxquëxígy ma Dios ytijc

21 Coductujc xii maabi anajty yma'xung'aty, huin'it je' ajcxy tii'ajttiy je ung ma'xung. Chi ajcxy yxiiimoy JESUS, jadu'n nej je ángel anajty jayijp ti ymina'ñ ca'ni anajty chimígyii yciyígyii.

22 Co je xii oypaatni mina je María anajty yhuätzpidzimaamni, jadu'n nej Moisés ycötújcín je jécyip yminañ. Chi ajcxy miidnicxy je ung ma'xung jim Jerusalén capxquëxígaangixy ma yi Huindzin Dios yhuinduu.

23 Com jadu'n anajty yjaybétyity ma Huindzin Dios ñecy:

Tüg'óciy ungoob yéydijcpi huidi ma'xung'ajtp,
abicy yhuí'mipy miid je Huindzin Dios
ycixpi.

24 José etz María oy yéjccixy huindzigi'ñ jadu'n nej Huindzin Dios ñecy ymina'ñ co jébi yecy metzc jam muuxy o pajctza'm muuxy.

25 Jim Jerusalén anajty chinäy tüg jäy huidi anajty yxii Simeón, tudägyjäy je', etz ooy Dios jäymech. Simeón y'ahuijxyp anajty mina Dios miñ yajjotcujc'adañ Israeljäy ajcxy, e miid je' anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

26 Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti anajty yajnejhuíyii co ca' chojc öga'ñ, jayijpni oc'ixipy je Huindzin Dios yCristo.

27 Je Dios yjihu'iñ ymic'ajt yajmin yajmejtzi Simeón yhuinma'ñ huen nicxy ma Dios ytijc; huin'it Jesús ytaj yteedy ymüdnicxi ma Dios ytijc, cuyduñ ajcxy jadu'n nej Dios ñecy y'ane'my.

28 Chi Simeón tzendzoy etz capxpaady je ung ma'xung, e chi Dios mibijctzoy müd je' ycixpi, chi ymíñañ:

29 Jadachambi capxcix jotcujc, Huindzin Dios, müd ñch müch mdumbi, com ti mguyduñ jadu'n nej ti xyñimäyich co n'ixipyich je Cristo.

30 Cham ti n'ixyich je nihuambi cohuambi,

31 huídibi ti mni'ixiy ma tüg'óciy jäy ajcxy yhuindu.

32 Jada ung ma'xung ytiy'ajt yegip ma yi jäy ajcxy huídi ca' yjudiojäyity. Jadu'n yi' nipaady nej tüg jün huídi codücxp je jäy. Cömay y'idipy yi Israel jäy müd yi' ycixpi.

33 José etz Jesús ytaj ooy jihuüy huinmaay jadu'n nej Simeón ñigapxy je pi'c ma'xung.

34-35 Chi Simeón conuucx yi' ajxcy, e nimay María, Jesús ytaj:

—Jadayaabi pi'c'anäg hue' jada aminiy co may Israel jäy yjothuinma'ñ yaj'oyihuipy müd yi' Dios etz nañ jadu'n may Israel jäy yjothuinma'ñ ca' yaj'oyihuipy müd yi' Dios. Yi' je' tüg ijxpejt co ca' jäy y'ixa'nüyb choga'nüyb, e jadu'n tüg'óciy yajnejhuíhuipy nej ajcxy nidüg nidüg yjothuinma'ñ müdity. E müch m'idipy jotmaymüd jadu'n nejihuüy tüg espada ti xyajtzaachiy.

36-37 Nañ jim Jerusalén anajty tüg töxyjäy huídibi anajty yxi Ana, Dios je' anajty y'ayucnajtzcaxiybi. Fanuel anajty yteedy'ajtpy,

hue' je' Aser y'ap y'oc, mij jäy anajty ooy. Janch mutz'anägni ypijcy e jëyi huixtujc jimijt chinay mïid yña'y, mada'px mïdaax jimijt anajty cujc co'ögy chinäy, e ca' anajty ytigoy'ity ma Dios ytijc. Ana ytumb anajty tzajtigoty xim tzuum jopy ayuu anajty ycapxtägy.

³⁸ Chi Ana nimiñ José etz María jiiiby ma Dios ytijc, e quipxy mïd ajcxy huingapxtacy je Huindzin Dios. Chi je Ana nimiydacy je pi'c Jesús mïd tüg'óciy jäy jim Jerusalén huïdi anajty ajcxy jïjp'ijxp mina Dios cohua'na'ñ Jerusalén ma ymidzip.

Co ajcxy ñicxni jim Nazaret

³⁹ Co oy yajcuydundäy tüg'óciy jadu'n nej je Huindzin Dios ñecy ymina'ñ, chi José etz María ñicxixni jim Galilea ma ajcxy yci'mgajp Nazaret.

⁴⁰ Je pi'c Jesús anajty yeegy mic ooy mïd huijy'ajt cujc'ajt, etz ymïd je' Dios ymay'ájtïn y'oy'ájtïn.

Je pi'c Jesús yajpaady ma Dios ytijc

⁴¹ Jimijt jimijt yi ungdaj ungedeedy ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén co anajty je Pascua xii paady.

⁴² Co Jesús anajty ymajmetzjimijt'ajty, chi ajcxy ypättigiiy jim Jerusalén jadu'n anajty ajcxy costumbre mïdity co xii paady.

⁴³ Co je xii ñaxtäy, chi ajcxy huimbíjtcixni, e Jesús yhui'miiy je' jim Jerusalén. Ca' José etz ytaj nejhuiy ajcxy co ti anajty yhui'miy.

⁴⁴ Hue' ajcxy anajty tijy je' ymiñ axaam mïd ymigügtijc. Co tüg xii yöygixni, chi ajcxy ixtay je' y'ung ma y'amigügtijc ajcxy, etz huïdi mïd ñay'ixy'adyii ñaymigüg'adyii.

⁴⁵ Co ca' ajcxy y'ung paady, chi yhuimbíjtcixni jim Jerusalén ung ixtaaybi.

⁴⁶ Chi jadu'n yajty codugiig xii oypaatcixy jim ma Dios ytijc, Jesús y'iñäy anajty agujc'amy ma je huindzindijc. Yi' anajty y'amido'ijtyp yi huindzindijc y'ayuc, e nañ yaj'amidooy anajty tijaty.

⁴⁷ Tüg'óciy je huindzindijc huidibi midou Jesús y'ayuc, chi ooy ajcxy huinmay etz jihuiy jadu'n nej je Jesús huinjihuiydäy etz jadu'n nej anajty tiydudägy y'adzooy.

⁴⁸ Co Jesús ytaj yteedy y'ijxpati, chi ooy ajcxy tzachjihuiy. Chi ungdaj ymíñañ:

—Aay ung, ¿nej co miich jadu'n xytúngixyich? Yi mdeedy etz ich yam tzachjottigooyb nay'adzigiijich n'ixtáaygixich miich.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co miich xy'ixtáaygixyich? ¿Ca' mnejhuiygixy co copity n'idañich ma nDéedyich ytung?

⁵⁰ Chi ajcxy ca' huinjihuiyi Jesús y'ayuc huidibi ycapxy.

⁵¹ Chi Jesús miid nicxy je' ajcxy jim Nazaret. Chi Jesús capxymidoy ytaj yteedy. Chi yi' ytaj yahui'mday ma yjot yhuinma'ñ tüg'óciy nej ytunyii yjadyii.

⁵² Chi Jesús ixpijc'adiitzp anajty ooy, etz yeegy yjäygojy huijycujc. E yi Dios etz jäy ajcxy ooy anajty jäygiidaaccixy.

3

Juan el Bautista y'ayuccapxhuäcxy mijtig'iduum

1 Ma anajty je Tiberio César yjimiŋtjoty, miŋmajmox jimijŋ anajty maabi y'ane'mtigiy, chi je Poncio Pilato anajty gobernador'ajtp jim Judea, je Herodes anajty rey'ajtp jim Galilea, je' y'uch Felipe anajty rey'ajtp jim Iturea etz jim Traconite ñaaxjot. Chi Lisaniŋ anajty rey'ajtp jim Abilina.

2 Chi je Anás etz Caifás je' ajcxy anajty teedy miŋtungmiiŋ ma Dios ytijc. Je huin'it tiempo Dios y'ayuc yja'ty ma je Juan, Zacarías ymang, huidiŋi anajty tziŋaayb miŋtigiduŋm.

3 Chi Juan choñ ñicxy ma tüg'óciy cajp miŋhuingon je Jordán miŋni, capxhuijy je jāy ajcxy, co huen jothuimbijttaaygiŋy etz huen niŋbejtciŋy jigix ajcxy ypocy yajhuinmeecxiŋ.

4 Jada jadu'n tuni jajtŋ nej je ayucnajtzcaxhiŋybi Isaías anajty ti cojaay:

Jim miŋtigiduŋm yajmiŋdooy tüg jāy miŋa'ñ:
 “Yaj'oyiŋygiŋ yŋ Dios ytü'aa, tim jadu'n nej jāy ajcxy yaj'oyiŋygiŋy yŋ jibic tū'aa co tüg rey miŋa'ñ.” Yajtŋygiŋy yŋ tū'aa huidiŋi ooy y'adijy y'a'och.

5 Tüg'óciy aniŋ ahuoc huen joyiŋydäy, tüg'óciy tungop huen nañ jadu'n joyiŋydäy. Tüg'óciy niŋ'aa tū'aa huidiŋi tijmin tijxiŋp huen tiŋydäy. Yi tū'aa huidiŋi ca' quipxyjatyŋy huen quipxyjaty tiŋydäy.

6 Tüg'óciy yŋ jāy ajcxy ixipy ñejhuŋhiŋy nej Dios yega'ñ je nihuambi cohuambi.

7 Chi Juan oiy ajcxy je jāy pinjaty anajty miimb niŋbejtpi, ymiŋa'ñ:

—iMiich ajcxy tza'ñ ajcxy y'ajugy y'amigüg! ¿Pin miich ajcxy ti xynimäy quäg ma yŋ ayo'n huidiŋi

Dios yquexaamy?

⁸ Túngix oybi, jothuimbíjtcix, ca' ajcxy mīnaangixy miñ xyipy: “Abraham ñch ajcxy n'ap'ajtpy ndeedy'ajtpy”. ñich miich ajcxy nīmaayb co Dios ixti jēbi yī' yaj'ung'adyii yaj'anāg'adyii Abraham jada tzaa ca'ydi miich ajcxy.

⁹ Dios ni'ixī y'ity jaydēbi yajcōdigoyipy jāy ajcxy y'alma huīdibi jībīc-huinma'ñ mīd. Tīm jadu'n nīpaady nej jāy ni'ixī y'ity mīd jacha co pujxīga'ñ tūg quipy huīdi ca' oy ytiim'aty, etz yajnōgtāhua'ñ.

¹⁰ Chi je mayjāy ajcxy y'amīdooy je Juan:

—¿Ti ñch ajcxy jēbi nduñ?

¹¹ Chi je Juan y'adzooy, ymīnañ:

—Pīnjaty yhuīt mīd metz, jaydēbi mōy pīn ca' mīdīty ni tūg. Etz pīnjaty caagy mīd nañ jadu'n mōhuīpy pīnjaty ca' mīdīty.

¹² Chi mīiñ jadyii yajcogūejtpi co anajty ñībedaangixy, ymīnañ ajcxy:

—¿Ti huaad ñch ajcxy nduñ (jīgix Dios xymījotcujc'adīpyīch)?

¹³ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' nīgī anaxy myajcogūety jadu'n nej je cōtūjcin y'ane'my.

¹⁴ Chi soldado ajcxy ymīnañ:

—¿Ti ñch ajcxy ndunīpy (jīgix Dios xymījotcujc'adīpyīch)?

Chi Juan y'adzooy:

—Ni pīn ajcxy ti mgapījīcīpy, ni mganīhuambēdīpy ajcxy. Nañ jadu'n mījotcujc'ajtcīxy nej myajmujū-uygīxy.

15 Je mayjäy yjijp'ijxyp anajty ajcxy ooy, etz ooy jihuüy huinmaay nejhuíhuaangixy pen yi Juan je' anajty Cristo.

16 Chi Juan nımay ajcxy nidüg'óciy:

—İich janch nyajñıbéjtypıch jäy mıd nı. Miimb je' axaam huıdibi jacmıj ca'ydi ĩch, ca' huaad yi' ycıghuin ngejıch. Je' mıich ajcxy xyajñıbedıpy mıdı Dios yjihuı'ñ ymıc'ajt etz mıdı jın.

17 Je Cristo ni'ixı' y'ity co oybi möhua'ñ je jäy huıdibi ajcxy oyhuinma'ñ mıd, etz ymöhuaamy tzaachypı je jäy ajcxy huıdibi jıbic-huinma'ñ mıd, tzaachypı huıdibi nicamına ycıxıpy. Tım jadu'n nıpaady nej tüg jäy ni'ixı' y'ity co ymoc-huimboja'n, e chi je oybi mocpajc pıdäga'ñ ma che'x, etz je mocjaam ninögıhua'ñ, e camınaxı ycapıdza'ñ je jın.

18 Je Juan ooy jäy capxhuijy, etz canaagnax oybi ayuc capxhuäcxy.

19 Chi yi' ogy je rey Herodes, co y'uch Felipe ytöxyıjc Herodías mıd tzınaayi, etz jacjaydııybi jıbic-huinma'ñ tııbi Herodes anajty tuñ.

20 Chi je rey Herodes nıgı pocytuñ co Juan pıdacy pujxtıgoty.

Je Jesús ñıbejtın

21-22 Chi jadu'n yjajty co jadu'n tüg'óciy jäy ñıbejtıy nañ jadu'n Jesús ñıbejty. Yam anajty Jesús ycapxtägy co je tzajp y'ahuaach, etz je Dios yjihuı'ñ ymıc'ajt ymınajcy ma Jesús ycöduu mıd ñınıcx jadu'n nej muuxy ñınıcx. Nañ jadu'n yajmıdoy tüg ayuc choñ tzajpjoty ymınañ:

—Mıich n'ung'ajtpy, ooy ĩch mıich ndzocy ooy njihuıy, ooy njotcújcidııch mıd mıich.

Jesús ymij'ap ymijteedy

²³ Jesús hue' anajty yjimijt oy ni iipxmajc co ytungtigiiy. Hue' je' anajty jadu'n jäy tijy José ymang, José yteedy hue' je' Elí,

²⁴ Elí yteedy hue' je' Matat, Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Jana, je Jana yteedy hue' je' José,

²⁵ Je José yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Amós, je Amós yteedy hue' je' Nahum, je Nahum yteedy hue' je' Esli, je Esli yteedy hue' je' Nagai,

²⁶ je Nagai yteedy hue' je' Maat, je Maat yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Semei, je Semei yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Judá,

²⁷ je Judá yteedy hue' je' Joana, je Joana yteedy hue' je' Resa, je Resa yteedy hue' je' Zorobabel, je Zorobabel yteedy hue' je' Salatiel, je Salatiel yteedy hue' je' Neri,

²⁸ je Neri yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Adi, je Adi yteedy hue' je' Cosam, je Cosam yteedy hue' je' Elmodam, je Elmodam yteedy hue' je' Er,

²⁹ je Er yteedy hue' je' Josué, je Josué yteedy hue' je' Eliezer, je Eliezer yteedy hue' je' Jorim, je Jorim yteedy hue' je' Matat,

³⁰ je Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Simeón, je Simeón yteedy hue' je' Judá, je Judá yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Jonán, je Jonán yteedy hue' je' Eliaquim,

³¹ je Eliaquim yteedy hue' je' Melea, je Melea yteedy hue' je' Mainán, je Mainán yteedy hue' je'

Matata, je Matata yteedy hue' je' Natán,

³² je Natán yteedy hue' je' David, je David yteedy hue' je' Isaí, je Isaí yteedy hue' je' Obed, je Obed yteedy hue' je' Booz, je Booz yteedy hue' je' Salmón, je Salmón yteedy hue' je' Naasón,

³³ je Naasón yteedy hue' je' Aminadab, je Aminadab yteedy hue' je' Aram, je Aram yteedy hue' je' Esrom, je Esrom yteedy hue' je' Fares, je Fares yteedy hue' je' Judá,

³⁴ je Judá yteedy hue' je' Jacob, je Jacob yteedy hue' je' Isaac, je Isaac yteedy hue' je' Abraham, je Abraham yteedy hue' je' Taré, je Taré yteedy hue' je' Nacor,

³⁵ je Nacor yteedy hue' je' Serug, je Serug yteedy hue' je' Ragau, je Ragau yteedy hue' je' Peleg, je Peleg yteedy hue' je' Heber, je Heber yteedy hue' je' Sala,

³⁶ je Sala yteedy hue' je' Cainán, je Cainán yteedy hue' je' Arfaxad, je Arfaxad yteedy hue' je' Sem, je Sem yteedy hue' je' Noé, je Noé yteedy hue' je' Lamec,

³⁷ je Lamec yteedy hue' je' Matusalén, je Matusalén yteedy hue' je' Enoc, je Enoc yteedy hue' je' Jared, je Jared yteedy hue' je' Mahalaleel, je Mahalaleel yteedy hue' je' Cainán,

³⁸ je Cainán yteedy hue' je' Enós, je Enós yteedy hue' je' Set, je Set yteedy hue' je' Adán, je Adán yteedy hue' je' Dios.

4

Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹ Jesús ymïd'ajtpy anajty je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Co Jesús jïm choñ ma Jordán mij nï, chi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajnicxi mijtigïduum.

² Jesús y'ijty huixchigui'px xï jïm mijtigïduum. Chi je mujcu' yjot'ijxi huinma'ñ'ijxi. Jaygay jïm y'ijty, e co huixchigui'px xï ñajxni, chi oy yu-uböccodyii.

³ Chi je mujcu' nimay:

—Peni janch miich Dios xy'ung'adyii, nimay jada tzaa huen ahuimbity tzajcaagy.

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety ity ma Dios ñecy co ca'nan mïd tzajcaagy ti'ajty jây ajcxy yjugy'aty, nañ jadu'n tzocy tüg'óciy Dios y'ayuc.

⁵ Chi je mujcu' mïdpejty Jesús ma tüg cop janch cïxpi, chi tüg jaxïgy yajni'ixïy tüg'óciy je naax cajp huïdi jii naaxhuiñbi.

⁶ Chi je mujcu' ymïnañ:

—Ich miich möhuipy tüg'óciy mic'ájtïn ané'mïn etz oy'ájtïn, com ich ngï'am y'ity tüg'óciy, e nmöhuïbich hueñytïmpïity.

⁷ Pen xyhuingoxtinaaybich xy'ojadajtpïch miich, ac miich jada mje' tüg'óciy.

⁸ Chi Jesús y'adzooy, ymïnañ:

—Huinhuägtuutcïch miich mujcu', com jadu'n jaybéty y'ity: “Co yi Huindzin miich mDios mhuingoxtinähuiipy m'ojadadïpy, etz yï' je' tüg pajc myajmij'adïpy.”

⁹ Chi je mujcu' mïdnicxy Jesús jïm Jerusalén, chi mïd pejty ma Dios ytïjc coduu, e nimay:

—Pen Dios miich xy'ung'ajtp cödïpnax naaxcíxy,

10 com jaybety jadu'n y'ity ma Dios ñecy co quexipy Dios y'i' y'ángeles ajcxy e xycuend'adipy.

11 Cígíxy ajcxy xyhuidzipy, ca'ydi mdzaachy ma tzaajot.

12 Chi Jesús ymíñañ:

—Ji Dios y'ayuc huídi jadu'n mīnam co ca' m jot'ixipy mhuinma'ñ'ixipy y'i mHuindzin Dios.

13 Co je mujcu' yajcixy jadu'n nej anajty jot'ixa'ñ huinma'ñ'ixa'ñ Jesús, chi huinhuägtuuty tüg tiempo.

Jesús yajtzondägy je' ytung jim Galilea

14 Chi Jesús nicxy jim Galilea, e Jesús mīd'ajtpy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi Jesús ooy cōmay y'ijty ma tüg'óciy cajp huinduy agonbi.

15 Hue' Jesús anajty yaj'ixpicy majaty je' ajcxy naymujctac. Chi je jäy ajcxy tüg'óciy ooy cōmay Jesús.

Jesús yajpaady jim Nazaret

16 Chi Jesús ymiiñ Nazaret ma anajty ti ye-egy. Chi Jesús ytigy ma naymujctac, jadu'n nej costumbre anajty mīdity pocxxīduum. Chi ytinaay'ahuíy, chi ytigy necycapxi.

17 Chi ajcxy mooy je necy huídibi je Dios y'ayucnajtzcapxiybī Isaiás yjaay. Chi ciyhuäcxy je necy, paty jilby tüg it ma anajty yjaybétyity jadu'n:

18 Je Huindzin Dios yjihui'ñ ymic'ajt xymīd'ajtpich, co xyajñibicyich co nyajñimāhuibich ayoobitjc je oybī ayuc. Ti xyquexyich co nyajjotcugihuibich je jäy ajcxy huídi jotmay ymīd, etz nhuinméecxibich huídibi ajcxy pujxtigótyip,

nañ jadu'n ajcxy je huídibi huiintzíp nyajhuindíicxígíibich, e nbídägíibich ahuátztuum huídibi yajtzaachytumb.

19 Tí xyquexyíich co ngapxhuäcxíibich je tiempo mína Huindzín Dios may'ajt oy'ajt tuna'ñ míid je jáy ajcxy ycíipi.

20 Chi jada' Jesús abíidijty je ñecy, yajcídígíiy je tungmíidpi, huín'it y'ixtacy. Chi tüg'óciy mayjáy jíiby ma naymujctac ooy ajcxy huíndícxý je Jesús.

21 Chi Jesús ymínandacy:

—Cham yajcuydun je' huídi jaybety ma Dios ñecy jadu'n nej miich ajcxy cham tí mmídooy.

22 Chi nidüg'óciy ajcxy ooy jáygidacy nej Jesús mína'ñ, etz huínmay ajcxy ooy je ayuc huídibi Jesús ycapxy, chi ñayñímáayígíxy:

—¿Nej ca'y José jada jada' y'ung?

23 Chi Jesús ymínaañ:

—Ca' yjécýity miich ajcxy xyajnimähuíbich jada ayuc: “Tzoydumbí naychoyíhuí cí'm. Tüg'óciy jadu'n nej íich ajcxy nmídooyíich tí mduñ jíim Capernaum, nañ jadu'n miich octun ma mgi'mgajp.”

24 Chi Jesús yjacmínaañ:

—Janch íich miich ajcxy nmímäy co ni tüg jáy huídibi Dios y'ayucnajtzcápíxyb ca' jáy ajcxy cöbicy ma ycí'mgajp.

25 Janch íich miich ajcxy nmímäy co ooy anajty may co'ögy ytöxyjäy ya Israel jecy'ajty co Elías chínaay, co je tzajp adujcy tugíg jíimíjt jatudujc po', co oy yuu miiñ ma tüg'óciy naax cajp.

26 E Dios ca' quejxy je Elías ma yí Israeljäy co'ögy töxyjäy ajcxy. Hue' janch quejxy huínduum jíim

Sarepta ma Sidón naaxjot ma tüg co'ögy töxyjäy huidi jim.

27 Nañ jadu'n anajty ooy mayjäy püdz pa'm müidity ya Israel jecy'ajty co je Dios y'ayucnajtzcapx#ybi Eliseo chinay. Chi ni tüg jäy huin'it catzoocy, jëyi tügpajc choocy pa'mjäy huidibi anajty yx# Naamán huidi tsoon Siria naaxjot.

28 Huin'it tüg'ócüy jäy huidi anajty jiiby ma nay-mujctac ooy yjotma'tcoty co jadayaab ayuc ajcxy midooy.

29 Chi je mayjäy ajcxy nibidigy Jesús etz yajpidzimy ma je cajp. Chi ajcxy yajnicxy jim ma je tzaahuingueetz, co je cajp copcíxy anajty yajpaady, e jim anajty cödi#pnaxaangixy.

30 Chi Jesús ñajxy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ñicxni.

Tüg yëdyjc huidibi anajty müd jibic espíritu

31 Chi Jesús y'idacy jim Capernaum, tüg cajp jim Galilea naaxjot, chi Jesús jäy ajcxy yaj'ixpijcy pocxx#duum.

32 Huinmay ooy ajcxy jadu'n nej je' yaj'ixpijcy. Ñayñimáayigixy co je Jesús yaj'ixpijcy nejihuüy mijtung mij'ané'min müidity.

33 Jiiby ma je naymujctac jiiby anajty tüg yëdyjc huidibi müd tüg ca'oybi, chi je ca'oybi mic yaaxqueecy ymíañ:

34 —Ixmajtzcich ajcxy, ¿ti mdunamy müd ich ajcxy Jesús je nazaretpi? ¿Nej ti mmiñ co xya-jhuindigoyáanigixyich? Ich miich n'ijxcapy co miich je' je Huätzpi Dios.

35 Chi Jesús je ca'oybi ojy, nimay:

—Amon, pidzim ma yi jäy.

Chi je ca'oybi najztzijiy je yëydijc agujc'amy ma je jäy ajcxy, huin'it ypidzimy, e ca' ni nej jactuuñ.

³⁶ Tüg'óciy jäy jim ooy ajcxy ñay'adzigiyyi miñ xyipy yjanayñimáayigixy:

—¿Ti ayuc jada' yi'? Co miid y'ané'min etz mic'ajt ane'my ca'oybi etz yajpidzimy ma jäy.

³⁷ Chi Jesús capxpaady y'ijty ma tüg'óciy cajp huidi huinduy agónip.

Jesús yajtzoocy Pedro ymïd töxyjäybi

³⁸ Chi Jesús ypidigy choñ ma naymujctac, ytigiiy ma Simón ytijc. Jadu'n anajty Simón ymïd töxyjäybi mic'ytoyii. Chi ajcxy cohuaniiy Jesús miid je' ycixpi.

³⁹ Chi Jesús yhuindacy ma je' yhuinduu, ix'ojoy je toyii, e jadu'ñi ñajxy. Chi je' mic'amy ypidigy, yajcay yaj'uucy ajcxy.

Jesús yajtzoocy mayba'mjäy

⁴⁰ Tzuu tzuu anajty jäy ajcxy yajnicxy tüg'óciy jäy ajcxy pa'mmidpi ma Jesús. Chi Jesús cñixajy nidüg nidüg, e jadu'n anajty ajcxy chögy.

⁴¹ Chi nañ jadu'n je' ca'oybi yajpidzimy ma mayjäy, mic' je ca'oybi anajty yhua'ñ yjihuiy, yminañ:

—Miich je' Dios xy'ung'ajtp.

Chi Jesús nig'i ix'ojoy, ca' anajty yajhuäcxipy nicxy yjaccapxy, com ti anajty nejhuüygixy co yi' je' je Cristo.

Jesús y'ayuccapxhuäcxy jim Galilea

⁴² Co yximiiy, chi choñ Jesús, ñicxy mijtigïduum. Ooy jäy yja'ixtäyii, chi ajcxy oy

paatcixy, yajhuäcxijpy ajcxy ooy, ca' anajty oc'ixmadzáangixni.

⁴³ Chi Jesús yminañ:

—Ooy jada chachcopícyity co canaag agajp ñich jada ngapxhuäcxibich je oybi ayuc jadu'n nej Dios y'ane'my. Paady Dios ti xyquexyich ya naaxhuiñ.

⁴⁴ Jadu'n anajty je' capxhuäcxy majaty jäy ñaymujctac jim Galilea.

5

Je acxmajtzin mijhuinma'ñybi

¹ Tügtecy jadu'n yjajti, jim anajty Jesús ma je Genesaret mejypa', co jäy ñimiini janch ñay'adijñiy ñay'agodíyigixy, tzach'amidohuaangixy Dios y'ayuc.

² Chi yi' ijxpaty mejtz barco jahueengi mejypa'áy. Je acxmajtzpidijc ti anajty ypidzímgiy ma je barco, jim anajty y'acxxuumy pújccixy.

³ Chi Jesús yajtigiyñiy tüg barco huidi Simón anajty je'ajtpy. Chi may'ajt pijctzoy co huen yajjihüägy hueeni yi barco mejypa'áy. Chi Jesús y'ixtacy barcojoty, e jadu'n yaj'ixpijcy je mayjäy ajcxy.

⁴ Co ycapxymaayi, chi Jesús Simón nimay:

—Nicx pidäg m'acxmadzi'ñ mejyjoty, jaydëbi májtzciixipy acx.

⁵ Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, ti ñich ajcxy ooy njatuñ tüg tzuum, ni ti ti ngapáatcixyich. Per mñd miich m'ayuc ycixpi yi acxmadzi'ñ nbidägibich mejyjoty.

⁶ Co ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ mejyjoty, chi yajco'adujcy ooy may acx, jahueeni acxmadzi'ñ ycacñich mñd je may acx ycixpi.

⁷ Chi Pedro yemi ymīgügtjic huidi anajty jim ma je jadügp̄i barco, huen miñ ajcxy pubedyi. Chi ajcxy ymiñ pubejtp̄, yaj'ujch ajcxy metzp̄i barco miid may acx, jagoo jagoo ycaquiñ je barco miid may acx ycixpi.

⁸ Co Simón Pedro ijxy jadu'n, chi ycojxtinaay'ahuñy ma Jesús yhuinduu, ñimay:

—Huinhuaćtútcich, Huindzin, com ñich pocyjáy ñich.

⁹ Com Pedro janch tzigñyb anajty, etz nañ tzigñyb tüg'óciy huidi anajty miid ti ytuñ, co anajty ooy may acx tzachyajñibéjtcixy.

¹⁰ Nañ jadu'n tzigñyb anajty je Jacobo etz Juan je Zebedeo ymang ajcxy huidibi Simón anajty ti pubety. Chi Jesús ñimay Simón:

—Ca' mdzigñy, jadachambi etz jacñicxni xi tiempo mdunipy jaymadzi.

¹¹ Co je barco yajmejyp̄idzimy, chi ajcxy y'ixmajch tüg'óciy, chi ajcxy panicxy Jesús.

Jesús yajtzögy tüg jäy ñibützpa'mmiidp̄i

¹² Chi jadu'n yjajt̄i co anajty Jesús yjimiity ma tüg cajt̄, co ñimiini tüg yeydjic ymiid anajty pützpa'm. Co je pa'mjáy ijxy Jesús, chi nihuindacy ma yhuinduu, minucxtacy, ñimay:

—Huindzin, pen mdzojcpy jēbi xyajtzögibich.

¹³ Chi Jesús yci' najtzxajñy ñidoofñ, ñimay:

—Ndzojcyp̄ich, huim huadz.

Chi mic'amy je jäy choocy.

¹⁴ Chi Jesús ane'my, ñimay:

—Ca' ni pin myajñimähuiipy, nicx janchtiy nayguëxigñib ma teedy, jaydēbi möhuiipy Dios huindzigiñ, jadu'n nej Moisés ycötújcin je jécyip

y'ane'my, miid yi' ycixpi co ti mhuätzpidzimy, jaydëbi jäy ajcxy nejhuïhuipy co ti mdzögy.

¹⁵ Je capxy'ayuc nīgi y'oc-huäcx'aditzni, e janch mayjäy y'ocnimúcin, jim pin ayuc midohuaam, e jim huidi tzögaam.

¹⁶ Jesús ycögueecpy anajty je mayjäy, ñicxy anajty mijtigiduum Dios ojadajtpi.

Jesús yajtzögy tüg jäy cixuxypi tecyxuxypi

¹⁷ Tüg tecy yjãti, Jesús anajty yaj'ixpijcp, e jim anajty ajcxy iñäy ma Jesús yhuinduu fariseojäy ajcxy, etz huidi jäy yaj'ixpijcp Dios ñecy huidijaty anajty ti choongixy canaag agajp ma Galilea naaxjot Judea naaxjot, etz cham huidijaty anajty ti chooñ Jerusalén. E Jesús ymiid anajty Huindzin Dios ymic'ajt co jäy yajtzögipy.

¹⁸ Chi nijëjity jäy yajja'ty cijx'am tüg pa'mjäy yëydijcpi huidi ca' anajty yci' ytecy yücxy. Chi ajcxy ixtaay ma yajtijctigihuipy pidäga'ñ anajty ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu.

¹⁹ Com ca' anajty ni ma tigiyidac miid co je tijc anajty ooy y'újtzity miid mayjäy. Chi ajcxy miidpejty tijc nīgíxy, chi ajcxy tijc yajcöhuach, e chi ajcxy cödiyñajxy cijx'am je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu.

²⁰ Co Jesús ijxy jadu'n nej je' ajcxy ymibicy, chi nimay:

—Yëydijc, yajmeecxp mbocy.

²¹ Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpijcpy Dios ñecy etz je judío ixpijctijc huidi naydíjigixp fariseojäy huinmaygoty, ñayñimáayigixy: “Jada Jesús ooy ycapxtigoy miid Dios. Ni pin yëydijc huaad ca' ti

pocymecxy. Tügpaic nHuindzin'ájtım Dios huıdı pocyhuınmecxp.”

22 Jesús ñejhuııy je' ajcxy yjot yhuınma'ñ, paady ajcxy nımay:

—¿Ti mdzachhuınmaayb ajcxy ma mjot mhuınma'ñ?

23 ¿Ti jactzip co mınaanım co ti mbocy ya-jmecxy o mınaanım: “Pidğ etz nıcxnı?”

24 Jaydėbi mııch ajcxy mnejhuıııpy co ııch je' je jáy huıdı tzoon tzajpjoty, nmıdıch ané'mın etz mıc'ajt ya naaxhuıñ jėbi jáy nbocyhuınmecxyıch, paady cham nnımáyıch yı pa'mjáy: “Pidğ etz yajpidğ mmaabejt, nıcx ma mdıjc.”

25 Chi mıc'amy je pa'mjáy ytınayıgy ma je jáy ajcxy yhuınduu, etz yajpidğy je' ymaabejt ma anajty ycögnáy. Chi ñıcxnı ma ytıjc, chi ooy cömay jäymejch Dios.

26 Huın'ıt nidüg'ócıy je mayjáy ooy ajcxy jıhuııy, e chi ajcxy ooy cömay etz jäymejch Dios. Chi ajcxy ooy chıgııygıxy, ymınaangıxy:

—Cham janchtıy n'ıjxım mıjhuınma'ñ.

Jesús huodzoñ je Levı

27 Co jadu'n ytunı yjajtı, chi Jesús jım choñ, chi ijxy tüg yajcogüejtpı huıdı anajty yxıı Levı. Levı jım anajty ıñáy ma yajcogüejttac. Chi Jesús nımay je Levı:

—Pajaamgıch.

28 Chi je Levı ixmajtztay huıdı anajty ytuımyb etz padzoñ je Jesús.

29 Chi Levı mayjáy yajcay yaj'uucy ma ytıjc, cham may yajcogüejtpı ajcxy etz jacjadyıı jáy huıdı

iñaayb ma yi mesa miid Jesús etz yi' ydiscípulos ajcxy.

³⁰ Chi je' ajcxy huídibi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpicytije huídi naydíjigixp fariseojäy tzachni'ameechycápxcixy ni'ojiiygixy je Jesús ydiscípulos ajcxy, ymínaangixy:

—¿Na'amy co mgaaygixy m'uuccixy miid yajcogüejtpi etz miid pocyjäy ajcxy?

³¹ Chi Jesús ymínañ:

—Ca' yajmayjaty tzoydumbi huídibi ca' ajcxy ypiigyii, jëyi huídi ajcxy píjcp.

³² Ca' ñich ti nmiñich ma je jäy ajcxy huídibi ca' pocy miidty. ñich ti nmiñich miid yi pocyjäy ycixpi co huen jothuimbijttaaygixy ma Dios.

Yaj'amidooy ajcxy Jesús ti co jäy ajcxy y'ayunas'ájtciy

³³ Chi je mayjäy ajcxy Jesús nimay:

—Nej co yi' (Juan) ydiscípulos ajcxy janam jadzoc jaygay y'íjtciy etz ycapxtáccixy, nañ jadu'n je fariseojäy ydiscípulos ajcxy janam jadzoc jaygay y'íjtciy. Chi miich mdiscípulos ajcxy ca' ajcxy jaygay y'íjtciy, caaby uucp ajcxy jabom jabom.

³⁴ Chi Jesús ymínañ:

—¿Nej jëbi yaj'ayuu'aty jäy ajcxy huídi yajpatpi ma je pijcpi yajnixiñduñ, pen quipxyi yam yajpaady miid je huídibi pijcp?

³⁵ Minamb je xi je tiempo mína je pijcpi yajtzoniiyb, huin'it janchtiy ajcxy jëbi y'ayuu'ájtciy.

³⁶ Nañ jadu'n ajcxy yajnimay tüg jhuimbit ayuc:

—Ni pin ca' huaad agiyiyi tuc-huit miid jemyhuit, canaan jëyi yciidziy yi jemybi, nañ jadu'n je tucpi ca' oy yhui'mañ miid je jemyhuit agiyi'ñ.

³⁷ Ni pin ca' pidägy jemy vino ma je tucpi cochac, pen janch jadu'n octuñ, je vino jemybi yc'udzip je tucpi cochac, chi y'ixyojctähuiipy je vino etz je cochac ñitigoydähuiipy.

³⁸ Pidägipy ajcxy jemy vino ma tüg jemybi cochac, chi jadu'n ca' ytigoyipy je vino ni je cochac.

³⁹ Ca' ni pin tzocy vino jemybi, pen ti anajty ügy vino tibi yjejni, co jadu'n yminañ co jac oy je tibi yjejni.

6

Je discípulos ajcxy yajmújccixy trigo cojc pocxx#duum

¹ Chi jadu'n yjajtí tüg pocxx#duum co Jesús oy ñaxy ma tüg trigo cam, e yí ydiscípulos ajcxy oy anajty yajminájccixy trigo tim, chi ajcxy nixajztüdy, e chi ajcxy jicxy.

² Chi nidügti fariseojäy yminañ:

—¿Ti co ajcxy jadu'n mdundigooy co mdúngixy huidi ca' ñigodúcyity ajcxy mdunipy pocxin x#duum?

³ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy mgapxy Dios ñecy ni-jadu'ñy? ¿Nej ca' mnejhuüygixy ti David ytuun co anajty yuubögyii etz nañ co ymigügtijc anajty yuubögyii?

⁴ David ytiigy ma Dios ytiyc, chi conigy je tzaj-caagy huídibi anajty jii by ma Dios yhuinduu, chi caay, nañ jadu'n moy je ymigügtijc ajcxy. Je' tzaj-caagy ca' anajty ypadyii nicxy je' ajcxy cay. Teedy je' anajty ajcxy paatip cáaygixip.

⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Iich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, jëbi nnimäyich je jäy ajcxy ti jëbi huaad ytúngixy sábado xii.

Je yëydijc huidibi anajty yci' tïdzïp

⁶ Chi jadügtecy yjajti tüg pocxxi#duum, co Jesús ytigiiy ma tüg naymujctac, chi jäy yaj'ixpijcy. Jiiby anajty tüg yëydijc huidi y'a'oygi' anajty tïdzïp.

⁷ Chi huidi ajcxy yaj'ixpijcp Dios ñecy etz fariseojäy ajcxy ix'ijxy pa'ijxcixy Jesús nej pen jäy yajtzögam pocxxi#duum, e je' ajcxy anajty miid ycixpi xihua'ñ.

⁸ Jesús ñejhuu#yib je' anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ. Chi Jesús nimay je yëydijc huidibi anajty yci' tïdzïp:

—Pidig, tinayig mayjäy'agujc.

Chi je' ytinaayigy.

⁹ Chi Jesús yminañ:

—Nyaj'amidohuaamybich miich ajcxy tüg ayuc. ¿Nej Dios ñecy ymina'ñ, jëbi oybi nduunim pocxxi#duum o jëbi jibicpi nduunim, nyajtzoocim jäy o nyajtigooyim jäy yjugy'ajt?

¹⁰ Chi Jesús ajcxy huindicxpejtay nidüg'ócïy, chi nimay je pa'mjäy:

—Xajtiu mgi'.

Chi je' yci' xajtiy, huin'it je' yci' choocy.

¹¹ Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpijcy huidi ajcxy mijpidacp judío ycostumbre ooy ajcxy yjot'ambijcy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Nej ajt n'octuunim jada Jesús?

Jesús huin'ixy je majmetzpi discípulos ajcxy

¹² Jadu'n yjajti huin'it xii Jesús ñicxy mijtigüduum Dios ojadajtpi. Tüg tzuum ooy Dios miibjctzooy.

13 Co yx̄im̄īy, chi Jesús huoomiñ yí' ydiscípulos ajcxy. Chi huin'ijxy je majmetzpi, etz yx̄im̄oy ajcxy, apóstoles.

14-16 Chi Jesús yhuin'ijxy je Simón huidi yx̄im̄oy Pedro; je Andrés, Pedro y'uch; Jacobo etz Juan; Felipe etz Bartolomé; Mateo etz Tomás, Jacobo hue' je' Alfeo ymang; etz Simón huidi jāy ytiipy Zelote; Judas, Jacobo y'uch; etz Judas Iscariote huidibi nañ jadu'n Jesús c̄iyejc ma ymidzip.

Jesús yaj'ixpiy mayjāy

17 Chi Jesús m̄id'idacy je discípulos ajcxy, chi oy yhuācxipy ma tūg ajoy m̄id ydiscípulos ajcxy etz mayjāy huidi anajty ti choongixy Judea naaxjot, etz Jerusalén, etz ma mejypa' j̄im Tiro etz Sidón. Ymiñ ajcxy je mayjāy co amidoo'idáani Jesús y'ayuc etz nañ chōgaangixy je pa'm huidi ajcxy ym̄id.

18 Cham je huidi anajty ayo'n tzachpaatp m̄id ca'oybi, nañ tzoocp je' anajty ajcxy.

19 Chi tūg'óc̄iy je jāy ajcxy janch ñ̄idonamy anajty ajcxy je Jesús, co ym̄id mic'ajt co jāy tūg'óc̄iy ya-jtzög.

Je jotcuyc'ajt etz je cajotcuyc'ajt

20 Chi Jesús huind̄icxpejtay je mayjāy huidi ajcxy ixp̄igaam yí' y'ayuc, e ym̄inañ:

—Jotcuyc miich ajcxy ayoobt̄ijc, com miich ajcxy cham xypaat Dios y'ané'm̄in.

21 Jotcuyc miich ajcxy huidi cham yuubó'cip, co mḡüx̄ib miich ajcxy. Jotcuyc miich ajcxy huidi cham jotmay m̄id, co ypáadip x̄i tiempo m̄ina mxondáaccixipy.

22 Jotcujc miich ajcxy mina anajty jäy ca' xy'ixaangixy, co pin xy'ixtíjciixipy, e co jäy ajcxy jibic xyñigapxa'ñ xyñixíga'ñ mïd ñch ycixpi, je jäy huïdi tzoon tzajpjoty.

23 Mxondäg miich ajcxy huin'it xii, etz mjotcugíygiixip, com ooy chachmíjjity huïdi ajcxy mbadaamy tzajpjoty. Com jadu'n anajty jecy'ajty miich mmij'ap mmijteedy ca' ixaangixy je huïdi anajty Dios y'ayucnajtzcaxíyipy.

24 Miich ayoob ajcxy comeñyjäy, com ca' ti jotcujc'ájtín mjacpadaangixy huin'it xii (co Dios tiydunip je naaxhuiñyjäy).

25 Miich ayoob ajcxy huïdi cham oc'agujc'ajtp ocjotcujc'ajtp, ayo'n jotmay ajcxy mbaadip, e myajmayjadipy miich ajcxy tijaty.

26 Miich ayoob ajcxy co ajcxy myajnigapxipy myajnimíydägipy, com jadu'n jecy'ajty miich ajcxy mmij'ap mmijteedy nimay je jäy ajcxy co ooy y'oyjäy huïdi ajcxy anajty najtzcaxíyib ayuc huïdibi ca' ytiy yjánchity.

Nej huaad nmigüg ndzójcm

27 Chi Jesús yjacmínañ:

—Miich ajcxy huïdi cham amido'ijtp ñch n'ayuc, ñch miich ajcxy nimaayb: Tzójccix mmídzip, mi'oyjäy'ájtciix huïdijaty ca' xy'ixaangixy.

28 Mígapx je jäy ajcxy mïd oyjot oyhuinma'ñ huïdi ajcxy jibic xyñigapxp xyñi'ojíyib. Mibíjctzoogixy yi Dios mïd je' ajcxy ycixpi huïdibi xyñigapxp xyñi'ojíyib.

29 Pen ji pin xycojxy ma yi mhuinjijp, mo' jadüg adu'm'amy ahuin hueñ coxy. Pen ji pin xypígaani yi mjocxhuit, jactimmo' mníjen huen yajnícx.

30 Pın xypijctzohuip tijaty, mo'. Pın xypijcip huidi miich mjë'ajtpy, ca' mbijctzohuipy jadüg'oc.

31 Nej mdzocy tunipy jäy mïd miich ajcxy, nañ jadu'n miich ajcxy mdunipy mïd yï' ajcxy.

32 Pen miich ajcxy jëyi mdzojccixpy pinjaty xychojccixp, ¿ti oyjäy'ajtın jada' miich ajcxy m'ocpaadipy? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy chojcpy pinjaty yï' ajcxy tzójcip.

33 Pen mdumyb oybi huidijaty mmïd ooy mnaymüg'adyii. ¿Ti oyjäy'ajtın jada' miich ajcxy m'ocpáadip? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy tuñ oybi mïd ymüggtijc.

34 Pen myejcpijctzou mïd je jäy huidibi miich ajcxy mjijp'ijxpy co nañ jadu'n xymöhuipy tigatii, ¿ti oyjäy'ajtın miich ajcxy mdumyb? Nañ jadu'n yï jibic jäydijc jayejcpı tijaty pijctzoy co nañ jadu'n jijp'ijxcixy co ymöhuipy tigatii.

35 Miich ajcxy, tzójccix mmïdzip, mi'oyjäy'ajtcix mmïdzip, yajpijctzoogix tijaty, e ca' ni ti mjijp'ijxcixipy co ajcxy jac mij mbaadip. Jadu'n miich ajcxy mij mbaadip oy'ajtın e mnaydijıyb ajcxy je mijpi Dios y'ung. Com Dios pa'ayoodaayb tüg'óciy yï jäy ajcxy huidibi ca' ti jäygidägy, etz huidi jibicjäy.

36 Miich ajcxy pa'ayoo müggtijc ajcxy, jadu'n nej mDios Teedy tzajpjotypi ypa'ayoo huenyimpınyty.

Ca' mmügüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy

37 Ca' mmügüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy, huin 'it ca' pın xy'ix'ixipy xypa'ixipy. Ca' mmügüg

mbocy'ixipy, e huin'it ca' pɪn xypocy'ixipy. Huin-mecx mmigüg, e huin'it nañ jadu'n Dios myajhuin-meecxip.

³⁸ Mo' mmigüg etz huin'it miich ajcxy Dios xymöhuipy quipxy ooy tijtäch etz janch yajxon y'újtzyty cöđinaayb. Com yi quipxi'ñ tiibi myajquipxiy, nañ yi' miiid xyquipxhuimbidity.

³⁹ Chi Jesús yajnimay je mayjäy tüg jihuimbit ayuc:

—¿Nej jëbi tüg jäy huintzpi ymigüg huintzpi huiztyöyñi? ¿Nej ca' mdijy nimetz yjutcögägiixipy?

⁴⁰ Ca' ji ni tüg ixpijcpɪ huidi nigi ixpicyip ca'ydi yhuindzin, pen ji pɪn huädz yjadim'ixpicy najtzpadihuipy yhuindzin.

⁴¹ ¿Na'amy co mic'amy mbocy'ixy mmigüg co hueeni ytundigoy, e miich jac mij ooy mdundigoy, e ca' mjihui'ñybicy? Tim jadu'n nipaady nej jihuiy ti m'ixy pi'cpüx ma mmigüg yhuuin, e ma miich mgi'mhuuin jac jiiby mij quipy, e ca' m'ixy je quipy ma mgi'mhuuin.

⁴² Ca' huaad mnimähuipy mmigüg: “Nayyegii miñich püx n'ocyajpidzim maabi mhuuin”, e miich ca' m'ijxy mij quipy ma mgi'mhuuin. Jibicjäy miich. Jayjip miich myajhuädzip mjot mhuinma'ñ, huin'it jëbi mmigüg m'ihuujip mgapxhuujip, jadu'n nipaady nej jihuiy ti myajpidzimy je quipy maabi mhuuin, jachuädz m'ijxigipy e chi jëbi yi pi'cpüx myajpidzimipy maabi mmigüg yhuuin.

Je quipy je ytüm, yi' miiid ycixpi yaj'ijxcapy

⁴³ Ca' yi' y'oyjäyity huidi jibic tuumb, nañ jadu'n ca' jibicjäy huidi oy tuum, tim jadu'n nipaady nej

tüg quipy. Ca' ji yi' oyguípy huídi jibic tím'ajt, nañ jadu'n ni ca' yjibicquípyity huídi oy tím'ajtp.

⁴⁴ Com ni je' quipy yaj'ijxajp miid ytím ycixpi. Ca' pin higueri tím tucy ma quipy apymiidpi. Nañ ni pin ca' uvas cha'm piy ma aadz apymiidpi.

⁴⁵ Je jäy oyjäybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy oybi. Je jibicjäybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy jibicpi. Huídibi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñyoty yi' ycapxyp.

Je mejtznajxpi poch y'ijx

⁴⁶ Chi Jesús yjacmínañ:

—¿Nej co nigo mínaangixy: “Huindzin, Huindzin”, ni ca' ajcxy mdúngixy huídi nyajniimaaygixpy?

⁴⁷ Tüg'óciy jäy huídi xyñimimbich etz xymidoohui ich n'ayuc etz cuyduñ, ich nyajni'ixihuipy pin je' ymidügnax.

⁴⁸ Quipxyiyb tüg yëydijc huídibi ytijccoyp ma tzaa nicxy, chi nidajiy ooy cicy, chi pidägy poch'ijx tzaa nigixy, co mijni ycomy nimiñ je tijc, miid tüg'óciy ymijaa jayajpidiga'ñ je tijc, e ni ca' jadu'ñyi yajyücx, com tzaagixy anajty ypojtztzooñity.

⁴⁹ Yi jäy huídi midoob ich n'ayuc e ca' cuyduñ, miidquixiy jadu'n yi' nej tüg yëydijc co ti ytijccoyp. Ni ca' poch cicy ypojtztzooñity, jeyi naaxhuingixy nidajiy hueeni. Co je mijni ymiñ miid ymijaa, chi yajpidigy je tijc, chi oy yhuindigoydäy.

7

Jesús yajtzögy tüg mijtungmídpí Romano ytumbi

1 Co Jesús ycapxtaay ymiydactaay m̄id je mayjāy hūidi anajty jim am̄ido'ijtp, chi ytiḡiḡy jim Capernaum.

2 Jim anajty tūḡ Capitán tūḡ ytumbi hue' anajty píjciḡ, janch tim ōgaanip anajty, e je soldado hūindzin ooy anajty tzocy je ytumbi.

3 Co je capitán ayuc m̄idooy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi quejxy judío mijjāydijc, huen n̄icxy m̄inuucxtaaccixy Jesús co je' yminiḡy ma ytijc yajtzōḡiḡyb je' ytumbi.

4-5 Chi je mijjāydijc ajcxy ymiñ ma Jesús, chi ajcxy cohuaniiḡy ooy, píjctzou may'ajt, n̄imay:

—Jadayaabi capitán ymihuaad co mbubediḡy, com yajm̄ij'ajtpy ḡch ajcxy ngajp, ti cojy ḡch ajt naymujctac.

6 Chi Jesús ñicxy m̄id je' ajcxy. Co ajcxy miḡuingooñ je tijc, chi je capitán quejxy ymiḡüg huen n̄icxy jipcobadiḡy Jesús, n̄imāhuḡy:

—Hūindzin, ca' nej mnayjihuiḡyii, ca' ḡch miḡhuaadity co m̄diḡiḡhuḡy ma ḡch ndijc.

7 E paady ca' ḡch njot ti m̄ictuñ co ḡch miich ci'm n̄icx n'ixtāy. Jēda'ajty miich nigoo capx, e ti anajty ndumbich chōḡy.

8 Nañ jadu'n ḡch nm̄idich soldados ajcxy hūidi ajcxy xycapxcōbijcpich. N̄imāyich tūḡ: “N̄icx”, e n̄icxp; n̄imāyich jadūḡ: “Min”, e mimb; n̄imāyich ndumbi: “Tun jada”, e ytumyb.

9 Co Jesús m̄idooy nej je capitán ymiñ, chi jihuiḡy ooy, chi ni'ijxhuimbijty n̄imay ajcxy hūidi pamiinip:

—ḡch miich yim n̄imaayḡixyp co ca' nbaadyich Israel jāy hūidibi xymib̄ijcpich jadu'n nej jadayaab

agatz jäy.

¹⁰ Co ajcxy je quexyöybi yhuimbíjtcixni ma je tijc, chi oy páatcixni je tumbi ti anajty y'agidägy.

Jesús yajjugypijcy tüg co'ögytöxyjäy y'ung tübi anajty y'ögy

¹¹ Chi jadu'n yajty huin'it xii co Jesús anajty ñicxy ma tüg cajp huidi anajty yxii Naín. Miiid anajty ñicxy jadyii ydiscípulos ajcxy etz mayjäy.

¹² Co yhuingooñ ma anajty ycajp tigihuaani, chi minaybaati jäy ajcxy, ñicxy anajty ajcxy tüg öcpi yajnaaxtigiiygixy, huidi anajty ungday tügpajc y'ung'ajtpy. Hue' je' anajty co'ögy je töxyjäy, e miiid anajty ñicxy maycajppjäy.

¹³ Co je Huindzin Jesús ijxy, chi pa'ayogoty je töxyjäy, chi nimay:

—Ca' myäxy.

¹⁴ Chi Jesús ymijhua'cy, nidoñ je öcpi cajón. Chi ajcxy ytinayxijpy je huidi anajty ajcxy öcpi ciyñicxp. Chi Jesús yminañ:

—Yëydijc, iich miich yam nimaayb, pidig.

¹⁵ Chi je yëydijc iñayigy huidi anajty ti y'ögy, e ytigiiy miydaacp. Chi Jesús yajcidigiiyñi je' ytaj.

¹⁶ Chi ajcxy nidüg'óciy ooy ñay'adzigiygoti, e Dios jäymejch cömay, yminaangixy:

—Tüg mijpi Dios tiy'ajtmütpi cham yajpatp ma iich ajt.

Nañ jadu'n ajcxy yminaangixy:

—Ti Dios ni'ijxidägy yi yñaax ycajp.

¹⁷ Ooy Jesús yajcömay ma tüg'óciy Judea naaxjot, etz ma tüg'óciy jac huinduy agonbi naax cajp.

Je Juan je Bautista yquexyöybi

18-19 Chi je jäy ajcxy huïdi anajty Juan je Bautista yaj'ixpijcpy nimiydactay jadu'n nej mïid ytuni yjajti Jesús. Chi Juan huoo y metz yi' ydiscípulos ajcxy, e quejxy ma Jesús yajpaady. Chi Juan nimay co huen nicxy amïdoogixy Jesús, pen yi' je' je Cristo huïdi anajty miinaam, o pen n'ahuíjxpy ajcxy huingbi.

20 Chi je Juan yquejxyöybi miiñ ma Jesús nimay:

—Yi Juan je Bautista ïch ajcxy ti xyquéxyich ma miich amïdohua'ñ pen miich je' je Cristo huïdi minaamb, o ¿n'ahuíjxypich ajcxy huingbi?

21 Tim huin'ítiy Jesús ooy mayba'mjäy yajtzoocy. Yajtzoocy nañ jadu'n huïdi anajty ajcxy ooy mij yuu mij pa'm yaj'ayoyii, etz nañ yajtzoocy pinjaty anajty ca'oybi mïid ma yjot yhuinma'ñ.

22 Chi Jesús je Juan yquejxyöybi nimaayi:

—Nïcx nimaaygix je Juan jadu'n nej ti m'íjxcixy ti mmïdoogixy, co yi huintzpi ti yhuindïcxïgy, yi tecyma'tpi ti yöyïgy, yi nïbützpa'mmïidpi ti chögy, je cönatpi ti ymïdohuïccixy, je öcpi ajcxy ti yjugypijcy, e ngapxhuäcxyich oybi ayuc ma ayoobtïjc.

23 Jotcuyc yi' ajcxy huïdi ca' huinma'ñyigooygixy mïid ïch ycixpi.

24 Co je Juan yquexyyöybi yhuimbijttay, chi Jesús nimiydaccoty je Juan ma je mayjäy ajcxy, ymïnañ:

—Co ajcxy ti m'oy mijtigïduum, ¿ti ti m'íjxcixy? ¿Nej ti m'íjxcixy tüg jäy ametz jotmetz, jadu'n nejhuy tüg nähuaax huïdi pojmiimb pojxiip?

25 Chi jada', ¿ti oy ti m'íjxcixy? ¿Tüg yëydïc huïdi mïid oy yhuït yxöxyity? Yi jäy ajcxy oy yxoixypï huïdi agujc jotcuyc tzïnaaygixp hue' ajcxy yajpaady ma yi rey ytïjc.

26 ¿Ti ajcxy ti m'ixy jim mijtigüduum? ¿Tüg jäy huidi Dios ytiy'ajt miid? Janch ti m'ljxcixy tüg Dios ytiy'ajtmüdpi, etz jacnigi ymijity je' ca'ydi Dios y'ayucnajtzcapxüybi huidi jecy'ajty tzinay.

27 Je' jada je jäy huidi Dios ñigapxyp ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Cham nguejxyich ich nguexyöybi jayijp ma miich, je' yaj'oyihuip je jäy ajcxy yjot yhuinmañ miid ich ycixp, tim jadu'n nipaady nej jihuiy jäy tü'aa yaj'oyiy co rey yminañ yjadañ.

28 Ich miich ajcxy yam nimaayb co huidijaty ajcxy töxyjäydijc yajpi'c'ajtpy, ca' ji ni tüg Dios y'ayucnajtzcapxüybi huidibi jacnigi ymijity ca'ydi Juan, je Bautista. Chi jada' je jac mutzpi huidi jüby tzajpjoty yajpaatp ma Dios y'ane'my, jacmij je' ca'ydi Juan.

29 Co ajcxy je mayjäy jadu'n midoy nañ jadu'n je yajcogüejpgidijc ajcxy huidi anajty niibéjtcixy ma Juan, chi ajcxy minañ co Dios ytudägyity.

30 E je fariseos ajcxy etz je escribas ajcxy huidi anajty ca' niibéjtcixy ma Juan, ca' ajcxy mijpidacy huidi anajty Dios ytunamy miid je' ajcxy ycixpi.

31 Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—¿Ti miid nyajquipxihuibich jadyaabi jäy huidi tzinayb ma jadachambi tiempo? ¿Huidi miid nyajtügihuibich?

32 Jadu'n nej pi'ctijc huidi ajcxy iyüyb ma jäy yjuygixy ytooccixy. Mijhuan mijjihuygixy ymigügtijc: “Ti njayajxüxich flauta e ni ca' ti m'éjtcixy; ti nja'ihui ajcxy iy jotmaymiidpi, e ca' ti myaaxcixy.”

33 Chi Juan je Bautista ymiñ, e je' ca' anajty cay, ni ca' vino ügy, chi miich ajcxy mīnaangixy co Juan ymiid ca'oybi.

34 Chi ñch, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, nmiñich, chi caaybich uucpich, e miich ajcxy mīnaangixy: “Ijxcix, cha tūg yēydijc janch cax janch vino uucp, huidi miigūg'ajtpy yajcuējtpidijc etz pocyjāydijc.”

35 Je tiy'ajt ji je' ñiguēxigy ma je pinjaty nigapxp nimiydaacp tiy'ajt.

Jesús ma Simón je fariseojäy ytijc

36 Chi tūg fariseojäy may'ajt pijctzoy, co Jesús anajty miid ycaya'ñ. Chi Jesús ytigūy ma je fariseojäy ytijc, chi ññay'ahuūy ma mesa.

37 Chi jim anajty tūg töxyjāy huidibi anajty jibic tzinaayb jibic jugy'ajtp ma je jimbi cajp. Co je' nejhuūy jūiby Jesús ma fariseojäy ytijc ññay ma mesa, chi mimiñ tūg quiig aceite huidibi ooy oy xuugy, chi midigūy tigoty.

38 Chi ypiguetz'ahuūy ma Jesús ytecy ymijc, e chi yajxooci Jesús ytecy miid huinnñ e yajpöt miid ycōhuay, chi yajjaaxy je aceite huidi ooy oy xuugy.

39 Co jadu'n ijxy je fariseojäy, je' huidibi anajty ti huoy Jesús, chi jot'ajti ymīnañ:

—Co ixyipy jada Jesús y'ocjējity Dios ytiy'ajtmīdipi, y'ijxcajpy ixyipy pin jāy nejpy jāy yi töxyjāy huidibi nidoonip co yi' yjibictzināy yjibicjugy'aty.

40 Chi Jesús ymīnañ:

—Simón, cham ñch tūg ayuc nmīdidyich huidi nyajnimāhuamy.

Chi je' y'adzooy:

—Yajnimāygyich, Huindzin.

41 Chi Jesús ymīnañ:

—Tüg comeeñyäjy ymīd anajty metz jäy huīdi ti ñuucxy. Tüg jäy anuucxy mīgoox mīgo'px denario meeñ, e je jadügpī anuucxy huixchīgūi'px majc.

42 Com je' ajcxy ca' anajty mīdity ti mīd cuedip, chi je comeeñyäjy huinmecxy nimetz. Miich ocnīmaaygīch, ¿je metzpi jäy huīdi nuucxy, huīdibi je' nīgī chojpy?

43 Chi Simón y'adzooy:

—Hue' n'a'ixīyīch je tībi huinmecxy jac'anaxy.

Chi Jesús ymīnañ:

—Ti mdīygapxy.

44 Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäy, e nimay Simón:

—¿Nej m'ijxyp jadayaabi töxyjäy? Co ndīgīyīch ma mdījc, ca' miich nī xymooyīch co ndecy nbújībīch. Jadayaabi töxyjäy īch ndecy ti xypújip mīd yhuinnī, e ti xyméexyīch ndecy mīd ycōhuay.

45 Ca' īch miich ti xychücxxy. Jada töxyjäy jadu'n nej ti ytījc tīgīy, xychücxtyyb īch ndecy.

46 Īch miich ca' aceite mbīdägy ma īch ngo-huajc. Jada töxyjäy ti xyajjaaxi ndecyīch aceite huīdi ooy oy xuugy.

47 Paady īch miich nyajnimäy co jada töxyjäy huinmecxi yi' ymaybocy, co tībi oyhuinma'ñ yajtuñ cīxyjot huinījot. Pīnjaty hueeni ypocy yajhuinmecxi, hueeni yi' chójcin yajniquēxīgy.

48 Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ti miich mbocy yajhuinmecxtäy.

49 Pīnjaty anajty iñaayb ma je mesa ñayñīmáayīgīxy miñ xyīpy:

—¿P'in jäy jada jada' co nañ yhuinmeecxipy jäy ypocy?

⁵⁰ Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Ti m'alma ñidzögy co ti xymibicyich. Nicx jotcujc.

8

Töxyjäydijc huídibi anajty Jesús pubejtp

¹ Co jadu'n yjajti, chi Jesús ñicxy ma tüg'óciy je mij cajp etz mutz cajp, capxhuäcxy je oybi ayuc maabi Dios y'ané'min. Je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy miid ñicxy.

²⁻³ Etz nañ ymiidnicx nijëjity töxyjäydijc huídi anajty Jesús ti yajtzögy huídi ca'oybi anajty ymiid etz jac tijaty pa'm. Hue' je' ajcxy anajty je María je töxyjäy huídi anajty xiijip Magdalena, je huídibi Jesús yajpidzimí huixtujc ca'oybi ma je'; etz Juana, je huídibi ñäy anajty xiijip Chuza, e je Chuza hue' je' je rey Herodes ytungmiidpi; etz Susana, etz jacjadyii ajcxy huídi anajty ajcxy pubejt Jesús miid tijaty anajty ajcxy ymiid.

Je niipi y'ijxpejt

⁴ Co mayjäy ooy ñayyöymujc ma Jesús yhuinduu huídi tzoon ma tüg tüg cajp, chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

⁵ —Cha tüg ayuc nyajnimähuaangixy. Jadu'n jäy tüg choñ niipi, ñicxy trigo tím huijpi. Co je trigo tím huijy, chi nijëjity ypajc oy ycäy mijtügujc, chi je jäy ajcxy yajhuägpejty, e huídi ca' yajhuägpejty, chi joon piihuigy.

⁶ Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma tzaa nicx. Co ymujxy chi je' ytich, je' co anajty naax ca' yxoogity.

7 Chi nijējity trigo pajc oycāy ma apyjot, chi ymujxy quipxy mīd apy'ung, chi y'ujtz'o'ctay.

8 Chi nijējity trigo pajc oycāy ma je naax oybi huinnātzcuyc, chi ymujxy, chi yeetzooñ, ytiim'ajty oyjaty, tūg trigo pajc mīgo'px oyco'ity.

Co Jesús je miydāgi yajmay chi yjactimcapxcoty, ymīnañ:

—Pīn mīdohuamb jada ayuc, huen mīdooy.

Nej yhuimbīdzīmy je niipī y'ijxpejt

9 Chi je discīpulos ajcxy y'amīdooy:

—¿Nej jada jadu'mbi jīhuimbit ayuc yhuimbīdzīmy?

10 Chi Jesús ymīnañ:

—Miich ajcxy jaydēbi mnejhuīhuīpy huīdi Dios ñigapxpy ñimīydacpy coyūch'amy ma y'ané'mīn ycōtūjcin. Jacjadyīibi jāy jīhuimbit'amy nyajnimayich, jaydēbi pīnjaty huīdi ijxp ca' ajcxy y'ixīpy, etz pīnjaty mīdoob, ca' ajcxy mīdo'mbīgīpy.

Jesús capxtīcxy je niipī y'ijxpejt

11 Jadu'n je jīhuimbit ayuc yhuimbīdzīmy: Je trigo pajc Dios je' y'ayuc.

12 Je trigo pajc tiibi tūgujc ycāy, je' je' jadu'n nej jāy huīdi mīdoob Dios y'ayuc, chi mīc'amy ñiminyii je ca'oybi, e piibīdzīmdāy je Dios y'ayuc ma yjot yhuinma'ñ, ca'ydi mībic etz ca'ydi y'alma yajnidzōgyii.

13 Je trigopajc huīdi cāhui ma tzaajot, je' yi' ajcxy huīdi je ayuc mīdoob, chi cōbicy jotcuyc, chi je' ca' ytictztigīy, tzojccīxy y'ocmībicy, co agapxīyib paaty chi ixmajtznī.

14 Je trigo pajc huidi ti cãhui apy'agujc, je' je' ajcxy huidibi midoob, chi co ñicxni jãydigooyñi Dios y'ayuc miid jotcuyc'ájtin tzinaayin etz jugy'ájtin etz comeeñ'ájtin, e chi ca' Dios y'ayuc yhuim'y ma yjot yhuinma'ñ.

15 Je trigo pajc huidi cãhui ma oyñaax huinnätzcuyc, je' ajcxy huidi oy etz tudägy yjot yhuinma'ñ miidity. Chi je Dios y'ayuc midohui'my, e oñdägy'amy Dios y'ayuc ymayiy ma yjot yhuinma'ñ.

Je lámpara ñi'ijxpejt

16 Co jãy ajcxy jündicxi'ñ nöctzoy, chi ca' ajcxy cöjupy miid tu'tz, nañ ca' huaad pidägy cijx pätcipy, hue' janchtiy pidaaccixy ma jündicxpejt, co pin ytigiy jëbi icy je jin.

17 Ca' ni pin ayüch tunipy e nicxy ycayajnejhuüy, ca' ni pin ti tunipy ameech e nicxy ycaniquëxigy.

18 Paady miich ajcxy midoogix yajxon co pin tijaty miid, jacyajmöhuiy yí'. Pin ti camid, yajpigipy je' huidi anajty yjamid.

Jesús ytaj etz je jugymigüg

19 Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy ñimiini, ca' ajcxy nimejch Jesús yajxon miid mayjäy ycixpi.

20 Chi Jesús yñimaayi:

—Cheeby mdaj etz m'uch ajcxy tãba'y, miich ajcxy xyjamigapxam.

21 Chi Jesús yminañ:

—Yi jãy ajcxy huidibi Dios ayuc midoohuiy etz cuyduunip, yí' ñch ndaj'ájtypich etz n'uch'ájtypich.

Jesús yajxemy je poj etz je ñi co anajty chachpidigy

22 Chi tög teczy yjajti Jesús ytigüy ma tög barco miid ydiscípulos ajcxy, chi Jesús yminañ:

—Tzoc jim'amy ñinaxy náxim.

Chi ajcxy chooñ.

23 Chi ñigujc anajty nícxcixy co Jesús ymi'ögy. Chi tög mic poj miñ ma je mejy. Chi je barco ñi yajtigiyiyi, janch yinjaty jahueenjaty ycaquiñ.

24 Chi ajcxy Jesús nimijhuägy, tijyücxycy ajcxy nimaaygixy:

—¡Huindzin! ¡Huindzin! Cham ajt n'ocquininim.

Co Jesús oy ymäyhuijy, chi jipcogapxiy je poj etz je mejy co anajty chachmijjétpety ma barco. Chi je poj yhuäcxijptay, y'amoonday.

25 Chi Jesús yminañ:

—¿Ma miich ajcxy je mmibíjin?

Chi ajcxy yjanchchigiygoty janch yhuinmay ajcxy ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pin yëydijc jada jada' co je poj etz ñi jüguexy, etz yajhuäcxipy, etz ycapxycöbigyii.

Je Gadarajäy huídibi anajty ca'oybi miid

26 Chi ajcxy ymejch ma je gadarenos naaxjot, huídi huí'm jim'amy ñinaxy ma je Galilea mijlaguunba'.

27 Co Jesús ñibidzimy, chi jipcobadiy tög yëydijc huídi anajty ti choñ ma je Gadara cajp. Je' anajty ymiid ca'oybi, ti anajty yjejcni maabi ypadyii. Ca' je' anajty huit yajtuñ, nañ ni ca' anajty chinäy ma ytiyc, öcpijut anajty yajtzinähuiyb.

28 Co je' ixpaty Jesús, chi yaaxqueecy, e ycoxtinay'ahuíy ma Jesús yhuinduu, yminañ janch mic:

—¿Ti ñich miich co xyñimiiñich, Jesús, tügpajc mijpi Dios y'ung? Tun may'ajt ca' nijot xy-chachchaachytúñich.

²⁹ Jadu'n minañ com co anajty Jesús ixquexy je ca'oybi ma je jäy, ti anajty yjejcni ma je ca'oybi anajty tzach'ane'my je jäy. Coxoch anajty ymigügtijc ymü'dadyii mü'd cadena. Janch ypojtpy cadena, chi ca'oybi anajty yajnicxyii mijtigüduum.

³⁰ Chi Jesús y'amidooy je locijäy:

—¿Ti miich mxii?

Chi je ca'oybi yminañ:

—ñich nxii Legión (hue' yhuimbüdzimy nimay).

Jadu'n minañ com nimay anajty ca'oybi ti ytigüygixy ma je jäy.

³¹ Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca'ydi yquexyii ma ayoodactuuby.

³² Jim anajty tüg quepy idzim chachjüxcixy ma je ujtzjot. Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy co huen yajtigüyihuipy je' idzim. Chi Jesús ni'adzooy.

³³ Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi ytigüy ma je may'idzim. Huin'it je may'idzim ñayñajtzjibibiydaayi ajcxy ma tüg ahuoc, chi oy ajcxy ycädäy nijoty, chi y'ögtay.

³⁴ Chi je idzim cuend'ajtpi ajcxy co ixxy jadu'n nej ti yjadyii mü'd ajcxy y'idzim, chi ajcxy yqueecy, oy nimiydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac.

³⁵ Chi mayjäy ajcxy choon oy ijxcixy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti jadyii, oyja'tcixy ma Jesús. Chi je mayjäy ajcxy paty je yëydijc, tübi anajty ca'oybi ñibüdzimyii ycöbüdzimyii, ñäy ma Jesús yhuinduu, huit mü'd etz huijy quejy, chi ooy je jäy ajcxy chigüy.

36 Chi pinjaty ajcxy ijx m̄id m̄iydacy jadu'n nej yi' choocy, je jāy huidi anajty ca'oybi m̄id.

37 Huin'it t̄üg'óciy je mayjāy ma gadarenos naaxjot etz jadyi cajp huindy agonbi, chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen jihuāgy ma je' ajcxy, co anajty ooy chiḡiygixy. Chi Jesús ytiḡiyñi barcojoty yhuimbijtni.

38 Chi je jāy t̄ibi anajty ca'oybi ñ̄ibidzimyii ycōbidzimyii pijctzoy may'ajt co m̄id'idan Jesús. Chi Jesús m̄id capxc̄ijxy, ñimay:

39 —Nihuimbit mdijc, etz ñim̄ydāg jada mijpi tung huidibi Dios ti tuñ m̄id miich ycixpi.

Chi je' ñ̄icxy capxhuācxy je t̄iy'ajt cajp cajp jadu'n nej anajty mijhuinma'ñ Jesús ti tuñ m̄id je' ycixpi.

Je Jairo ñ̄ix etz je t̄oxyjāy huidibi Jesús yhuitpa' n̄idoni

40 Jadu'n yjati co Jesús yhuimbijty co chooñ Galilea, chi je jāy ajcxy cōbijcy Jesús janch agujc jotcujc, com nid̄üg'óciy anajty ooy j̄ijp'íxcixy.

41 Chi t̄üg yēydijc huidi anajty yxi Jairo huidibi anajty m̄jtungm̄id ma judíojāy ñ̄aymujctac ymiiñ ma Jesús, chi minucxtacy Jesús pijctzoy may'ajt co huen ñicxy ma je' ytijc.

42 Jairo ym̄id anajty t̄ügpajc ñ̄ix, hue' anajty yjimijt majmetz, janch tim ōgaanip anajty. Co Jesús ñ̄icxy m̄id je', chi janch mayjāy anajty chach'adij̄iyii chach'agod̄iyii.

43 Chi t̄üg t̄oxyjāy huidi anajty yxi ybo', ca' anajty y'oc-huācxijpni, m̄imajmetz jimijt anajty cujc jadu'n m̄ijtni. Ti anajty ymeeñ yajtundāy ma je tzojdumbi ajcxy, etz ni pin anajty ycayajtzögyii.

44 Chi je töxyjäy nimijhuägy je Jesús, chi nïdoni yhuitpä. Janch mic mic je yxñ ybo' oy yhuäcxipy.

45 Chi Jesús ymïnañ:

—¿Pïn xyñidoñ ñich nhuit?

Chi ajcxy y'adzooy co ca' pïn. Chi Pedro etz tüg'óciy mïid je' ymïnañ:

—Huindzin, jäy ti xy'adijïy ti xy'abodïy etz miich mïna'ñ: “¿Pïn ti xyñidoñich?”

46 Chi Jesús ymïnañ:

—Nidügti ti xyñidoñich. Nnejhuïybich co mïid nmic'ájtich ti nyajtzögyich pïnjaty.

47 Co je töxyjäy jihuiy co ca' coyüch yhui'ma'ñ, chi nimïñ janch tziyuuyb. Chi yhuindacy ma Jesús yhuinduu, chi capxpïdzïmy mayjäy'agujc ti ycixpi anajty co ti nïdooni Jesús yhuitpa', e co anajty mic'amy ti chögy.

48 Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy, ti mdzögy co ti xymïbicyich, nicx jotcujc.

49 Yam Jesús anajty ycapxpy, co ymïñ tüg jäy huïdi anajty ti choon ma Jairo ytïjc; je Jairo ni-huindzin'ajtp anajty je judiojäy naymujctac, chi nimaayi:

—Ti y'ögy miich mnïix, ca' mjac'amayïy nïgi yi Huindzin Jesús.

50 Co Jesús jadu'n mïdooy, chi ymïnañ:

—Ca' mdzïgiy, mïbïjcich janchtiy, etz tzögïp yi mnïix.

51 Co Jesús ytigïy ma je tïjc, chi ca' a'ixïy nicxy ytigïy hueñypïñity mïid je'. Jëyi Pedro, Jacobo, Juan etz je töxy'anäg ytaj yteedy ytigïy mïid Jesús.

52 Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy janch yaaxp, janch ñé'mgixy müd je töxy'anäg ycixpi. Chi Jesús ymíñañ:

—Ca' myaaxcixy, ca' yi' ögity, maab yi'.

53 Chi nigooob ajcxy nixiicy com ti anajty ne-jhuüygixy co ti y'ögni.

54 Chi Jesús majch je töxy'anäg ma yci', chi migapxy mic, ymíñañ:

—Töxy'anäg pídiğ.

55 Chi je' yjugypijcy, e mic'amy ypidigy. Chi Jesús ymíñañ co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy.

56 Chi ytaj yteedy ajcxy ooy chigüy yjihuüy. Chi Jesús nimay co ca' huaad pinjaty müdmıydägıpy jadu'n nej ti ytuñyü yjadyü.

9

Jesús quejxy ayuccapxhuäcxp je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy

1 Co Jesús yajyöymujctay je ni majmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi moy je mic'ajt jaydebi yajtzögıpy pa'mjäy, etz moy ajcxy nañ jadu'n cötújcın co ajcxy ixquexıpy je ca'oybi.

2 Chi quejxy je' ajcxy ñıcy capxhuäcxıxy jadu'n nej Dios y'ane'my, etz yajtzoocıxy pa'mjäy.

3 Chi Jesús ymíñañ:

—Ca' ni ti tü'amgıxpı mminıcxıxy; ni mgaminıcxıp mdajc, ni mmorral, ni mgaagy, ni meeñ, e ni mgaminıcxıpy ajcxy metz mhuit.

4 Huen tim huıdı tıjc ma anajty mdıgıygıxy, jım ajcxy huı'mgıxıpy, e jım ajcxy nayyöyhuäcxıyb.

5 Hueñy ma'amyity ma ca' jäy xycöb'jccixy, co ajcxy mb'idz'ingixipy ma je' cajp mhuinnéjpcixipy mhuinjáaxcixipy je naaxjoc ma mdecy. Jada je' tiy'ájtíp co Dios tzaachytunipy yi jadu'mbi jäy ajcxy.

6 Chi ajcxy ñayyöyhuäcxtaayi, ñicxy ajcxy cajp cajp capxhuäcxixy je oybi ayuc, etz yajtzoocixy pa'mjäy hueñy timma'ámyity.

Co Juan el Bautista y'ögy

7 Je rey Herodes co nejhuüy jadu'n nej Jesús anajty m'jhuinma'ñ tuñ, chi ooy anajty tzachne-jhuíhua'ñ pín je' anajty. Com nijëjity jäy anajty yminaangixy co ti Juan jugypicy.

8 Chi jacnaagity yminaangixy co Elías ti ñayguëxigyii, e jacnaagity yminaangixy co tüg Dios y'ayucnajtzcaxiybi je' ti yjugypicy huidi jecy'ajty octzinaybi.

9 Chi Herodes ymínañ:

—Ich yi' ni'ane'mdiy co huen ajcxy Juan yco-huajc yajminajci. ¿Pín jada jada' huidi ich nmidooybich co tzachnimiydaaccixy?

Herodes ooy anajty ja'ixa'ñ Jesús.

Jesús yajcay migoox mil jäy

10 Co je apóstoles ajcxy yhuimbijty, chi yajm'ndm'ydactay ajcxy Jesús tüg'óciy tiibi anajty túngixy. Chi ac jëyi ydiscípulos m'nd'ajty Jesús m'jtig'íduum huigon ma tüg cajp huidi yx' Betsaida.

11 Co je mayjäy ajcxy nejhuüy, chi ajcxy panicxy Jesús. Chi Jesús je mayjäy cöbijctay etz yajm'ndm'ydacy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt nej

ané'min cötújcin mii'dity. Jesús nañ yajtzöcpi anajty hu'idijaty yajtzoyihuaam.

12 Co oy chu'ñyñi, chi ymijhuägy je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy ma Jesús, chi ajcxy nimay:

—Capxycijxni mii'd jadayaabi mayjäy ajcxy, jaydëbi ajcxy ñicxipy ma yi cajp hu'idi huinduy agon yajpaatpi, huen nicxy ixtaaygixy jättac etz jim ajcxy paadipy caayin uucin. Com hue' jada it ma ñich ajt yam nyajpaatim mijtig'iiduum.

13 Chi Jesús yminañ:

—Mooygix miich yi' ajcxy ycaayin y'uucin.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jëyi ñich ajcxy nmii'didyich migoox tzajcaagy e mejtz acx, nigo co ca' ñich ajcxy njuy caayin uucin mii'd jadayaab mayjäy.

14 Hue' anajty oy nimigoox mil je jäy. Chi Jesús nimay je discípulos:

—Yaj'ixtaaccix ajcxy yi' mayjäy.

15 Chi ajcxy jadu'n cuyduuñ, yaj'ixtactay ajcxy je mayjäy.

16 Chi Jesús conigy je migooxpi tzajcaagy, etz je metzpi acx, chi ypa't'ijxy tzajpcixy conuucxy je tzajcaagy etz acx, huin'it tujc-huäcxy moy je' ydiscípulos ajcxy, huen yajhuäcxixy ma tüg'óciy mayjäy.

17 Chi ajcxy ycay cüxyi, huin'it ajcxy yajmujcy je tzajcaagy yconaxy etz je acx yconaxy majmetz cach.

Pedro capxypidzimy co Jesús yi' je' je Cristo

18 Chi jadu'n yjajti co Jesús anajty ycapxtägy ahuingujc mii'd je' ydiscípulos ajcxy, chi Jesús je' ajcxy y'amidoy:

—¿Pin ñich jäy xytijy?

19 Chi ajcxy y'adzooy:

—Nijëjity jäy xytijy co miich je Juan je Bautista; nijëjity ymınaangixy co miich je' Dios y'ayucnajtzcapxiybi huidi jecy'ajty tzınay e ti yjugypicy.

20 Chi Jesús ymınañ:

—¿Miich ajcxy, pin ñich miich ajcxy xytijcixy?

Chi Pedro y'adzooy:

—Dios yCristo.

Jesús capxypidzimy co y'öga'ñ

21 Chi Jesús pidacy ané'mın etz cötújcın co ca' ajcxy ni pin yajnimähuip co yi' je' Cristo.

22 Chi Jesús ymınañ:

—Ooy ycopicyity co ñich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, canaag nax ayo'n nbáadibich, ca' xymijpidägibich je mijjäydijc, je teedy tungmıdpi, etz je' ajcxy huidi yaj'ixpicy Dios ñecy, e co n'ögip njugypigıpyich codugıg xıı.

23 Chi Jesús nimay ajcxy nidüg'óciy:

—Pen ji pin xypanıcxa'ñich, huen jäydgoydäy yci'm tzójcın etz huen xypanıcxyıch jabom jabom, oy nej ytimyjadıpy ytimy'ayoohuıpy, tim nipaady nej jıhuıy ti cabıgy mgruudz jabom jabom etz pajangıch.

24 Huen pinjäy huıdibi ca' yega'ñ yi yjugy'ajtın ma yi o'cın mııd ñich ycıxpi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ajtın. E huen pinjäy huıdibi yegamy yjugy'ajtın ma yi o'cın mııd ñich ycıxpi hue' je' ypadamy yi jugy'ajtın.

25 ¿Ti tüg jäy ypatpy, pen ti paady tüg'óciy cohuit'ájtin comeeñ'ájtin ya naaxhuiñ e naysajtigoyii, etz ca' y'alma yajnidzögy?

26 Yi jäy ajcxy pinjaty xymidzöydúnibich n'ayuc, ich je' je jäy huidi tsoon tzajpjoty, nañ nmidzöyduñyibich je' ajcxy co anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ, mïd ich n'ané'min etz nmic'ajtich etz nDéedyich y'ane'm'ajt, etz ymic'ajt, etz mïd je ángeles ajcxy ymic'ajt huidibi huadz yjot yhuinmañ.

27 Janch ich miich ajcxy nimäy co ji jäy ma miich ajcxy huidibi ixipy Dios y'ané'min jayijp ca'ni anajty y'ögy.

Jesús yajtigach je ñinix

28 Chi miductujc xiibi maabi anajty jada ayuc jadu'n capxy, Jesús huodzoñ Pedro, Juan etz Jacobo, chi mïd'ajtpy jim ma tüg copjijp Dios mibijctzoob.

29 Yam anajty Dios ooy mibijctzoy, co Jesús yhuiñyijp oytigach, e je yhuit yjajty janch poob janch adixxp.

30 Chi metz jäy ñayguëxici, mïdgapxy mïdmïydägy Jesús, Moisés je' anajty etz Elías.

31 Huidi ajcxy naygëxici janch jühuidityi anajty ajcxy je tïcxin jájin mïdity, nigapxcixy nimïydaaccixy je o'cin huidi Jesús ypadamy jim Jerusalén.

32 Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty ajcxy chachmähuaní, chi ajcxy mi'ögtigooy. Co oy ymäyhujcixy, ijxy ajcxy Jesús y'adïcxin y'ajajin, etz nañ jadu'n ijxy ajcxy je nimetzpi jäy ajcxy huidi anajty Jesús mïdmïydäcxy.

33 Jadu'n yajty co yí jäy ajcxy puyöyduutni Jesús. Chi Pedro Jesús nimay:

—Huindzin, jotcuje ñich ajt ya. Tzoc tugüig tijc yaj'oyíyim, tüg miich mjëdñby, jadüg Moisés jëdñby, etz jadüg yí Elías jëdñby.

Pedro ca' anajty nejhuñy ti ycapxy.

34 Yam nīgi anajty ycapxy co joc ñaaxcidacy huidi yajnidigoy je' ajcxy. Chi ajcxy ooy chigñy co oy joc yajnidigoydáayigixy.

35 Chi tüg ayuc yajmidooy ma je joc yminañ:

—Ñich jada n'ung'ajtpy, ooy ndzocyich njñhuñyich. Amido'ijti miich ajcxy yí y'ayuc.

36 Co je ayuc y'amoñ, chi ajcxy ijxy Jesús naydüg yhuñ'my, chi ajcxy nañ jadu'n amoñ. Huin'it xñ ni ca' ajcxy miydacy mñid ni pñ jadu'n nej anajty ti y'ijxcixy ti ymidoogixy.

Jesús yajtzögy tüg yeegy'anäg huñdibi anajty ca'oybi mñid

37 Com jabom co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yminajcy ma je copjijp, chi ooy mayjäy chooñ oyjijpcobadñy.

38 Chi nidügti jäy ycapxy janch mic, yminañ:

—Huindzin tun may'ajt ix ñich n'ung, yí ñich tügpajc n'ung'ajtpy.

39 Huen minájity ca'oybi ymachy, chi timetiini yaaxquëgy yajyachy yajquñdy, etz yajpidzimy oy yhuñ'opy y'aa'opy e adzaach y'ixmachy.

40 Ti ñich may'ajt nbijctzooyich ma yí mdiscípulos ajcxy, co huen yajpidzimy je ca'oybi, per ca' yí ajcxy ti mimadägy.

41 Chi Jesús yminañ:

—¡Miich jäy ajcxy huídibi ca' mibijcp ca' ajcxy mmijpidäga'ñ yí tiy'ajt! ¿Naag xii ñch njac'idipy ma miich ajcxy nmimecxtújccixipy? Mimin m'ung ya.

⁴² Co anajty yhuingoñ, chi je ca'oybi yajcidaay je yeeg'anäg, chi ooy yajyatzcooti. Chi Jesús ix'ojoy je ca'oybi, e yajzoooy je yeeg'anäg, chi yteedy yajcidigiiyñi.

⁴³ Chi tüg'ócíy je mayjäy ajcxy ooy chigiiy miid je mijhuinma'ñ huídi Dios ytuun.

Jesús capxpídzimíy jadüg'oc co y'öga'ñ

Jesús ydiscípulos ajcxy ooy jihuiygiy huinmaaygiy co Jesús jadu'n ymínañ:

⁴⁴ —Miich ajcxy yajxon mído'mbíjccix jada ayuc. Ích je' je jäy huídi tzoon tzajpjoty, hue' nyajcíyega'ñich ma pocyjäydic ajcxy ycí'am.

⁴⁵ Je' ydiscípulos ajcxy ni ca' anajty huinjihuuygiy, tzigiiyb anajty ajcxy, paady ca' ajcxy jaty nej yaj'amidóogixipy.

¿Pín je' nīgi jacmíjip?

⁴⁶ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ytigiiy huinmay'ahuídijtp, nejhuíhuaangixy pín je' jacmíj'idam.

⁴⁷ Jesús nejhuíy je' ajcxy yjot yhuinma'ñ huídi nayyajmiidmiydáacip ajcxy, chi tüg pi'c'anäg huijtzigy, ypidacy ma ymíjc.

⁴⁸ Chi Jesús ymínañ:

—Pínjaty xycöbícipich jadu'n nej jada pi'c'anäg xycöbícíyich miid ñch nxii ycixpi, ñch yí' anajty tí xycöbícíyich; je huídibi ñch xycöbíjcpich, cöbigiib je huídi tí xyquexyich ya naaxhuiñ. Yí' huídibi jacmútzip ma miich ajcxy, yí' je' jacmíjipi.

Pin ñich ajt ca'p xymijotma'tim, je' ajt xymijnicxpejtım

⁴⁹ Chi Juan yminañ:

—Huindzin, ti ñich ajcxy n'íjxcixy co tüg jäy ti yajpidzimy ca'oybi mïd miich mxii miich mmic'ajt. Ti ñich ajcxy yi' nyaj'ojyich com ca' yi' ñich ajt xypahuidijtim.

⁵⁰ Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaj'ójcixy yi'; pinjaty ca' xymidzip'ajtim, ñich ajt yi' nmïd.

Jesús jijpcogapxy Jacobo etz Juan

⁵¹ Jadu'n yjajti co tiempo yhuingoni mina Jesús ñícxip tzajpjoty, chi yhuinma'ñ pidacy co nicxa'ñ jim Jerusalén.

⁵² Chi Jesús quejxy cogapxy jayijp jättac pijctzoobi. Chi je cogapxy'ajtpi ñicxy ytigiy ma je samaritano jäy ajcxy ycajp, jättac pijctzoobi.

⁵³ Chi je' samaritano jäy ajcxy ca' yega'ñ jättac, com ñejhuïygixyp co Jesús etz ymïgügtjc ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén.

⁵⁴ Co jadu'n Jesús ymïgüg ajcxy nejhuïy co je samaritano jäy ca' jättac yega'ñ, chi Jacobo etz Juan nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej m'a'ixiïyb ñich ajcxy n'ocni'ane'mdïyich huen jin cäy huïdibi tzomb tzajpjoty, jigix yi samaritano jäy ajcxy ycijxtähuiipy jadu'n nej je profeta Elías ytuuñ jecy'ajty?

⁵⁵ Chi Jesús y'ijxhuimbijty, ogy Jacobo etz Juan, nimay:

—Miich ajcxy ca' mnejhuïygixy ti jot ti huinma'ñ miich ajcxy mïd.

⁵⁶ Hich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, ca' ti nmíñich ya naaxhuiñ co jäy yjugy'ajt miñ nyajtigooyich, hue' jánchtıy ti nmiñich co jäy yjugy'ajt nya-jtzóogibich.

Chi ajcxy ñicxni huingbi cajp jättacp.

Je pinjaty anajty Jesús panıcxam

⁵⁷ Jadu'n yjati co anajty ñıcxıxy ma tüg tü'aa, chi tüg jäy Jesús nımay:

—Huindzin, ich miich nbanıcxamy oy tim ma'amy miich mıcxıxy.

⁵⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huaax ymıd yi' ajcxy yjut, etz yi joon ajcxy ymıd ajcxy ype'ñ, ich je jäy huidi tzoon tzajpjoty ca' nmıdıdyıch ma nmähııbıch ma nbócxıbıch.

⁵⁹ Chi Jesús nımay jadüg jäy:

—Pajamgıch.

Chi je jäy y'adzooy:

—Huindzin, jayıjp ich ndeedy n'ocyajnaaxtıgıhuıpy.

⁶⁰ Chi Jesús ymınañ:

—Jëbi yajnaaxtıgıhuıpy huıdıbi ca' xypanıcxanıch. Nıcx miich capxhuäcxı Dios y'ayuc y'ané'mın.

⁶¹ Chi jadüg jäy ymınañ:

—Huindzin, nbanıcxamy yam. Tun may'ajt oc-najtzmadzıyğıch nıcxıy n'ocmıdcapxycıxyıch nju-ugy nmıgügıch huıdı jım ma ich ndıjc.

⁶² Chi Jesús ymınañ:

—Pinjaty yhuınma'ñ ti pidägy co Dios ytung tunaani, ca' huaad ixmach je tung, tim jadu'n nıpaady nejıhuıy tüg jäy ti ytıgıy naaxjıdzıjtzpı mııd

arado, e ca' huaad y'ijxhuimbity com co huinduudum arado nicxiñuipy.

10

Jesús quejxhuäcxy je nidugi'pxmajcpi

¹ Huin'it co jada jadu'n ti ñaxy, chi je Huindzin Jesús huin'ijxy jatugi'pxmajc y'ixpijcpidiyc, chi quejxiy cogapxy metz metz ma tüg tüg cajp majaty ñicxa'ñ.

² Chi Jesús nimay yi' ajcxy:

—Janch je cosecha ooy ti yhuindiy, yi midumbi janchtiy hueeni. Chojcxy co nbjctzóohuim ma nHuindzin Dios co huen quexy ytumbidiyc ma yi cosecha.

³ Níxcix, ich miich ajcxy nguejpxy jadu'n nej cöbixy y'ung yhuidity pa'uc agujc.

⁴ Ca' mminicxcixy mbijty, ni mxäcxuummy, ni mgig, e ni pin ca' mgapxpóxcixipy tü'am.

⁵ Co ajcxy mdigiñuipy huenyititijcity, jayijp ajcxy minángixipy: “Ji jotcuyc'ajtín ma jada tijc.”

⁶ Pen yung naxy je' ajcxy yajpaady, miich ajcxy je mgapxpocxin jotcuyc'ajt myegipy ma je' ajcxy; pen ca' ajcxy yjadú'nity, naadigi'adip huidi anajty ti mgápxcixy.

⁷ Nañ hu'mgix ma je tijc, chi ajcxy mgayipy m'ügipy huidi je jäy anajty ajcxy xymooyb, com je tumbi paatip je' je ymuju'ñ. Ca' ajcxy mhuididipy jayjin jaydijc.

⁸ Huenyitmyhuidi cájpty ma anajty mdigiygixy, pen je jäy ajcxy xycöbijcp, caaygix uuccix huidi anajty jäy ajcxy xymooyb.

9 Yajtzóoccix yuujäy pa'mjäy huıdıjaty jim ma je' ajcxy yajpaady, etz yajnimaaıygi: “Je Dios y'ané'mın huıngónıñ yı' ma miıch ajcxy.”

10-11 Huenytımyhuıdicájpıty ma anajty mdıgııygıxy, e ca' anajty jäy xycöbıgaangıxy, co ajcxy mdzanaanıp, nımaaygi: “Yı mgajp naaxjoc huıdı tı ypety ma ııch ndecy nhuınnébáamyıch, yı' je' iıxpejt co Dios ajcxy xychaachtunıpy. Chi nejhuııygıx miıch ajcxy jada co je Dios y'ané'mın tı ymıhuıngonı.”

12 ııch miıch ajcxy nımayb co huın'tı xıı co anajty yajhuaad'aty, Dios nıgı tzaachtunaangıxy je jäy huıdı ajcxy ca' miıch ajcxy xycöbıga'ñ, ca'ydı Sodoma cajpjäy.

Je cajp huıdıjaty ca'p ycapxymıdoy

13 Chi Jesús yjacmınañ:

—ıMiıch ayoob ajcxy Corozın jäy! ıMiıch ayoob ajcxy Betsaida jäy! Co jim ma je Tiro cajp etz Sidón cajp caytunı cayjajtı je Dios ymııhuınma'ñ huıdı tı ytunyıı tı yjadyıı ma miıch ajcxy, jécııp ıxyıpy ajcxy yjothuımbıjtnı, etz tı yajıııquėxıccıxy ıxyıpy mııd je yhuıt ıñaaygiıxy sacı nıjen nıcuyjam ıxcuyjam (je' je tıy'ajtı co ooy ytajcıxy ymaygiıxy mııd ypocy ycıxpi).

14 Janch jadu'n yjadıpy co anajty Dios ya-jnıgöduğıy, nıgı o'ctıy miıch ajcxy ayo'n mbaadııyb ca'ydı jadu'n nej Tiro jäy etz Sidón jäy.

15 E miıch ajcxy Capernaum jäy ajcxy, ¿nej mınaangıxy mjätcııpy tzajpjotyı? Hue' m'ıdaaccııyp miıch ajcxy ma yı ayoodactuuby.

16 Je jäy ajcxy huıdı miıch ajcxy m'ayuc xymıdoohuııp, nañ xymıdoohuııb yı' ajcxy ııch

n'ayuc. Je jäy ajcxy huídibi miich ajcxy ca' xy'ixa'ñ, nañ ca' je' ajcxy xy'ixa'ñich; e pinjaty ca' xy'ixa'ñich, nañ ni ca' yí' íxaangixy je Dios je huídi ti xyquexyich ya naaxhuiñ.

Chi ajcxy je nidugi'pxmajcpi yhuimbíjtcixni

¹⁷ Chi je nidugi'pxmajcpi huídi Jesús yquejx ayuccapxhuäcxpi yhuimbijttay ajcxy janch jotcujc, ymínaangixy:

—Ixti je ca'oybi ti ñich ajcxy xycapxycöbíjccixy míid miich mxíi.

¹⁸ Chi Jesús ymínañ:

—Ti n'ixyich nej je ca'oybi yhuindzin ti ycäy, jadu'n nej jihuíy ti ycäy ti ycödigíy tzajpcíxy, jadu'n nej tüg huídzuc.

¹⁹ Íich miich ajcxy mic'ájtín ti nmooygíxy, jaydëbi ca'oybi ca' xymímadáaccixípy, tím jadu'n nipaady nej jihuíy tza'ñ etz ca'ty myajhuäcpéjtcixy e ca' nej mjájtcixy.

²⁰ Nígí miich ajcxy jotcujc'ájtci x co ajcxy mxíi y'íjtcixy cojay jíiby tzajpjoty, ca'ydi co ajcxy ca'oybi xycapxymídoogixy.

Chi ooy Jesús yjotcugiy

²¹ Huin'it Jesús yjotcugíy míid je Dios yjihuíñ ymic'ajt, ymínañ:

—Nyajnajxypích Dioscojuyip ma miich, Dios Teedy, tzajpjotypí Huindzin etz je naaxhuiñybi Huindzin, co ti myüch jada mijhuinma'ñ ma yí cohuinma'ñ jáydíj, etz ti myajnejhuíy je jäy huídi ca' y'ixpícyity. Dios Teedy, jadu'n miich ti mduñ com jadu'n miich ti mjäygidacy.

22 Ndéedyich ti xyajcǎdigiydäyich tüg'óciy tijaty mǎc'ajt oy'ajt. Ni pǎn ca' ijxcajp pǎn je' Dios y'ung'ajtpy, jëyi nDéedyich tügpaici pǎn xy'ijxcajpǎich. Ni pǎn ca' ijxcapy pǎn je' nDéedy'ájtypǎich, jëyi je Dios ung tügpaici huidi ijxcajp, etz jacjadyii ma je ung yajniguëxǎga'ñ.

23 Chi Jesús ni'ijxhuimbijty yi' ydiscípulos ajcxy, ahuingujc ajcxy nimay:

—Jotcujc ajcxy je jäy ajcxy huidi ijxcixp jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy.

24 Hǎch miich ajcxy nimayb co ooy may Dios y'ayucnajtzcapxǎiyb etz rey ajcxy ja'ixa'ñ huidibi miich ajcxy m'ijxpy, e ni ca' ajcxy ixty; etz jamǎdoo'ida'ñ huidi miich ajcxy mǎdooyb, e ni ca' ajcxy mǎdooy.

Ijxpejt ma tüg samaritano oyyäybi

25 Chi tüg jäy huidi yaj'ixpǎijcp Dios ñecy ytinaay'ahuǎiy jot'ixy huinma'ñ'ixy Jesús, chi y'amǎdooy:

—Huindzin, ¿ti huaad ndunǎpǎich co hǎch jugy'ajtin huinǎxǎibi nbáadǎibǎich?

26 Chi Jesús y'adzooy:

—¿Ti jaybétyǎp ma yi Dios ñecy? ¿Nej mhujnihuíy co mnecycapxy?

27 Chi je ley huindzin y'adzooy:

—Mdzogǎpy mjihuǎihuǎpy mHuindzin Dios mǎd tüg'óciy m'aa mjot, mǎd tüg'óciy m'alma, mǎd tüg'óciy mmǎjaa, etz mǎd tüg'óciy mjot mhujnma'ñ, e mdzogǎpy yi mǎjǎin mǎdǎjc jadu'n nej miich cǎm naychogyii.

28 Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ooy yajxon m'adzooy. Tun yi', e mdzinähuiip huinixii.

²⁹ E je' nañ jadu'n tim tiy ñejhuihua'ñ, nimay Jesús:

—¿Pin ich nmidijc'ajtpy?

³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy choñ jim Jerusalén ycidägy anajty jim Jericó, chi oy meetzpi minaybadyii. Chi ajcxy tüg'óciy yhuit e tijaty yi' anajty ymüd pijctaayi. Chi ajcxy ooy huinhuojpy jiphuojpy huingoxy jipcojxy, chi ajcxy ixmach jahueengi ögy, chi ajcxy ñicxni.

³¹ Tüg judío teedy yminagiyy ma je jimbi tü'aa. Co y'ijxy je tzaachijäy, chi jüyöyñajxy.

³² Nañ jadu'n yminagiyy ma je jimbi tü'aa tüg levita jäy huudi tuumb ma Dios ytijc, co jim yjaty mihuingon je tzaachijäy, co oy ixy, nañ chi jüyöyñajxy (ca' pa'ayooy).

³³ Chi tüg samaritano jäy anajty jim naxiy, co mihuingoñ je tzaachijäy, co oy ixy, huin'it ooy pa'ayogooty je tzaachijäy.

³⁴ Chi je' nimijhuägy, chi puji e xojtzi je chaachi'au, nañ tzooyiyi chaachi'au müd aceite etz vino. Chi yaj'iyujcpety, e yajnicxy jim ma yjättac, e jim cuend'ajty.

³⁵ Com jabom co anajty ñicxaani, chi yajpidzimy mejtz denario meeñ, moy je codijc nimay: “Cuend'at jadyaabi tzaachijäy, jadu'n nej anajty mjacmeeñyajtuñ, co ich anajty nhuimbityich huin'it nmigüedipy.”

³⁶ ¿Ma je nidugigpi jäy pin je oybi ti tuñ mïd je jäy huïdi anajty je meetzpi ti ymeechyii ti yajtzachïyii?

³⁷ Chi je jäy huïdi Dios ñecy yaj'ixpijcp Jesús y'adzooy:

—Je huïdi ti yajtuñ je pa'ayo'ñ.

Chi Jesús ymïnañ:

—Ñicx miich, e tun nañ jadu'n pa'ayo'n.

Jesús yajpaady ma Marta etz María ytiç

³⁸ Chi jadu'n yajty co Jesús anajty ytüyöy, chi ytiçiy ma tüg mutz cajp. Jim anajty tüg töxyjäy huïdi anajty yxiï Marta, yi' yajjättaci ma ytiç.

³⁹ Je Marta ymïd anajty tüg y'uch töxyjäybi huïdi anajty yxiï María, chi je' y'ixtacy ma Jesús ymïç, amidoo'ijti je' y'ayuc.

⁴⁰ Chi je Marta ooy anajty jim chachjottigoy tuñ anajty tigatii ma ytiç, chi nimïjhua'cy je Jesús nimay:

—Huindzin, ¿ca' nej mnayjihuiyijji co ñch naydüg yam tzach nayyajtuñyijjichi? Nïma' yi María co huen xypubétyich.

⁴¹ Chi Jesús ymïnañ:

—Marta, Marta, yi maytung miich mdzachmïjottigooyb.

⁴² Tügpaç ji, huïdibi ooy ycopïcyip. Yi María ti yi' huin'ixy je oybi huïdi ni pin ca' ypiçiyb.

11

Jesús yaj'ixpiç nej jëbi mïbijctzoohuim Dios

¹ Jadu'n yajti co Jesús anajty Dios mïbijctzoy ma tüg it lugar, co yajmay, chi tüg discípulo ñïmaayi:

—Huindzin, yajni'ixiyygich ajcxy tzajcapxy-capxi, jadu'n nej Juan yajni'ixiyy yi' ydiscípulos ajcxy.

² Chi Jesús yminañ:

—Co ajcxy Dios mmibijctzohuipy, jadu'n mináangiixipy:

Dios Teedy, miich huidi tzajpjoty tzinaayb, huindzigiy miich mxii y'ity. Huen miñ ya miich yi m'ané'min. Huen mdzójcín yajcuyduñ ma je jäy yjot yhuinma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jiiyby tzajpjoty.

³ Mooygich ajcxy ngaayin n'uucín jabom jabom.

⁴ Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huidibi ich ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej ich ajcxy nmeecxyich huidibi ajcxy xymidundigooybich. Ca' m'aixiy co ich ajcxy huinma'ñ tigoyipich. Yajnihuaatzcich ajcxy ma yi jibicpi.

⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Pinjaty ji ma miich ajcxy huidi tüg ymigüg miid, co ninícxipy mijcoodz e mnimähuipy: “Migüg, tun may'ajt yajpijctzoogich tugüg mdzajcaagy.

⁶ Tüg ich nmigüg ti xyñimiñich huidi tüyöyp, etz ca' nmiiidyich ti nmöhuibich.”

⁷ Chi je jäy y'adzooy jiiyby tigoty, yminañ: “Ca' xy'amayiyich. Ti ich ndijc n'agiyyñi, etz n'ungich yam nmidich cijx'am; ca' njatyich nej nbidigibich etz nmöhuipy huidi mbijctzooyb.”

⁸ Ich miich nimaayb, oy ca' tzojc nipidiga'ñ ymöhuamy huidi pijctzou co migüg'adyii, hue'

ymöhuamy jaydëbi ca'ydi yjac'amayiyii, chi yegipy tüg'óciy huidi yajmayjajtpy.

⁹ Hich miich ajcxy nimaayb: Pijctzóogix, e mya-jmöhuiipy ajcxy. Ixtaaygix, e mbaadipy ajcxy; cogapxiygix, ahuädzip ajcxy mdijc'aguu.

¹⁰ Tüg'óciy je' pin pijctzoob tijaty ma Dios, cidigihuib; pin y'ixtaayb, ypaadipy; pin cogapxiyb, yaj'ahuatzib ytijc'aguu.

¹¹ ¿Pin ungdeedy ji ma miich ajcxy pen y'ung ypijctzoob tzajcaagy, nej mmöhuiipy tüg tzaaji? ¿E pin ypijctzooyb acx, nej jëbi mmöhuiipy tüg tza'ñi?

¹² ¿Pen ypijctzooyb tzeydüty, nej jëbi mmöhuiipy ca'ty?

¹³ Pen miich jibicjäy ajcxy mnejhuüyb nej oybi m'ung móoygixipy, ¿nej ca' mdiyy yjánchity co mDios Teedy tzajpjotipi xymóoygixipy je Espiritu Santo, pen miich ajcxy mmibijctzohuiipy?

Yajñibijccixy Jesús co mñidity mujcu' ymic'ajt

¹⁴ Chi Jesús anajty yajpidzimy tüg ca'oybi ma tüg jäy huidi anajty uumip. Jadu'n yajty co je ca'oybi ypidzimy, chi je uum ycapxiy. Chi je mayjäy ooy jihuiy huinmay.

¹⁵ Nijëjity jäy yminaangixy:

—Jesús mijhuinma'ñ ytumy b mñid je Beelzebú ymic'ajt, je ca'oybi yhuindzin, paady ca'oybi yajpidzimday.

¹⁶ Jacjaydiibi jäy ajcxy co jot'ixaangixy huinma'ñ'ixaangixy Jesús, pijctzooy ajcxy Dios tüg ymijhuinma'ñ.

¹⁷ Co Jesús nejhuüy nej je' ajcxy jot'adyii huinma'ñ'adyii, chi nimay:

—Co tüg gobierno ñaybijc-huäcxyii, chi ñaychiptúnigixy miñ xyipy; ñayyajcǐjxigixy ñayyajtigóoyigixy; co tüg quëx jäy ñaybijc-huäcxyii, nañ jadu'n je' ñayyajcǐjxigixy ñayyajtigóoyigixy.

18 Pen je mujcu' ajcxy ñaybijc-huäcxip, ¿nej jada je mujcu' y'ané'min yjac'idipy? Miich ajcxy minamb co ñich mǐd ndúñich je Beelzebú ymic'ajt co ñich ca'oybi nyajpidzimy.

19 Pen jadu'n yi', ¿pin je mic'ajt mooyb huidi miich ajcxy xypahuidijtp co yajpidzimy je ca'oybi? Paady yi' ajcxy ci'm yajniquëxicp co miich ajcxy mdundigooygixy mgapxtigooygixy.

20 Pen ñich mǐd Dios y'ané'min nyajpidzimyich ca'oybi, janch jada co Dios y'ané'min ti yjáty ma miich ajcxy.

21 Co tüg micjäybi mǐdity maydujt, e ñaycuend'adyii yajxon, ca' je' ytigoyipy tijaty ymǐd.

22 Co yjáty jadüg jäy jacmicpi ca'ydi je', chi ymimadägyii, e ypijctäyii tüg'ócay ytujt huidi anajty ooy jot'amij'adyii, e yajhuäcxipy tijaty anajty ymǐd.

23 Pinjaty ca' xymijnicxpétyich, nmǐdzipich yi'. Pinjaty ca' ytuñ mǐd ñich co jäy nyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' je' ajcxy jäy yajhuinma'ñyidigooyb.

Je ca'oybi co jadüg'oc yhuimbijty

24 Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi je' ñicxy jim tǐtznaax ijxtägy co ypocxa'ñ. Co ca' paty ypocxtac, huin'it ymǐna'ñ: “Huimbidaambich ma je jäy yjot yhuinma'ñ ma ñich ti n'octzombi.”

25 Co je ca'oybi yja'ty ma anajty ti chinäy, chi paady je jäy yhuinma'ñ janch yhuädzity janch ooy jadu'n nej tüg tijc huidi janch huädz pedigity.

26 Chi je ca'oybi ñicxy, e mïd miñ jahuixtujc ca'oybi jacjibicpi ca'ydi je'; chi ajcxy ytigiiy ma je jäy yjot yhuinma'ñ, e chinay ajcxy jiiby; huin'it je jäy jac'o'ctiy oy yjajtni ca'ydi jadu'n nej anajty jayijp'aty.

Huidi ajcxy janch jotcújcip

27 Co Jesús jadu'n anajty ymïna'ñ, chi tüg töxyjäy mayjäy agujc mic ymïna'ñ:

—Jotcujc je töxyjäy huidi ti xyajpi'c'aty etz huidi xyajyeegy.

28 Chi Jesús ymïna'ñ:

—Je' jacjotcujc pinjaty Dios y'ayuc mïdoohuip etz cuyduunip.

Jibicjäydic pijctzoogixy tüg tiy'ajt mijhuinma'ñybi

29 Co je mayjäy ajcxy jübigiiy, chi Jesús ymïnandacy:

—Jadachambi jäy ooy ajcxy yjibicjäyity, ypijctzooyb ajcxy mijhuinma'ñ ijxpejt. Ni camina Dios ajcxy ycamöhuuyb ijxpejt, jëyi tügpajc Jonás y'ijxpejt yajmöhuiip.

30 Com jadu'n nej je Jonás jecy'ajty ijxpejt yejcy ma je Nínive jäy, nañ jadu'n ñch, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nyegaamyich ijxpejt jadachambi tiempo mïd jäy ycixpi.

31 Je töxyjäy reina huidi tzinay jecy'ajty ma madzäcruudz ypidzimy, yi' je' xidähuam jadachambi tiempo jäy co anajty Dios tyduna'ñ mayjäy, etz yajpocycähuipy ajcxy. Ixti ma

naaxhuiñybi ycogixiy jim je reina chooñ co anajty amido'idani je rey Salomón ycapxy y'ayuc. Ji naaxhuiñ jadachambi tüg Dios ytiy'ajtmüdpí jacniği ymíjity ca'ydi Salomón anajty.

³² Co anajty Dios tiyduna'ñ yi may naaxhuiñyjäy, chi je jäy ajcxy huídibi anajty cogajpíp jim Nínive pidígaangixy etz yajpocycähuaangixy jadachambi naaxhuiñyjäy. Com je Nínive jäy jothuimbijt je' ajcxy co Jonás Dios y'ayucnajtzcapxiiyi. Ji jadachambi tüg Dios y'ayucnajtzcapxiiybi jacniği ymíjity ca'ydi jadu'n nej anajty je Jonás.

Je tiy'ajt huídibi nipaady nej lámpara ma ajt nninícx

³³ Ni pín ca' yüch je jün huídi tí nögpity, ni ca' pidägy jüby cajón pa'tci'py, jëyi janchtiy pidägy je jün ma jündicxpejt, jaydëbi co pinjaty ytigíhuipy tigoty, codicxiib je jün.

³⁴ Je jün ma miich ajcxy mninícx je' yi' miich ajcxy mhuiin. Pen oy miich ajcxy mhuiin, nañ jadu'n tüg'óciy miich ajcxy mninícx ymüid yi' tícxin. Pen ca' y'óyity mhuiin, nañ jadu'n ajcxy yi' mninícx yajpaty agootztuum.

³⁵ Cuend'ájtcix yi tiy'ajt huídi miich ajcxy müid, ca' mgoyützcixy, com co jadu'n nicxy y'ahuimbity nej cootzpí.

³⁶ Pen miich mdiy'ajt codicxxy y'ity müid Dios ytiy'ajt, tüg'óciy quëxigtähua'ñ janch huädz.

Jesús ca'p jäygidaci je fariseos etz je escribas ajcxyhuinma'ñ

37 Co Jesús ycapxtay, chi tüg fariseojäy may'ajt pijctzoy huen nicxy müd cayii. Co Jesús ytijctigüy, chi y'ixtacy ma je caybejt.

38 Co je fariseojäy ijxy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi ooy huinmay nej co Jesús ca' ñayajpocyhuächyüi müd niñ jayijpni ma anajty ca'ni ycaayñi.

39 Chi je Huindzin Jesús ymīnañ:

—Miich ajcxy fariseojäy, ooy mnaybīdaaccixy tudägyjäy ma jäy ajcxy yhuinduu e ca' yjānchity; chi jada' ma mjot mhūinma'ñ miich ajcxy ooy m'adzocy, etz müd ajcxy jibic-hūinma'ñ; tim jadu'n nipaady nej myajhuäch ajcxy yī tasi ninīcx, yī texyñinīcx e chi ajcxy yajhuī'ngixy jibicpi je tasijoty je texyoty.

40 ¡Miich ajcxy ca' Dios y'ayuc huinjihuüybi! ¿Ca' mnejhuüygixy co yī pin ti texyñinīcx yajcojy nañ ti yajcojy texyoty?

41 Tun miich ajcxy oojäy'ājtin, huin'it janchtiy anajty ajcxy mhüädzity ma mjot mhūinma'ñ.

42 ¡Ay miich ayoobi ajcxy fariseojäy! Com mbīdaaccixy abicy tüg picy je majcpi müd yī Dios ycixpi ixti yī tzajnimang, yī ruda, etz tüg'óciy aay ujtz. Chi jada' ca' mduñ je oojäy'ājtin etz tiy'ājtin jadu'n nej Dios tzocy. Hue' je' oy mduñ co tijaty abicy mbīdägy müd Dios ycixpi, nañ jadu'n copicy oojäy'ājtin mdunipy etz Dios ytiy'ajt mguydunipy.

43 ¡Ay miich ayoobi fariseojäy ajcxy! Co ooy m'adzójccixy je ñaybejt huīdi cōduum ma naymujctac, etz ooy m'adzójccixy co huen jäy ajcxy xycapx-pooxcixy oy huindzīgüy mayjäy agujc.

44 ¡Ay miich ayoobi ajcxy huīdi yaj'ijxpijcp Dios yley etz miich fariseojäy ajcxy! Oy

mjanaybidáacigixy oyjäy e ca' yjáncity, ca' mguydungixy Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady miich ajcxy nej öcpi jut huidi ca' yquëxígy, chi jäy yöy nīgix, com co ca' ñiguëxígy.

⁴⁵ Chi tüg jäy huídibi yaj'ixpijcp Dios y'ayuc ymínañ:

—Huindzin, co jadu'n miich mína'ñ, nañ jadu'n iich ajcxy ooy jibic nayjihuíyigixy.

⁴⁶ Chi Jesús ymínañ:

—¡Ay ayoob miich ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Miich ajcxy mgójcixyp canaag costumbre huidi je jäy ajcxy ca' mímadága'ñ, e ca' ajcxy mba'ayoogixy, tim jadu'n nipaady nej jihuíy tüg tzímy ti mmoogixy jemxypi huidi ca' je jäy ajcxy mímadága'ñ, e miich ajcxy ni ca' mgíhuäx jéda'ajty mgayajpadaangixy je tzímy.

⁴⁷ ¡Ay miich ayoob ajcxy! com myajcojixy je ögpi jut ma je Dios ayucnajtzcaxíybi naaxtigíy, je huidi m'ap mdeedy ajcxy yaj'o'c.

⁴⁸ Jadu'n yajhuinjihuíy nej jihuíy miich ajcxy ooy mjäygidägy jadu'n nej ajcxy m'ap mdeedy ytundigoy. Janch yi' ajcxy yaj'ögy Dios y'ayucnajtzcaxíybi, e miich ajcxy myajcoj je öcpi jut ma ajcxy je' ñaaxtigíy.

⁴⁹ Paady yi' Dios jadu'n huinmay, e mínañ: Nyajniguexipyich miich ajcxy profetas etz y'ayuccaxhuäcxpi, e miich ajcxy myaj'ögip nijéjity, etz jacnaagity mbahuidijttáccixipy.

⁵⁰ Dios yajcomidohipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je ypocy huidi y'ap yteedy ajcxy ytuñ, com maabi naaxhuiñ chondägy, yi' ajcxy yaj'ögy Dios ytiy'ajtmíidpi.

51 Janch nimaaybich miich ajcxy co Dios yaj-comidohuipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je y'ap yteedy ypocy co ajcxy yaj'o'cy Dios ytiy'ajtmüdpí chondägy ma Abel, ixti Zacarías huidi jäy yaj'o'c ma Dios ytiyc tiba'gujc.

52 ¡Ay miich ayoob ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Ca' miich ajcxy m'ixpiga'ñ Dios ytiy'ajt, nañ ca' mdzocy co yi jäy ajcxy ixpigiipy; tim jadu'n nipaady nejjuhuüy ti mbicy je tiyc ahuaast e ca' miich ajcxy mdigihua'ñ, e ni mgatzojccixy co huingbi nicxy ytiğiyy.

53 Co Jesús anajty jadayaab ayuc yajnimaaigyxy, chi je Dios y'ayuc huindzin etz yi fariseojäy ajcxy jotmätcooty chi yaj'amidogoty ajcxy may ayuc.

54 Ñayñimáayigixy miñ xyipy co huen amido'ijt Jesús y'ayuc, jigix jëb páatcixipy huidi jëb müid xigixipy.

12

Jesús yaj'ixpicy co ca' huaad pinjaty naybidaaci oyyäy pen ca' yjánchity

1 Chi je mayjäy ooy nimujcy Jesús, janch jadu'n ñay'adijiy ñay'agodiiyigixy, chi Jesús nimaydacy je' ydiscípulos jayijp:

—Nigüendi müid yi fariseojäy ajcxy nej ajcxy yjääyaj'ixpijccixy. Yajxon yi' ajcxy ycapxy ymiydägy, chi ca' cuydungixy.

2 Ca' ji ti huidi ijtp ayüch nicxy ycayajne-jhuüy, nañ ni ca' ji ti huidi ijtp ameech nicxy ycaniguëxigy.

³ Huen huïdi ayuc miich ajcxy ameech mgapxy, yajnejhuïhuip yi'. Huen huïdibi ayuc huïdi ti mnayyajnimáayigixy ameech jii by tigtoty, mic yaj-capxhuäcxip tijc nigixy.

Pin jëbi huaad ndzigiiyim

⁴ Chi Jesús yjacminañ:

—Miich ajcxy nmigügtijc, ich miich ajcxy nimaayb co ca' mdzigiiygixy yi jäy ajcxy huïdibi ninicx yaj'o'cp, com ca' jac ni ti ajcxy tunipy.

⁵ Ich miich ajcxy nyajni'ixïhuipy pin huaad jëbi mdzigiiygixy. Yi' janch mdzigiiygixy yi Dios huïdibi jugy'ajt pijcp, e huin'it mïd je' ymic'ajt jëbi quexipy m'alma ma je mij jïin. Yi' janch mdzigiiygixy yi'.

⁶ ¿Nej ca' jäy ajcxy ytoogyii migoox joon mïd metz pi'cmeen? Dios ni tüg yi' ajcxy ca' jäy digoooyity.

⁷ Ixti mgöhuay ajcxy ac michoy Dios mïdity. Ca' mdzigiiygixy, jactzou nigï miich ajcxy ma Dios ca'ydi pi'cjoon ajcxy.

Je pinjaty ca'p midzöyduñyii Jesús mayjäyjoty

⁸ Ich miich ajcxy nimaayb co pinjaty ma miich ajcxy huïdi capxpïdzimp mayjäyjoty co xymibicyich xymijpïdägyich, ich, je jäy huïdi tzoon tzajpjoty, ngapxpïdzimipyich co ti ngöbicyich jadu'mbi jäy ma Dios y'ángeles ajcxy yhuinduu.

⁹ Pinjaty ca' xycöbicyich mayjäy'agujc, nañ jadu'n ich yi' ca' ngöbigipyich jii by ma Dios y'ángeles ajcxy yhuinduu.

¹⁰ Tüg'óciy jäy huïdi jadu'n ich, je jäy huïdi tzoon tzajpjoty, xyñigapxp xyñi'ojiiybich Dios huin-mecxïb. Chi jada' pinjaty nigapxp ni'ojiiyb je'

Dios yjihu'i'ñ (je Espíritu Santo), yi' jancht'iy Dios ca' yhuinmecx'iyb.

¹¹ Co mm'ídzíp ajcxy xyajnícxíp ma naymujctac, ma codungdíjc, etz tungm'ídpí yhuinduu, ca' mdájíp mmáyíp nej m'adzóogixípy, e ca' mhuinmayípy nej ajcxy m'adzohuípy.

¹² Com je Dios yjihu'i'ñ huin'ít'iy ajcxy xyajni'ixíhuip nej huaad m'adzoogixy.

Naygüend'ájtigixy ca'p adzojccixy comeeñ' adii

¹³ Chi nidügti je mayjäy ymínañ:

—Huindzín, n'ima' n'ajchich co huen yajhuäcxy m'íid ích huídi ndaj ndeedyích ñidungíy.

¹⁴ Chi Jesús ymínañ:

—Yéydíjc, ca' ích ni pín tí xypídägyích ane'mbí ma míich ajcxy etz yajhuäcxpi.

¹⁵ Chi Jesús n'ímay je jäy ajcxy:

—Íjxcix naygüend'ájtigix, ca' m'adzojccixy comeeñ'adii, com je m'alma yjugy'ájtín ca' je' n'ídzooçín'adyii huídíjaty míich ajcxy m'íid.

¹⁶ Chi ajcxy yajnímay tüg ayuc, ymínañ:

—Jím anajty tüg comeeñyjäy huídíbí anajty ooy m'ij ypidägy yajpidägy.

¹⁷ Je comeeñyjäy anajty ooy c'i'm huinmay ma yjot yhuinma'ñ, ymínañ: “¿Tí n'octunípích com ca' nm'íidídyích ma nyajnígidägííbích yí tííbí y'ity?”

¹⁸ Chi ymínañ jotjoty huinma'ñjoty: “Nyajpidícnííbích ndzëx, e ngójííbích jacmíjpi, chí tüg'óçiy jíiby nbídactáhuííbích tííbí y'ity.”

¹⁹ Co jadu'n ndunípyích, chí jëbí jotcuje ndzínáhuííbích, com ooy anajty nm'íidídyích píidägy

yujcpicy, jëbi canaag jimijt niboocxyich etz jëbi ngay n'ügyich jotcujc.

²⁰ Chi Dios nimay je comeeñyäjy: “Ooy jibic-huinma'ñ miich mïdity. Cham coodz ïch miich nibijctzohuïhuaany yï m'alma (m'ögip), e co anajty ti m'ögy yï huïdibi ti myujcpicy, ¿pin yï je'adïb?”

²¹ Jadu'n yajty yï' ajcxy huïdibi ymeeñ'idi'ñ ci'm yujcpïcp, ca' yï' ajcxy jiiby ycomeeñyity ma Dios yhuïnduu.

Dios ycuend'ajtpy y'ung y'anäg

²² Chi Jesús nimay je y'ixpïjcpïdjic:

—Paady ajcxy nïmaaygixy co ca' huaad mjottigooygixy ma yï mdzináayïn yï mjogy'ájtïn, huïdi mjïxcixïpy mgáaygixïpy, huïdi mïd mñinïcx mxóxcixïpy.

²³ Yï jugy'ajt jacnïgi tzou yï', ca'ydi yï caayïn uucïn, etz je mñinïcx jacnïgi choohuïty ca'ydi huit.

²⁴ Ijxcix yï joogy ni ca' ñïpy, ni ca' chijccixy, ni ca mïdity ytïjc ni chëx, e Dios yï' ajcxy mooyïpy huïdi yjïxcixïyp, ¿nej cayjacnïgi miich ajcxy md-zoohuïty ca'ydi joon ajcxy?

²⁵ Ca' ji ni pin ma miich ajcxy pin jadïpy nej ñayjïptzomïhuïb jadüg cïnuux.

²⁶ Pen ca' mjaïtcixy nej mdúngixïpy huïdi hueen huinma'ñ, ¿nej co mdzachmïjottigooygixy yï tzïnaayïn yï comeeñ'ájtïn?

²⁷ Ijxcix yï aaybïjy nej xóxyity, ca' ytaaccixy ni ca' yxuuygixy. ïch miich ajcxy nïmaayb, co ni je rey Salomón mïd tüg'ócïy ymeeñ ca' ñayxoïxi jadu'n nej jada aaybïjy ujtzpïjy.

²⁸ Pen jadu'n Dios xoxy yï aay yï ujtz huïdibi cham jajtïp ma yï tungop, e com jabom ti anajty

ñiicxni, Dios xypubedipy xypudigihuiipy nigi miich ajcxy huidi hueen mibijcp.

²⁹ Ca' miich ajcxy mhuinmay'ahuidíjtcixipy ajcxy ti mgáaygixipy m'úuccixipy.

³⁰ Yi naaxhuiñjāy ajcxy ymijottigoyb anaxy tūg'óciy caayin uucin, huit etz tijaty. Miich ajcxy huidi mijpidacp Dios, Dios Teedy ñejhuuyb co copicy ajcxy mūd'adipy caayin uucin etz huit tucxy.

³¹ Jayjip mijottigooygix Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi jada' tūg'óciy huidi ajcxy myajmayjajty mbáatcixipy yi'.

Jugy'ájtin mijpi jüby tzajpjoty

³² Chi Jesús yjacmīnañ:

—Ca' miich ajcxy mdzigiiygixy, miich ajcxy mni-hueeñity, per mDios Teedy yega'ñ ane'mdac tzajpjoty mūd miich ajcxy ycixpi.

³³ Tooccix tijaty miich ajcxy mūd, nimooygix ayoobitijc. Yaj'oyiiygix meeñ'idi'ñ huidi ca' y'amijihuiipy ni camina. Yaj'oyiiygix tūg pidāgy, janch mij e janch oy, jüby tzajpjoty huidi ca' ycixipy ytigoyipy, ma ca' meetzpi huaad ytigiy, ni ucxyting ca' yajhuindigoyipy.

³⁴ Pen miich ajcxy mūd mgomeeñ'ájtin ya naax-huiñ, yaayi je mjot mhuinma'ñ ajcxy. Pen md-zojcpy ajcxy je oybi huidibi Dios yegamy, nañ mūd'ájticy jim jabom jabom mjot mhuinma'ñ ajcxy ma Dios.

Tzoc íjtīm ni'ixi'

³⁵ Chi Jesús yjacmīnañ:

—Ni'ixiiygix mjot mhuinma'ñ jadu'n nej jihuiy mhuit myujc'ameetcixy co mdunaangixy,

etz jadu'n nej jihuüy lámpara mnögpijccixy co mdzumnaxaangixy m'ahuixaangixy je huindzin.

³⁶ Ni'ixi'ijtcix jadu'n nej jäy huidi yhuindzin ahuijxp, co anajty yhuimbity co anajty ti y'oy ma jäy ti ypic, chi co anajty minipy ycocapxiy, mic'amy myaj'ahuädzity ytijc.

³⁷ Jotcujc ajcxy je tumbi co je yhuindzin anajty yjädy, e paady chumnajx juugy. Janch nimaaybich miich ajcxy co je tumbi ajcxy yhuindzin anajty yjädy, chi yhuít yujc'ameedipy, chi ajcxy yaj'ixtägipy ma caybejt, yajcayipy yaj'ügipy.

³⁸ Oy miinipy je huindzin mijcoodz o moñyi, e páadip je tumbidijc ajcxy jim chumnajxcixy juugy, jotcujc je' ajcxy je jadu'mbi tumbidijc.

³⁹ Nejhuüiygix jada co je codijc ixypy nejhuüihüipy ti hora ymina'n je meetzpi, chi juugy ixypy chuumnaxa'n, e ca' cäyegipy ytijc nicxy jäy tigoty ymeech.

⁴⁰ Miich ajcxy nañ jadu'n ijtcixy ni'ixi', mina anajty ca' ti mhuinmaaygixy, hui'n'it miina'nich ich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty.

Je tumbi tudägypi etz je tumbi ca'pi ytudägyity

⁴¹ Chi Pedro Jesús nimay:

—¿Pin jada ti myajnimayb jada ayuc huidi ti mgapxy, ich ajcxy, o nidüg'óciy jäy?

⁴² Chi je Huindzin Jesús ymina'n:

—Huídibi tumbi je' ya huidi tumb miid yhuindzin janch cixyjot huiñijot huidi miid yhuijy'ajt ycujc'ajt huidi je yhuindzin mooyip ané'min ma ytijc, huidi yajnigidägyib tumbidijc nej ypaadyi.

43 Jotcujc je tumbi co anajty je' yhuindzin yhuimbity e padiiyb ti cuyduñ jadu'n nej anajty ti ñimäyii.

44 Janch iich miich ajcxy nimäy co je tumbi huindzin yajmihuimähuipy jada ytumbi tüg'óciy pidägy huidi ymiid.

45 Pen je tumbi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñjoty co je yhuindzin yhuäcxijpni mina ymiina'ñ, chi midziptzooni jacjadyii tumbidijc ajcxy, huojpni, cojxni, nañ ytigiiyñi caayb uucp anaxy etz ymügyii.

46 Chi je tumbi yhuindzin miinipy ma je xii hora anajty ca' jip'ixy e ni canejhuüy anajty, e huin'it ooy tzaachytunipy yi tumbi e chi pidägipy ma je huidi ajcxy ca' ytudägyity.

47 Je tumbi huidi nejhuüyb nej yhuindzin chójcin, e ca' cuyduñ, ni ca' ycapxymidooy, ni ca' ni'ixi' ity co yhuindzin anajty yhuimbity, je' je' ñigi yajtzaachytunip.

48 Je tumbi huidi ca' yajxon huinjihuüy nejjihuüy yhuindzin chójcin, hueeni je' yajtzaachytunipy. Huenpínity huidi may yajmooyb, may yi' yajmibijctzohuüy; etz huenpínity huidi ti mihuimiy ooy, yajmibijctzohuüi ñigi.

Jesús ycxipi ñaybijc-huäcxyii jäy

49 Chi Jesús yjacmínañ:

—Iich ti nmiiñich ya naaxhuiñ co jin nbidägibich. ¡Ooy njadzocyich ji ixypy ñitooyñi!

50 Nyajnaxipyich tüg tzaachypi, e ¡ooy ndajy nmayich ixti mabaad yajcuydundäy!

51 ¿Nej miich ajcxy mdijy co ti nmiiñich ya naaxhuiñ co nyajcixipyich je tzipi? Iich miich

ajcxy nimaayb co ca'. Hue' janchtiy nyajnaybijc-huäcxáanibich jäy ajcxy.

⁵² Jadachambi etz yjacnicxni xii tiempo ji migoox tüg quëxjäydijc huidibi ajcxy ñaybijc-huäcxiiib, tugiig miid je metzpi, e metzpi miid je tugiigpi.

⁵³ Je ungedeedy tziptunip miid ymang etz je mang miid yteedy. Nañ je ungdaj tziptunip miid yñix etz je nix miid ytaj. Nañ jadu'n je xecy tziptunip miid yxecy.

Je xii tiempo ytiy'ajt

⁵⁴ Chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

—Co ajcxy m'ixy je joc ypidigy ma xii ycidägy, chi minaangixy co tühuaam, e janch jadu'n yjadyii.

⁵⁵ Co ymiñ je jünboj, chi miich ajcxy minaangixy co ambigaamb, chi janch jadu'n yjadyii.

⁵⁶ ¡Miich jibic jäy ajcxy! Ooy mjajtcixy nej myaj-capxcixy yi xii tiempo huidi ajcxy m'ijxpy tzajpcixy etz ya naaxhuiñ: ¿Nej co ca' mjajtcixy nej myajcápxcixipy xii tiempo ymiñ ycidägy?

Naymi'oyihui miid midzip

⁵⁷ ¿Nej co miich ajcxy ca' ci'm mnaydiydúunigixy nej ytudägyity je tiy'ajt?

⁵⁸ Co mnícxipy ma yi codung miid yi mmidzip jac'oy co mnayyaj'oyihuiipy miid yi mmidzip tü'am, ca'ydi miid mjädip ma yi codung, e chi je codung xyciyegipy ma je xueetz, e je xueetz xypidägip pujxtigoty.

⁵⁹ Hich miich nimaayb co ca' jiiiby mbidzimipy, ixti cooni mgüejttähuiipy tüg'ócixy.

13

Ooy copicyity nyajtigajtzim nhuinma'ñ

¹ Huin'it jäy mïdmıydacy Jesús jadu'n nej je gobernador Pilato yaj'ögy nijéjıty jäy jım Galilea, chi tem huıdıjtı ajcxy ñı'py mïd iyujc ñı'py huıdı je' ajcxy mïd huıdzıgı'ñ tuuñ.

² Chi Jesús y'adzooy nımay ajcxy:

—¿Nej mdıjy, nıgı anajty ypocymıdıty je galileojäy ajcxy huıdı jadu'n ayo'n patp, ca'ydı nidüg'óciy galileojäy?

³ Hıch miıch ajcxy nımaayb co ca'. Pen miıch ajcxy ca' mjothuımbıjtıcıxy ma Dios etz nay'adzıgııyigıxy ma Dios, nidüg'óciy miıch ajcxy mgıjxtähııp mdıgoydähııp.

⁴ E je' ajcxy je majmocxtugııgpı huıdı je mıjtııc jım Siloé nıgıdaagootti, yaj'öci ajcxy. ¿Nej mdıjy nıgı ajcxy ypocymıdıty, ca'ydı nidüg'óciy je jäy huıdı tzınayb jım Jerusalén?

⁵ Hıch miıch ajcxy nımaayb co ca'. Pen miıch ajcxy ca' mjothuımbıjtıcıxy, nañ mgıjxtähııp mdıgoydähııp miıch ajcxy nidüg'óciy, jadu'n nej je' ajcxy.

Ijxpejt ma je hıguerı ca'pı anajty ytım'aty

⁶ Chi Jesús yajnımay ajcxy jada ayuc:

—Tüg jäy anajty mıdıty hıguerı cojy ma y'aguemy, chi ñıcıxy jııby ma y'aguemy hıguerı tım ijxtaaybı, ni ca' paty.

⁷ Chi nımay je' ytumbı: “Cham mıdugııg jımıjt mııñıch ya hıguerı tım ijxtayb ma jada hıguerı cop, ni tüg ngapaadyıch. Huen yajpujxcıday jada hıguerı cop, nej co nıgoobi ñaaxnıhua'ñ.”

⁸ Chi je' ytumbi y'adzooy: “Huindzin, oc'ixmatz. Huen jadüg jimijt jëyi ocjactinäy, octajyich jayijp yi naax jühuidityi, etz oc'abonijiyich.

⁹ Pen tii'm'ajt ca' nyajpuxipy, pen ca' ytii'm'aty jëbi nbújxigipy.”

Jesús yajtzögy pocxxiduum tüg töxyjäy jigojopyi

¹⁰ Chi Jesús anajty yaj'ixpicy ma tüg naymujctac pocxxiduum.

¹¹ Jim anajty tüg töxyjäy huidi anajty mimajmocxtugig jimijt cujc mi'ijtni yjii'bojpa'm, agojojy anajty yöy, ni nej anajty yca'oyiy nej ytinaaygugihuipy.

¹² Co Jesús ijxy, chi yaaxi, e nimay:

—Töxyjäy, ti mdzögy.

¹³ Chi yci' cijxxajy ma je töxyjäy yjii'x, e chi je' yjii'x ytiy, huin'it ytiigiy Dios ojadajtpi.

¹⁴ Huin'it je naymujctac huindzin ooy yjotmäty mii'd co anajty Jesús jäy ti tzoyiy pocxxiduum. Chi je naymujctac huindzin nimay ajcxy je mayjäy:

—Jëyi tudujc xii jäy huaad ytuñ, huen miñ se-maanjoty pin yajtzoyihuam, ca' ypocxxiduumity.

¹⁵ Chi je huindzin Jesús yminañ:

—iMiich ajcxy naybidaacip nej tudägyjäy, e ca' yjanchity! ¿Nej ca'miich ajcxy mmiguejy mhua-jyuubi, etz mburro ma ypëcxtac pocxxiduum, e myajnicxy ajcxy nii'ucpi?

¹⁶ E jada Abraham y'ap y'oc huidi Satanás ca' y'ixmachii majmocxtugig jimijt, ¿nej ca' ypadyii nyajtzögibich pocxxiduum?

¹⁷ Co Jesús jadu'n y'adzoy, chi yajtzöyduuñ ymidzip. Chi tüg'óciy cajpjäy oy ajcxy yjotcugiygixy mii'd je oybi huidi Jesús ytuun.

Ijxpejt ma je mostaza pájc

18 Chi Jesús ymínañ:

—¿Nej m'oc'a'ixiigyixy yi Dios y'ané'min? ¿Huïdi mïd n'ocyajquipxïhuïbich?

19 Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huïdibi tüg jáy ñiip ma y'aguemy, chi ymujxy etz yeegy ooy janch mij, chi je joon ajcxy oy ype'ñ pidaaccixy ma je mostaza quipy aacxy.

Ijxpejt ma je levadura ca'p óyity

20 Chi Jesús jadüg'oc ymínañ:

—¿Huïdibi mïd n'ocyajquipxïhuïbich yi Dios y'ané'min?

21 Jadu'n Dios y'ané'min ni paady nej levadura huïdi tüg töxyjäy ytiyhuïdijt mïd tugig quipxi'ñ harina ixti cooni yajxunday je harina.

Je tü'aa xützpi

22 Co Jesús anajty ñicxy jim Jerusalén, chi yaj'ixpicy anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt cajp cajp majaty ñaxy.

23 Chi tüg jáy Jesús amïdoy:

—Huïndzin, ¿nej hueeni yi jáy ajcxy huïdi y'alma nïdzögip?

Chi Jesús y'adzooy:

24 —Mijpidaaccix Dios ytiy'ajt amuumdügjet, jëbi ajcxy m'alma nïdzögipy, jadu'n nipaady nej jáy ajcxy ñaymic'íjxigixy co ytiy'ajtiy'ajt ma je tijc agu xützpi. Jadu'n ich miich nimaayb co mayjäy ooy ja'a'ixiy ytiy'ajtiy'ajt ma Dios y'ane'my e ca' ajcxy jadipy nej ytiy'ajtiy'ajtiy'ajt.

25 Co je codijc ypidägipy etz agiiñip ytijc, huin'it miich ajcxy pinjaty tibäy hui'm, chi jiiby tibäy miich ajcxy mminandägipy: “Huindzin, yaj'ahuädz”, e chi je tijc huindzin miich ajcxy xy'adzohuipy: “Ca' ñich miich ajcxy nejhuñich ma miich ajcxy mdzoongixy.”

26 Chi huin'it miich ajcxy minandägipy: “Miid ñich ajcxy miich ti nmidgaaygixy ti nmid'uuccixy, e miich ti myaj'ixpicy ma ñich ajcxy ngajp.”

27 Chi je Huindzin y'adzohuipy ajcxy: “Ñich miich ajcxy nimayb co ca' nnejhuñich ma miich ajcxy mdzoongixy. Jihuäccix ma ñich nhuinduu, miich ajcxy pocy ytumbi.”

28 Chi miich ajcxy jim ooy mdájcixipy mmáygixipy, myáaxcixipy mdíitzquécixipy, co miich ajcxy m'ixipy Abraham, Isaac, Jacob etz tüg'ócixy yi Dios y'ayucnajtzcaxñybi jiiby ma Dios y'ane'my, e miich ajcxy tibäy anajty ti mhui'mgixy.

29 Minip yi jäy ajcxy huídibi tzoomb ma xii ypidzimy, ma xii ycidägy, ma jayhuixtujc ypidzimy, etz cham ma madzäcruudz ytinaay'ahuñy, chi y'ixtáaccixipy ma je caydac jiiby ma Dios y'ane'my.

30 Paady ji jäy ajcxy huídi cham axam'ajtp, je' ajcxy jayjip'adip, etz ji jäy ajcxy huídibi cham jayjip'ajtp, etz je' ajcxy axam'adip.

Jesús taj may miid Jerusalén ycxipi

31 Chi nijëjity fariseojäy nimay Jesús:

—Quëg ya com yi rey Herodes xyaj'ögaam.

32 Chi Jesús y'adzooy:

—Ñicx nimaaygix yjiibi huaax co nyajpidzimybich ca'oybi etz nyajtzoocypich jäy cham etz jabom, codugig xii ti ndung mayíjich.

³³ Ooy ycopicyity co ñich njactüyöyibich cham, jabom etz huixtic. Com ypaadyii co Dios y'ayuccapxhuäcxpi y'ögip ajcxy jim Jerusalén.

Chi Jesús yjacmínaañ:

³⁴ —¡Jerusalén jáy! ¡Jerusalén jáy! huídibi yaj'o'cp Dios y'ayucnajtzcaxiñyb ajcxy, etz ycögädz ajcxy je jáy huídibi Dios ti xyajñiguéjx ajcxy. Janch canaag'oc ñich miich ajcxy njahuijtmuga'ñ jadu'n nej tzeydaj y'ung yajmucy queecpätcipy, chi ni ca' jadu'n ti m'a'ixiñygixy.

³⁵ Chi jada' ijxcix cuenditungix, com jadachambi mgajp yhui'my najtz'ixi'. ñich miich ajcxy nimayb co ca' xy'ixipyich jadügtecy, ixti cooni anajty tiempo paaty mina mmináangixipy: “Capxpaaty je' huídi miimb mñd Huindzin'ajtín Dios ycixpi.”

14

Jesús yajtzögy tüg yëdyjc quixypa'mmñdpi

¹ Chi jadu'n yjajti co tüg pocxxñduum Jesús ytigiy ycaya'ñ anajty ma tüg fariseojäy ytijc, hue' anajty judío tungmñdpi. Chi yi judío xpicytijc ajcxy tzach'ix'ijtcixy Jesús, amidoo'ijtcixy Jesús y'ayuc.

² Huin'it tüg jáy huídibi ymñd anajty quixypa'm miññ ma Jesús yhuinduu.

³ Chi Jesús ymígapxi je' ajcxy huídibi yaj'ixpijc Dios ñecy etz yi fariseojäy ajcxy, nimay:

—¿Nej je Dios ytiy'ajt ymínañ? ¿Huaad o ca' huaad chögy jáy pocxxñduum?

⁴ Chi ajcxy y'amonday. Huin'it Jesús cñixajñy je pa'm jáy, chi yajtzoocy.

⁵ Chi Jesús nimay je fariseos ajcxy:

—¿Nej miich ajcxy pen n#jutcögäp ajcxy mhua-jyuubi o mburro pocxx#duum, nej ca' mic'amy nicxy yajp#dzim#ixy oy y pocxx#duumi?

⁶ Chi ca' ajcxy jajty nej y'adzohuimb#jtcixipy.

Je pinjaty huodzooñy#p ma je pijcpi yajnix#duñyi

⁷ Co Jesús ijxy jadu'n nej yi' ajcxy jac'oybi iñaybejt huin'ijxcixy jim ma je caybejt, chi ajcxy tüg ayuc yajniimaayi, je ti#bi anajty yajhuomiingixy:

⁸ —Co miich myajhuoohuipy ma pijcpi yajnix#duñ, ca' m'ixtägipy ma je iñaybejt cödumbi, ca' jécyity co yajhuoomiñ huidi je' iñaaybejt ymihuaad.

⁹ Chi jada' xyñimähuipy je huidibi anajty ti xyhuoomiñ: “Mo' jada migüg jada iñaaybejt cödumbi.” Chi miich tzöydu'n m#d mnicxpy ma je' iñaybejt axambi.

¹⁰ Co jäy xyhuoohuipy ma je pijcin yajnix#duñ, jim m'ixtägip ma je axambi iñaybejt, e co ymini#py je huidibi anajty ti xyhuomiñ, chi xyñimähuipy: “Migüg, nax ma yi iñaybejt cödumbi.” Huin'it capxpaady m'idipy ma je' ajcxy huidibi anajty iñayb ma caybejt#huinduu m#d miich.

¹¹ Pinjaty ci'm naygömáyip, tzöydu'nbaadip je'. Pinjaty naybidaacip nicy xeemy je' je' capxpaady y'idip.

¹² Chi Jesús nimay pinjaty huidi anajty ti yhuoomiñyi:

—Co miich mx#duunipy ca' mhuoohuipy je jäy ajcxy huidibi ooy m#d mnaymigüg'ájtigixy, ni mmidügquëx, ni m'ajuugy m'amigüg, ni mmidijc comeeñybi, ca' jécyity co nañ jadu'n xyhuoohuipy, e chi anajty jac mij yejc-huimbijty.

13 Co mx̄idunipy, chi huohuipy ayooɓitijc, tza-achijäy ajcxy, tecymätpi ajcxy, etz jäy huiintzpi.

14 Huin'it miich mjotcujc'adipy co yi' ajcxy ca' jadipy nej yejc-huimbidity. Jiini Dios xymigüedipy co anajty yajjugypicy je tudägypi jäy ajcxy.

Je ijxpejt ma tüg adzoo'ájt'n mijpi

15 Tüg jäy huidi anajty iñaayb miid Jesús ma caybejt huinduu co midooy nej Jesús ymínañ, chi nimay Jesús:

—Jotcujc je jäy ajcxy huidi cayip jiiby ma Dios y'ane'my.

16 Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy may anajty jäy yaj'adzu'ada'ñ, chi jayijpni oy mayjäy nimay co anajty yaj'adzuu'ada'ñ.

17 Co je adzoo'ibi paty, chi quejxy tüg cogapxy huen nicxy huogixy je tiibi anajty ajcxy yajnimäy, nimay ajcxy: “JámgiX, ti jim yajni'ixiy je caayin uucin.”

18 Chi ajcxy nidüg'óciy yminandacy: “Tun may'ajt meexcich, ca' y'oyiy nej nyajnicxibich.” Chi je' jayijp jäy y'adzoy: “Ti njuyich tüg rancho je' copicy jayijp nicxy n'ixyich, paady ca' nicxa'ñich; tun may'ajt meexcich.”

19 Chi jadüg jäy ymínañ: “Ti njuyich migoox par huaj yuubi, nicxy n'oc'ijxmadza'ñich jayijp, paady ca' y'oyiy nej nicxibyich, tun may'ajt meexcich.”

20 Chi jadüg jäy ymínañ: “Tim chamni nbicyich, paady ca' oyiy nej nicxibyich.”

21 Co je cogapxy yhuimbijty, chi yajnimay je' yhuindzin jadu'n nej je jäy ajcxy y'adzooy huidi anajty oy ti huoy. Huin'it je huindzin ooy

yjotmätcoty, chi nimay je ytumbi: “Nix tzojcyi cajpjoty ma yi jäy ajcxy yöygixy ñajxcixy etz ma yi mij tü, e chi huomiinipy pin mdimypaatyp ayoobitijc, yi tzaachijäy etz huiintzpi.”

22 Chi je' ytumbi yminañ: “Huindzin, ti nduñich jadu'n nej ti xyñimäyich, etz jac chiini ññaybejt.”

23 Chi je huindzin nimay je' ytumbi: “Nix ma yi mij ni mij tü yajmin je jäy ajcxy adzip, huen ñch ndijc uch.

24 Chi ñch miich nimäy co ni tüg yi jäy ajcxy huidi jayijp yajnimay, ca' ajcxy y'adzuu'adipy miid ñch.”

Nej ooy chípity co Cristo nbanicxim

25 Chi may anajty jäy ñicxy miid Jesús, chi Jesús yhuäc-huimbijty, nimay ajcxy:

26 —Pen ji pin xypamiñich, e ooy nigü tzocy yi' ytaj yteedy, yi' ytöxyijc, yi' y'ung, y'ajch o chi', etz nañ ooy nigü tzocy yi' yjugy'ájtin, ca' ñch yi' huaad ndiscípulo'adyiijich.

27 Yi jäy ajcxy huidi xypamiimbich huidi ñch ndiscípulo'adaanip, copicy yajnaxipy ajcxy ayo'n, jadu'n nipaady nejñihuüy ycrudz ti cabicxixy e nicxy yajcrudzpeda'ñyii.

28 Co miich ajcxy mmijtijc mgoja'ñ, chi miich ajcxy jayijp m'ixtaaccixy e m'a'ixiigyixy jadu'ñyi meeñydunaangixy, nej pen miid ajcxy huidi jëbi miid myajmaaygixy je mmijtijc, o peni ca'.

29 Ca' yjécyity co anajty je tijc ti yajpojtzigy, chi anajty ca' m'ocjajtni nej myajmayipy, e pinjaty anajty ti xy'ixy, chi ooy xyñixigipy xyajxigipy.

30 Chi jäy ajcxy ymina'nip: “Jadayaabi yëydijc nigoo ti yajtzondägy tijc poch, e ca' ti ocyajmaayñi.”

31 O huidi rey ji co chona'ñ tziptumbi miiid hu-
ingbi rey, ¿ca' jayijp huinmayipy pen jëbi chiptuñ
miiid majc mil jäy, pen je ymidzip miimb miiid iipx
mil jäy?

32 Ca' yjécyity co je tügpí rey jiguemni anajty
miiñ, chi quexipy tüg huingapxpi pijctzohuipy
may'ajt ca'ydi yi tzip yjadyi.

33 Hueñypínity ma miich ajcxy pen ca'
m'ixmájtzcixy tüg'ócixy tijaty miich ajcxy mmiiid,
ca' ñch yi' huaad ndiscípulo'adyi.

Co je caan ytamtz'ajt ytigooyñi

34 Yi caan ooy yi' y'óyity pen ymiiid ytamtz'ájtín.
Co je caan ytigoy ytamtz'ájtín ca' ji ni ti xücx'ájtín
yegipy.

35 Yi caan huidi ti ytigoy ytamtz'ájtín ni
ca' y'oybidägnity ma je naax, ni ma je püx
huidi aboon'ajtp. Hue' janchtíy yaj'ixjidejtp
tibäy. Pinjaty ñch n'ayuc xymidohuaanip huen
mido'mbicy.

15

Ijxpejt ma je cöbixy huidibi tigooy

1 Chi ajcxy je yajcuejtpidijc etz pocyjäydijc
nimijhuägtay ajcxy Jesús tzach'amidoo'idaani
ajcxy je' y'ayuc.

2 Chi ajcxy huidi ooy tzachmijpídägy judíójäy
ytiy'ajt etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ameech
nigapxcixy ni'ojñygixy je Jesús, chi ajcxy yminañ:

—Yi Jesús pocyjäydijc ajcxy ymígüg'ajtpy, e yi'
miiid ycaaygixy.

3-4 Chi Jesús jadayaabi ayuc ajcxy yajnimay:

—Huidi jāy ji ma miich ajcxy pen ym̄id migo'px cōbixy co ytigoy nidūgti, ¿nej ca' yajhuim̄ipy je mada'px majmocx m̄idaaxpi jim ma chinaaydac, chi nicxy ixtāy huidi anajty ti ytigoy ixti cooni paadip?

⁵ Co paadip, chi mic'amy pidāgip ma quejycop janch jotcuje.

⁶ Co yajjadip ma ytiyc, chi huomucy ym̄igūgtiyc etz ym̄ijin ym̄idijc, nimāhuipy ajcxy: “Jotcuḡiygix m̄id̄ ich, ti ich ngōbixy nbaady huidi anajty ti ytigooy.”

⁷ Ich miich ajcxy nimaayb co nañ jadu'n tzajpjoty ooy jotcuje'ajt̄in n̄igi m̄id co tūg pocyjāy yjothuimbity, ca'ydi m̄id mada'px majmocx madaax tudāgyp̄i jāy huidi ca' ytundigoy.

Ijxpejt ma je meeñ hūidibi t̄igoy

⁸ Chi Jesús yjacm̄inañ:

—¿Huidi tōxyjāy ji pen ym̄id majc ymeeñ, co ytigooy tūg meeñ, nej ca' jin nōctzohuipy, e ytiḡihuipy ped̄igpi ixtāhuipy ymeeñ oñydāgy ixti cooni paadipy?

⁹ Co paady, chi huomucy ym̄igūgtiyc etz ym̄ijin ym̄idijc, e chi nimāhuipy: “Xondaaccix m̄id̄ ich, ti ich nmeeñ nbaty hūidibi ich anajty ti nyajt̄igoy.”

¹⁰ Jadu'n ich miich ajcxy nimāy co nañ jadu'n Dios y'ángeles ajcxy ooy yjotcújc̄ity co yjothuimbity tūg pocyjāy.

Ijxpejt ma je ung hūidibi ymeeñ yajt̄icxtay

¹¹ Nañ jadu'n Jesús yjacm̄inañ:

—Tūg yēydiyc ym̄id anajty metz ymang.

12 Chi je jacmutzpi nimayyteedy: “Tat, mooygich yi pidägy huidi xypaatpich.” Chi je' yteedy je pidägy yajhuäcxy.

13 Hueeni anajty xii tzuu cujc ñicxy, co je' ymang mutzpi yajmujctay tüg'óciy huidi yi yjé'ajtpy, chi chooñ ñicxy huingnaax huinggajp. Chi jim mic'amy yajtunday yajtigoyday tüg'óciy huidi anajty ymiid.

14 Co anajty ymeeñ tüg'óciy yajtundäy, chi miñ tüg mij yuu ma je cajp. Chi ooy je mang mutzpi caayin uucin huit meeñ jayajmayjajtni.

15 Chi je' ninicxy tüg jäy ma je jimbi naaxjot ymidunañ anajty. Chi yquejxi ma yrancho idzim cuend'ajtpi.

16 Ooy anajty janijot'aty ycüxa'ñyii miid je pëtztiim huidi anajty idzim y'ojcpy. Chi ni pin anajty ni ti ycamöyii.

17 Co yhuinma'ñ yajmejch, chi yminañ ma yjot yhuinma'ñ: “Jim janch maytumbi ma ich ndeedy ytijc, ymiid ajcxy jicxy picy janch may'amy. Ich ya tzach'ayoob miid yuu xii.

18 Tzonaambich ya, nicxa'ñich ma ich ndeedy, nimähuibich: Tat, ti ndundigóyich miid Dios tza-jpjotypi etz miid miich.

19 Cham ca' ypadyii miich mina'nip co miich xy'ung'adyiijich. Yajtungich jadu'n nej mdumbidijc.”

20 Chi je' choñ, ñicxy ma yteedy. Jeguëgyñi anajty ymiñ co yteedy y'ijxpaati. Chi yteedy ypa'ayogoti, e ñicxy poyigy oy jipcobadiy. Chi yögminennajxy etz tzücxy.

21 Chi je ung yminañ: “Tat, ti ndundigooyich miid

Dios tzajpjtotypi etz m̄id miich. Cham ca' ypadyii n̄icxy miich m̄ina'ñ co ñch miich xy'ung'adyii.”

22 Chi je ungededy nimay je' ytumbi: “Yajpidzim je huit oybi, mic'amy yajn̄jen̄iygix jada n'ungich, chi mooygix yi c̄jiitz etz yc̄ig.

23 Nicx yajtzoongix yi huaj mang n̄icxi, yaj'öccix, chi ngaayim n'uucim e nxīduunim.

24 Jada n'ungich jadu'n nipaady nejjīhūy anajty ti y'ögy, e chi ti yjugypicy. Tigooy yi' anajty e ti yjady.” Chi ajcxy ooy yjotcuḡiy.

25 Chi je ymang mijpi camjoty je' anajty. Co yja'ty m̄ihungon je ytijc, chi midoy co jäy ooy yxüxy etz y'ech.

26 Chi yaaxi t̄ug ytumbi y'amidooy: “¿Ti yi' t̄unip j̄ajtip?”

27 Chi je tumbi y'adzooy: “Ti yjady m'uch, ti mdeedy yaj'ögy t̄ug huaj n̄icxi, co ymang ti huimbity juugy.”

28 Chi je ungoob ooy yjotm̄aty, ca' anajty ytīghua'ñ tigoty. Huin'it je yteedy ñib̄idzimi, yco-huan̄iyi co huen tīgy tigoty.

29 Chi je' y'adzooy, nimay yteedy: “Janch micanaag jim̄ijt ñch miich m̄id nduñ, ni ca' ngapxhuimbityich. Ca' chambaad miich ni xycamooyich t̄ug pi'ccöbixy jaydeb̄ njotcujc'adipyich nxīdunipyich m̄id nm̄iḡgtijc̄ich.

30 Per co yi mmang ti yjady hūidi oy ti yajtundäy yi ymeeñ m̄id jib̄ic-huinma'ñ m̄id jib̄ic töxyjäydijc̄ ajcxy, chi ti myaj'ögy huaj mang n̄icxi m̄id yi' ycixpi.”

31 Chi je ungededy nimay je' ymang: “Miich ung huinix̄i ya m̄id n'ity. T̄ug'óciy hūidi nm̄idich

miich yi' mje'.

³² Ooy ycopícyity co nxiiduunim etz njotcugiiyim, co yi m'uch jadu'n anajty nej ti y'ögni, e jadachambi ti yjugypicy, ti anajty ytigoy, e cham ti yajpaady.”

16

Je ijxpejt ma je mayordomo huídibi ca' yhuindzin miduñ tudägy

¹ Nañ jadu'n Jesús nimay yi' ydiscipulos:

—Jim anajty tügjäy comeñybi, ymüd tüg ytumbi huídi yi' ypidägy cuend'ájtíp. Chi oy nimäyii co tüg je ytumbi nigoo anajty tzachyajtuñ je meeñ ma ycapaadyii.

² Chi je huindzin oy yajhuoyii je' ytumbi, chi nimay: “¿Nej jada co ñch jadu'n nimäyijich müd miich ycxpi? Ya yi' cuenti cimoйдаaygich nej ti mduñ, etz ca' ñch miich n'ocjactumbi'adaanin.”

³ Chi je pidägy cuend'ajtpi jot'ajti: “¿Ti ndunipich? co yi' nhuindzin xyajpidzima'ñich ma yi' ytung. Juttajii ca' njatyich, co limosna nbjctzohuipyich tzöydúmbich.

⁴ Nejhuñyibich ti ndunipich jaydëb jäy ajcxy xycöbigipyich ma ajcxy ytijc.”

⁵ Chi tüg tüg huoy pin anajty minuucx'ajtp je' yhuindzin; chi y'amidooy je jayijpi: “¿Jadu'ñyi miich minuucxy'adyii ñch nhuindzin?”

⁶ Chi je' y'adzooy: “Migo'px garafón aceite.” Chi nimay: “Matz mnecy, ñña' mic'amy, e cojayi' huixchiguipxmajc.”

⁷ Chi jadüg nimay: “¿Miich jadu'ñi mminuucxy'adyii?” Chi je' y'adzooy: “Migo'px

quipxi'ñ trigo.” Chi nimay: “Matz mnecy, cojayi' mida'px.”

8 Chi je pidägy huindzin capxpaaty je jibicjäybi huidi cuend'ajtp yi' ypidägy co oy yhuinma'ñybaady mij; co jadachambi naaxhuiñyäjy huidi ca' mibicy Dios, nigü ajcxy ypëgyity müd yhuinma'ñ, ca'ydi yi jäy ajcxy huidi huinjihuiyb Dios ytiy'ajt.

9 Hich miich ajcxy yam nimaayb migüg'ájtigixy yi jäy ajcxy müd yi meen huidibi ca' ytimytiijyity, jigix co je meen anajty myajmayajtcixy ji pin miich ajcxy xycöbigip ma jugy'ajttac huinixibi.

10 Je' jäy ajcxy huidibi yajxon cuydunam je ané'min huidi hueeni, nañ ycuydunamy je ané'min huidibi mijip. Je jäy ajcxy huidibi ca' cuydunaangixy je ané'min huidi hueeni, nañ ca' cuydunaangixy je mijpi ané'min.

11 Pen ca' mjaajtcixy nej mgüend'ájtciixipy yi jugy'ájtin huidibi ya naaxhuiñ yajpatp, ¿pin miich ajcxy m'ocyajmihui'mamy je jugy'ájtin je riqueza oybi janchyp?

12 Pen ca' mjaajtcixy nej mgüend'ájtciixipy tiibi mihui'mgixy huidi huingjäy yje'ajtpy, ¿pin miich ajcxy xymöhuip huidibi ajcxy yje'ajtpy?

13 Ni tüg tumbi ca' jëbi ytuñ müd metz yhuindzin; com tüg je' ixtijipy etz jadüg mijnicxpedipy; o tüg huidi ycapxycöbigipy, etz jadüg ca'. Miich ajcxy ca' huaad mijpidägipy Dios etz nañ jadu'n mijpidägipy yi comeen'ájtin.

14 Nañ jadu'n midooy jada ayuc yi fariseojäy ajcxy, com ooy anajty ajcxy meen adzójccixy. Chi ajcxy ooy nixiici yajxiici Jesús y'ayuc.

15 Chi Jesús ymınañ:

—Miich ajcxy fariseojäy jadu'n mnaybidáacigixy ma jäy ajcxy yhuinduu nejjuhuüy ajcxy ooy m'oyjäyity. Dios ñejhuüydaayb co miich ajcxy miid jibicpi ma mjot mhuinma'ñ. Tijaty huinma'ñ huidi jäy ya naaxhuiñ y'oy'ijxyp, Dios ca' yi' oy'ixy.

Je Dios ycötújcín etz je Dios y'ane'mdac

16 Chi Jesús yjacmınañ:

—Je taabi je Juan anajty yjiiyity, jii'ajtp anajty Moisés ycötújcín etz je y'ayucnajtzcaxiıybi ajcxy y'ixpijcín. Huin'it tiempo etz ixti jadachambi jadu'n yajnajtzcaxiıy je Dios y'ané'mín, e mayjäy ooy ñaybidáacigixy co ytiğihuaangixy ma Dios y'ane'my.

17 Ca'chípity co je tzajp etz naaxhuiñybi ñajxtähuiıpy, pero je Dios ycuydundáhuamy tüg'óciy jadu'n nej ñecy ymına'ñ. Ni tugi letra oy mabaad ymúdzity nicxy ycayajcuyduñ.

Jesús capxticxy nej ypöcyity co jäy ytöxyıjc ixmach

18 Chi Jesús yjacmınañ:

—Huenpinjäyity co ytöxyıjc ixmach etz ypıcy miid huingbi töxyjäy, ooy anajty mij pocy tuñ. Nañ huenpinjäyity huıdibi pijcp miid je töxyjäy huıdi ñäy ti y'ixmachyii, nañ mij anajty ypocytuñ.

Je comeñyjäy etz je Lázaro

19 Chi Jesús yjacmınañ:

—Ji anajty tüg jäy comeñybi ñayxoxyii anajty janch ooy miid oyjatypi huit, etz janch oy ycay y'ügy jabom jabom.

20 Nañ ji anajty tüg ayoobi jäy huidi limosna pijctzoob, hue' anajty yxii Lázaro. Lázaro jabom jabom anajty ycögnäy ma je comeeñyjäy ytijc'aguu, janch nĩbuutzp anajty ooy.

21 Lázaro ooy anajty jani'ixy caya'ñ je cayduc tzütztuc huidibi cäb ma je comeeñyjäy ycaýbejt. Oy uc anajty ymiññ yhueyii je ñibüdz.

22 Chi jadu'n yjajti co oy y'o'cni je jäy huidi limosna pijctzoob, chi je ángeles ajcxy yajnicxy Lázaro ma je Abraham yajpaady. Chi je comeeñybi nañ jadu'n y'o'cni, e oy yajnaaxtigiyii.

23 Chi je comeeñybi jiiiby ca'oydactuuby tzaachypi anajty jihuñy, chi mij'ijxy jiguëgy je Abraham etz je Lázaro.

24 Chi je comeeñybi ycapxy janch mic, ymĩnañ: “Apteedy Abraham, ñch pa'ayoog. Tun may'ajt quex Lázaro, huen yi' ycĩhuäx yajxoogy miid nñ etz xyajtĩtzibich ndootz, co ñch ooy ayo'n nbaadyich ma jada mij jĩn.”

25 Chi Abraham y'adzooy: “Oc'ungich, ajihuñhuñ co ti mdzinäy ti mjugy'aty miid mhuit mmeeñ agujc jotcujc, e yi' Lázaro ooy ayo'n paty. Jadachambi Lázaro yjotcujc'aty, etz miich jiiiby mbatpy tzaachypi.

26 E jadügnax, ji tüg mij huoc ma ñch ajcxy etz miich ajcxy. Pen ñch jim'amy janaxam ma miich, ca' njadipyich, nañ jadu'n miich ajcxy ni pĩn ca' jadipy nej ñaxipy ma ñch nyajpaadyich.”

27 Chi je comeeñybi jacnimay Abraham: “Apteedy Abraham, tun may'ajt quex yi' Lázaro ma ñch ndeedy ytijc.

28 Jim ma ñch ndeedy ytijc jim migoox miguëx

nmíididyich, huen nícxy yajmíidmíydaaccíxy, ca'ydi je' ajcxy nañ jadu'n ya minípy ma jada ayoodac.”

²⁹ Chi Abraham y'adzooy: “Yi' ajcxy ymíid necy huídibi Moisés etz Dios y'ayucnajtzcaxíybi yco-jaay, huen cuydungíxy.”

³⁰ Chi je comeeñybi ymínañ: “Janch jadu'n apteedy Abraham. Pen nidüg yi ögpí ñícxy ma je' ajcxy, jothuimbíip yi ajcxy.”

³¹ Chi Abraham ymínañ: “Pen ca' je' ajcxy mǎjpidägy Moisés y'ayuc je jécyíip etz huídi ajcxy jecy'ajt Dios y'ayucnajtzcaxíy, nañ ni ca' mǎbíjccíxípy pen nidüg ögpí yjugypícy.”

17

Huidibi ooy ycodzigíjity co n'agánájxim ma pocy

¹ Chi Jesús nímay yi' ydiscípulos:

—Janch tíy'ajt jadu'n co yminíip jáy ajcxy huídi yajhuinma'ñydgoyíip yi mayjáy ajcxy míid aanií. ¡Ay yi' ayooob ajcxy! pínjaty jáy ajcxy yajhuinma'ñydgoyaangíxy.

² Nígí y'óyity co ixípy yajyo'cxodzíyíi tüg tzaa janch mǎjpi, e chi yajcöjibíjpnaxípy mejyoty, ca'ydi co yajhuinma'ñydgoyípy jada jáy ajcxy huídibi íxpíjcin hueeni míid ma Dios ytíy'ajt.

³ Naygüend'ájtígix miich ajcxy co ca' mgapxtígóoygíxípy.

Co m'uch xymídundígooyípy, e chi mgapxhuíjip, e pen jothuimbíjt, chi mbocymeecxípy.

⁴ Pen m'uch huixtujc'oc xymídundígooy tüg xíibi, nañ huixtujc oc xyñimíiñ tüg xíibi, e ymína'nípy: “Ti njothuimbityich”,

huinmeecxipy miich yi', chi jada' miich huixtujc'oc mbocymeecxip.

Je mibíjcin ymic'ajt

⁵ Chi je apóstoles ajcxy nimay je Huindzin Jesús:

—Yajyeeg ich ajcxy nmibíjcin.

⁶ Chi je Huindzin Jesús y'adzooy:

—Co ixypy miich ajcxy mmibicy Dios jadu'n nej tüg pi'c mostaza pajc, e mnima' ixypy jada paadzim quipy: “Nayyajpidígi, nicx tina' mejyoty, e xycapxymidohup yi'.”

Ti huaad tuñ je pin yajcaayb yaj'uuc

⁷ Pen ji miich ajcxy nidüg pin ymüd tüg ytumbi huidi tumb ñaaxjidzitzí o yhuaj cuend'aty, co yja'ty ma mdíj, ¿nej jébi nimay: “Tígi', ixtäg ma mesa etz adzu'at?”

⁸ Hue' janchtiy mnimähuiipy: “Yaj'oyíyigich n'adzuu'ibi, co'amedí' mhuit, e xymooygich ngaayin n'uucin. E huin'it miich mgayipy m'ügipy.”

⁹ ¿Nej yajnaxipy je' Dioscojuyip müd co je' anajty ti tuñ huídibi yaj'ane'my? Ich minamb co ca'.

¹⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy co ti mguydungixy tüg'óciy tibi Dios xyaj'ane'mgixy, chi mmínáangixipy: “Je' ich ajcxy je tumbi huídibi ca'p ycapxpaadyity, jéyi ti ndúngixich huídibi ich ajcxy huaad ndungixy.”

Jesús yajtzögy majc jäy jibic pützpa'mmüdpi

¹¹ Nicxp jim Jerusalén anajty Jesús, chi ñaxiy ma Samaria etz Galilea ñaymidziba'n'ájtigixy.

12 Co anajty mihuingoñ tüg cajp, chi jijpcoyöyiy majc jäy pützpa'mmüdpí. Chi ajcxy yhuäcxijpy jiguëgyñi.

13 Chi ajcxy mic ycapxcoody ymínaangixy:

—Huindzin Jesús, pa'ayoog üch ajcxy.

14 Co Jesús je' ajcxy ijxy, chi nimay ajcxy:

—Nícx nayguëxícigix ma yi teedy ajcxy.

Chi jadu'n yjajti, co ajcxy ñícxxy, chi tüyöyjoty oy choocxíxy.

15 Nidügti je' ajcxy co ñay'ijxi co ti anajty chögy, chi nihuimbijty Jesús, ooy Dios jäymech cömay janch cixyjot huiñijot.

16 Chi je' ycojxtinay'ahuüy ma Jesús ytecymijc, chi pidacpy yhuñiyjijp naaxcíxy yajnaxy Dioscojuyipy. Samaritanojäy je' anajty.

17 Chi Jesús ymínañ:

—¿Nej ca' nimajc miich ajcxy huüdi ti mdzoocxíxy? ¿Ma ajcxy je' janidaxtujcpi?

18 ¿Nej ca' pín jac yhuimbijty miiñ jäymedza'ñ cömaya'ñ Dios, jëyi tügpajc ti yhuimbity jada samaritanojäy?

19 Chi Jesús nimay je jäy:

—Pidíg, nícxni. Yi mmíbíjcín ti xyajtzögy.

Nej je' yminípy Dios y'ané'mín

20 Chi je fariseojäy ajcxy y'amídooy Jesús mína anajty yi Dios ya miñ ya naaxhuiñ y'ane'ma'ñ. Chi Jesús y'adzooy:

—Je Dios y'ané'mín ca' je' yminípy jadu'n nej ti yaj'ixy o yajmídooy.

21 Ni mgamináangixípy co cha je' o jím'amy je'. Dios y'ané'mín ya je' cham ma miich ajcxy.

22 Chi Jesús nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

—Miim je xii je tiempo ma miich ajcxy anajty ooy xyjamiid'idáangixich tüg xii, e ca' ñch miich ajcxy xy'ixipy, ñch je jäy huidi tzoon tzajpjoty.

²³ Chi jäy ajcxy yminá'nip: “Chaa'amy je', je Cristo”, o “Chim'amy je'.” Ca' miich ajcxy yi' mniníxcixipy, e ni mgabaníxcixipy.

²⁴ Co anajty nmiñich jadügtecy ya naaxhuiñ, ñch, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, co ñch anajty nmimiñ n'ané'min, jadu'n je' yjadipy nej huidzuc co y'aa'an ma tüg tzajp'ijx e nañ jadu'n y'aa'an jadüg tzajp'ijx.

²⁵ Nañ ooy ycopícyity co jayijp ocpáadibich ayo'n, e chi jada xyca'ixa'nibich xycatzoga'nibich yi' jäy ajcxy huidi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi tiempo.

²⁶ Com jadu'n nej yjajti jecy'ajty, co je Noé chinaay, nañ jadu'n yjadipy co anajty ñch, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, co anajty nxii ndiempo paty mina anajty nmiñich ane'mbi.

²⁷ Janch caayb janch uucp anajty je jäy ajcxy agujc jotcujc co je Noé ytigüy ma ymijcajoon. Chi je ayo'nduu ymiñ huidi cijx yaj'ögtigoydäy je mayjäy.

²⁸ Nañ jadu'n yjajti jecy'ajty co Lot chinaay. Je jäy ajcxy jim Sodoma etz Gomorra ycaaygixy y'uuccixy yjuuygixy ytooccixy, etz ytijccojcixy.

²⁹ Huin'it xii co Lot chooni jim Sodoma, chi ycäy tzajpjoty jin etz huidi jindzaa miid conhuidity ytoy, chi cajp ytigoyday.

³⁰ Jadu'n nej ayo'n yjajti taabi chinaay Noé etz Lot ya naaxhuiñ, nañ jadu'n yjadüyb ayo'n co anajty nmiñich jadüg'oc ya naaxhuiñ, ñch je jäy huidi tzoon tzajpjoty.

³¹ Je huin'it xii huin'it tiempo pin anajty iñaayb ma ytijccop, e ymiid anajty ypidägy jiiiby tigoty, ca'

niminagipy nicxy ti yajpidzimy, e huidi jäy anajty jim camjoty nañ ni ca' yhuimbidiipy ma ytijc.

³² Ajihuiiygix jadu'n nej Lot ytöxyijc ayo'n paty.

³³ Tüg'óciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tzögam, tigoyipy yjugy'ajt. Tüg'óciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tigooyb (mïid ðch ycixpi), hue' je' yjugy'ajt ypaadiipy chögipy.

³⁴ Hich miich ajcxy nïmaayb co je huin'it coodz nimetz jäy anajty ajcxy ma cijx, tüg yajnicxiyb etz jadüg yajhui'miïyb.

³⁵ Nimetz töxyjäy anajty yjitzcixy, tüg yajnicxiyb, etz jadüg yajhui'miïyb.

³⁶ Nimetz yëydijc anajty ytungixy camjoty, tüg yajnicxiyb etz jadüg yajhui'miïyb.

³⁷ Chi je jäy ajcxy huidi ixpijcp Jesús y'ayuc ymïnañ ajcxy:

—¿Ma jadu'n yjadiyb nej miich ti mïna'ñ, Huindzin?

Chi Jesús ymïnañ:

—Ma anajty je ögpi yajpaady, jim yi luud ajcxy ñïmuga'ñ.

18

Je ijxpejt ma je ayoobitöxyjäy etz je juez

¹ Chi Jesús yajnimay ajcxy tüg ayuc huidijaty ixpijcp ma yi' co ooy ycopicyity Dios nmïbijctzoohuim jabom jabom, ni ca' nmïdzijpim.

² Chi Jesús ymïnañ:

—Ji anajty tüg juez ma tüg cajp, ni Dios anajty ca' tzigïy, etz ni jäy ajcxy anajty ca' huindzigïy.

³ Nañ ma je cajp jim anajty tög co'ögy ytöxyjäy. Je' anajty yminög janam jadzojc ma je juez, nimäy anajty: “Nihuaangich ma je nmidzipich.”

⁴⁻⁵ Chi je codung ca' co'adzoy ca' a'ixiy tzojc. Chi je juez jot'ajti, yminañ jotjoty huinma'ñjoty: “Oy Dios ca' ndzigiyich, ni jäy ca' nhuindzigiyich, per com jada co'ögytöxyjäy nigü xychach'amayiyich, miñ n'ocnihua'ñich, ca'ydi jadüg'oc ymiñ e xyajcixich anajty nmecxtújcín.”

⁶ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Mido'mbic miich ajcxy nej je juez jibicjäybü ti nihuañ je töxyjäy co anajty ti yajtzibyü.

⁷ ¿Nej ca' Dios ñihuaanip yü huidibi ti huin'ixy, huidibi mibijctzoob xim tzuum? ¿Huäcxibip, nicx ca' tzojc adzooyü?

⁸ Ich miich ajcxy nimaayb co Dios ñihuänamy mic'amy yü' yjäy. Co anajty nhuimbity ya naaxhuiñ, ich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty, ¿nej nbáadibich mibijcín ya naaxhuiñ?

Je ijxpejt ma je fariseo etz ma je yajcogüejtpi

⁹ Jesús ñimiydac je jäy ajcxy huidi cü'm ooy ñaygömayyü co ooy y'oyjäyity, etz pejxy yü jacjadyiibi jäy ajcxy, chi yajnimay ajcxy tög jihuibit ayüc:

¹⁰ —Mejtz jäy ajcxy ytigüy ma Dios ytijc capxtacpi. Tüg hue' je' fariseojäy, e jadüg yajcogüejtpi.

¹¹ Chi je fariseojäy ytinay'ahuüy ycapxtägy, chachminañ jadu'n: “Dios Teedy, Dioscojuyip yajnajxpich com co ca' ich nbocytuñich jadu'n nej jacjadyü jäy ypocytünnigixy, ca' nmeechich, ca' njibicjäyidyich, ca' nmigapxich huingjäy ytöxyijc, ca' nbocytuñich jadu'n nej jada yajcogüejtpi.

12 Mejtz xii n'ityich jaygay tügpí semaan. Chi huen ytim ti nmíidich ngüejtpyich ma Dios majc-jaty.”

13 Per je yajcogüejtpí jiguem ytinay'ahuüy, ni ycapät'ixy tzajpcijx, jëyi ycaachtzachcoxy ymína'ñ: “Dios Teedy, pa'ayoogich, ïich pocyjäyich.”

14 ïich miich ajcxy nimaayb co jada yajcogüejtpí y'idacy ma ytjic ti anajty yajhuinmecxy ypocy, e je fariseojäy ca' yajpocyhuinmecxy. Huenpínity huídi ci'm naygömayipy, Dios yajtzöydunïb; e pinjaty ca' ñaygömayyii ci'm, Dios ycömayïb.

Jesús conucxy je pi'ctijc ajcxy

15 Chi jäy ajcxy mïidmiñ pi'c'anäg ma Jesús huen nïdoñyii. Co je' ydiscípulos ajcxy ijxy, chi ajcxy ogy undaj.

16 Chi Jesús yaaxi ymïgügtjic nimay ajcxy:

—Ixmatz, huen yi pi'ctijc xyñimiñich, ca' ajcxy mjijpcogapxïygyxy, com yi jäy ajcxy huídibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc.

17 Janch ïich miich ajcxy nimäy co hueñypínity huídi ca' cöbijci yi Dios y'ayuc ytïy'ajt jadu'n nej yi pi'ctijc ajcxy cöbijcy Dios y'ayuc ytïy'ajt, ca' yi' ajcxy ytigïhuipy ma Dios y'ané'min.

Tüg comeñ'anäg ymïydägy mïid Jesús

18 Chi tüg micjäy y'amidooy Jesús, nimay:

—Miich oyjäybí Huindzin, ¿ti huaad nduñich co ïich n'alma nïdzoocin paadipy?

19 Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej co xytijich oyjäy? Ni pin ya yca'oyjäyity, je'yi Dios tügpajc y'oyjäyity.

20 Miich mnejhu#yb yi Dios ycötújcín. Ca' mmigapxtigoyipy huingbi töxyjäy, ca' jäyyaj'ögipy, ca' mmeedzip, ca' mmigüg nihuambedipy, yajmij'at mdaj mdeedy.

21 Chi je' y'adzooy:

—Ti түg'öciy nguydundäyich jada cötújcín maabi nyeecpidzimyich.

22 Co Jesús jadu'n midooy, chi nimay:

—Tigoy'ijtni ja түg huidi ca' mduñi. Toocta' түg'öciy tijaty miich mid, e mo' je meñ ayoobtijc, huin'it mgomeñ'adipy jii by tzajpjoty; miin, e pajangich.

23 Co je comeñybi jadu'n ayuc midoy, chi ooy yjottigoygoty com ooy anajty ycomeñity.

24 Co Jesús ijxy co je comeñybi anajty ti yjotmaybicy, chi minañ:

—Ooy chachchípity ytigihuipy түg comeñyjäy ma Dios y'ané'min.

25 Jac ca' chipity co ñaxipy түg camello ma yi xu'ñ yxútity, ca'ydi co түg comeñyjäy ytigihuipy ma Dios y'ané'min.

26 Chi je jäy ajcxy anajty tiibi ajcxy midoogixy Jesús y'ayuc, yminaangixy:

—¿Pin jada' jëbi y'alma paadipy nidzoocín?

27 Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibi naaxhuiñyjäy ajcxy ca' jaty nej yaj'oyihuipy, Dios jëbi yaj'oyiy.

28 Chi Pedro yminañ:

—Iich ajcxy ti nbidägy n'ixmajtzaaygixy, co nbanicxaangixy.

29-30 Chi Jesús y'adzooy:

—Janch ñich miich ajcxy nnimaaygixy co yi jäy ajcxy huidi ytijc ixmajtz etz ytaj yteedy, ymiguëx, etz y'ung y'anäg mïd Dios y'ané'min ycixpi, ypáadipy ajcxy ya naaxhuiñ ñigi oy'ájtín, etz ypaadipy ajcxy tzajpjoty tzinaayín huidi ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

Jesús capxypidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

³¹ Chi Jesús huodzon je nimajmetzpi, nimay ajcxy:

—Jadachambi tzoc jámim jim Jerusalén. Nguydunaamyich tüg'óciy jadu'n nej yi Dios y'ayucnajtzcaxiybi ajcxy jaybejty jecy'ajty mïd ñich ycixpi, ñich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty.

³² Chi nyajciyega'ñich ma je romano gobernador, xycamij'ixipy xycamijpidägibich ajcxy. Xy'ójibich xyhuindzújibich xyjijptzújibich ajcxy.

³³ Xychaachytunipyich ajcxy, xyaj'ögibich ajcxy, e codugüg xii njugypigipyich jadüg'oc.

³⁴ Chi yi majmetzpi ajcxy ni jadu'ñyi ca' huinjihuüy ajcxy nej yhuimbidzimy Jesús y'ayuc. Yüch anajty jada ayuc mïd yi' ajcxy ycixpi, paady ca' huinjihuüy nej anajty yajnimaaaygixy.

Jesús yajhuindicxigy tüg huintzpi jim Jericó

³⁵ Chi jadu'n yjajti co Jesús mihuingoñ je cajp huidi yxii Jericó, chi tüg huintzpi anajty iñäy tüba'áy pijctzoy anajty limosna.

³⁶ Co midooy mayjäy ñaxy, chi je' yajtiy:

—¿Pín yi' ñajxp?

³⁷ Chi ajcxy nimay co Jesús nazareno najxp.

³⁸ Huin'it je huintzpi mic ymíñañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, ñch pa'ayoog.

³⁹ Je jäy ajcxy huidi anajty jayjip nicxp ooy ogy je huintzpi, nimay co huen amoñ. E je' nigí mic yminan'idich:

—David y'ap y'oc, ñch pa'ayoog.

⁴⁰ Chi Jesús ytínayxijpy oy yajhuoyii. Co je' jim ymejch, chi amidoy, nimay:

⁴¹ —¿Ti mdzojcpy ndunipyich mid miich?

Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, yajhuindicxíccich.

⁴² Chi Jesús minañ:

—Huindicxig, yi mmibíjcin ti xyajtzögy.

⁴³ Chi je huintzpi mic'amy yhuin y'ijxigy, chi panicxy Jesús, chi ooy jäymejch cömay yi Dios. Cham tüg'óciy je cajp jäy co ajcxy jadu'n ijxy, nañ ycömay yjäymejtz yi ajcxy Dios.

19

Jesús mid Zaqueo

¹ Co Jesús ytigíy jim Jericó, ñajxy cajpcujc anajty.

² Chi jadu'n yajty jim anajty tüg jäy hue' anajty yxí Zaqueo. Hue' je' anajty yajcogüejtpi huindzin, e comeñ anajty.

³ Ooy yi' anajty tzach'ixa'ñ Jesús, nejhuñhua'ñ pin jäy je', chi ca' jajty nej ixipy, je' co anajty ñaxity, etz co anajty ooy mayjäy jim.

⁴ Chi je' ñicxy poyigy jayjip, chi ypejty ma tüg sicómoro quipy, yco'ijxnaxa'ñ co anajty Jesús jim ñaxy.

⁵ Co Jesús jim ymejch, chi pät'ijxy je Zaqueo, e nimay:

—Zaqueo, tzojc minac, com copicy co nicxy njättäga'ñich ma mdijc.

⁶ Chi je' yminajty janch jottigoy, e jotcuyc cöbijcy Jesús.

⁷ Co jadu'n ijxy, chi je mayjäy ajcxy nigapxy ni'ojiiygixy Jesús, yminaangixy:

—Ti ñicxy jättacpi ma tüg pocyjäy ytijc.

⁸ Chi Zaqueo ytinayigy, nimay Jesús:

—Huindzin Jesús, cha je' je njugy'ajtich huidi cup nbijc-huäcxaamyich nmöhua'ñich ayoobitijc. Pen ti ñich nyajcujtnaxy, nyajhuimbiditych midaax jadu'ñyi.

⁹ Chi Jesús yminañ:

—Jadachambi jada jäy ma jadyaabi tijc ti y'alma ñidzögy, com co yi' nañ jadu'n Abraham y'ap'adyii y'oc'adyii.

¹⁰ ñich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty, ti nmiñich ya naaxhuiñ co n'ixtähuibich etz nyajnödögibich tiibi anajty ytiigooy.

Je ijxpejt ma je majc meeñ

¹¹ Co je jäy ajcxy midooy jadu'n, chi Jesús jacyajnimay ajcxy tüg ayuc, com ytimymihuingónip anajty Jerusalén, etz je jäy ajcxy tzachhuinmaaygixy co Jesús mic'amy anajty pidäga'ñ y'ané'min.

¹² Chi Jesús yminañ:

—Tüg micjäy, comeñyjäy anajty, ñicxy ma tüg naaxjot jiguembi, nicxy anajty ytungbicy co yrey'ada'ñ, e chi anajty yhuimbidaani.

¹³ Chi je micjäy mijhuooy nimajc ytumbi, chi moy ajcxy majc meeñ nidüg nidüg, chi ajcxy

nimay: “Meeñ yaj'ung'ajtcix ji ixti cooni ñich anajty nhuimbityich.”

14 Chi je ymīgogajp ajcxy ca' anajty ixa'ñyii ajcxy je comeeñybi, chi ajcxy yajpaguejxy huingapxpi ma anajty je comeeñybi ñicxy, chi je huingapxpi yminañ: “Ca' ñich ajcxy ndzocy co jada comeeñyjäy rey'adipy ma ñich ajcxy.”

15 Chi jadu'n yjajty co je comeeñyjäy yhuimbijty ti anajty yreytigäy. Chi oy yajhuoyii je ytumbi ajcxy, je huidi anajty je meeñ ti yajmihui'mgixy, nejhuñhua'ñ anajty jadu'ñi ti yaj'ung'ajtcixy je meeñ nidüg nidüg.

16 Chi tüg jayjip ymiñ yminañ: “Huindzin, yi meeñ majcjadu'ñi ti nyaj'ung'atyich.”

17 Chi je rey y'adzooy: “Ooy miich oy mduñ. Jadu'n nej ti mgapxycöbicy mñid huidi hueeni, cham m'ané'mipy majc ciudad.”

18 Chi je mimetzpi ymiñ, yminañ: “Huindzin, yi mmeñ migoox jadu'ñyi ti nyaj'ung'atyich.”

19 Chi je rey nimay je mimetzpi: “Cham m'ane'mipy migoox ciudad.”

20-21 Chi je midugīgpi ymiñ, yminañ: “Huindzin, cha je mmeñ huidi ti nmi'ityich, ti nyujpcicyich ma tüg paayi. Ndzigñybich miich co miich mjäy'aty ahua'ñ, myajpidigtäy huidi ca' mjë'adyii, nañ mdz-ijcipy huidi ca' ti mnipy.”

22 Chi je rey yminañ: “Miich jibic ti mduñ, cham ndiyduna'ñ mñid mgi'm'ayuc ycixpi. Miich mne-jhuiyb co nyajpidigyich huidi ca' një'adyiijich, e ndzicyich huidi ca' ti nnibyich.

23 ¿Nej co ca' ti mbidägy ñich nmeñ ma je banco, jigix co ixypy nhuimbityich, may meeñ ixypy

xycidigiyich mïd meeñ'ung?"

²⁴ Chi je rey nimay huïdi anajty ajcxy jímip: "Pijci ajcxy yi' ymeeñ, etz mooygixy yi' tibi meeñ yaj'ung'aty majc jadu'ñyi."

²⁵ Chi je jäy ajcxy y'adzooy: "Huindzin, ymïd yi' cham majc jadu'ñyi meeñ."

²⁶ Chi je rey y'adzooy: "Fich minaam co tüg'óciy pinjaty mïd, jacyajmöhui; e huïdi ca' ti mïdity, oy jamïdity yajpijctähui huïdi ymïd."

²⁷ Nañ jadu'n ajcxy je nmïdzipich huïdi ca' anajty tzojccixy co ñch nrey'adipyich ma yi' ajcxy, yajmiingix ya, yo'cpujxtutaaygix ma ñch nhuinduu."

Jesús ytiñy Jerusalén

²⁸ Co Jesús jadu'n yminanday, chi choñ jim, ñicxy Jerusalén. Jesús jayijp anajty ytüyöy ma je mayjäy.

²⁹⁻³⁰ Jadu'n yjajty co jim yja'ty mihuingon Betfagé etz Betania ma je cop huïdi yxi Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscípulos, nimay ajcxy:

—Níxcix ma yjiibi cajp huïdi ji huingon. Co ajcxy mgajptugihui mbáatcixipy tüg burro mang ycoxochity, huïdi ca' ni pin yaj'íñaayñi. Mgoguejtúutcixipy, etz mmimíngixipy.

³¹ Pen jim pin xy'amidoogixy, ¿nej co yi' burro mgoguejtüdy? Chi ajcxy jadu'n m'adzohui: "Je nhuindzinich jim tzojcp."

³² Chi je' ajcxy ñicxy huïdi Jesús yquejx. Chi ajcxy paty je burro jadu'n nej Jesús anajty ajcxy ti ñimäyii.

³³ Jim anajty ajcxy je burro mang coguejtuutcixy, co ñihuindzin ñimaayí ajcxy:

—¿Nej co yi' burro mang mgoguejtuutcixy?

³⁴ Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je nhuindzinich jim tzojcp.

³⁵ Chi ajcxy huijtz miñ je burro ma Jesús. Chi ajcxy jibe'ñ mïid yhuit, chi ajcxy Jesús ya-jburripejty.

³⁶ Co Jesús anajty ytüyöy, chi je mayjäy ajcxy yhuit yé'pcixy tügujc.

³⁷ Co ajcxy mihuingoñ je minac ma je cop huïdi yxii Olivos, chi tüg'ócïy je mayjäy yjotcugïyday, e ytigïiy ajcxy ooy alabanza iibi Dios ojadajtpi mïid je mij huinma'ñ ycixpi co anajty ti íjxcixy huïdi anajty Jesús ti tuñ.

³⁸ Chachminaangixy:

—¡Capxpaady je rey huïdi miimb mïid Huindzin Dios yxii ycixpi! ¡Jotcujc'ajt jiiiby tzajpjoty etz cömáyin ma Dios!

³⁹ Huin'it nijëjity fariseojäy huïdi anajty ajcxy jiiiby jäy agujc nimay ajcxy je Jesús:

—Oj yi mjäy ajcxy.

⁴⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Ich miich ajcxy nimaayb pen yi' ajcxy amomb, yi tzaa tigïhuip mic capxp.

⁴¹ Co Jesús yja'ty jim mihuingon Jerusalén cajp, e co ijxy, chi yaaxy mïid je cajpjäy ycixpi.

⁴² Chi Jesús yminañ:

—¡Pen mhuijnihuïyb ixypïy miich ajcxy nej mbáatcixïpy mjotcujc'ájtïn jadachambi xii tiempo! Yüch jada tïy'ajt cham ity ma miich ajcxy, ca' huaad m'íjxcixy.

⁴³ Minip je xii je tiempo ma miich ajcxy je mmïidzip ajcxy xyajjüdugïpy mgajp mïid tzaamacxy, e tziptunïpy ajcxy mïid miich, yajxon xyajco'adugïpy ajcxy jühuidity ma je mgajp.

44 Xyñigidaagoodip mdzaaboch ni'ung ni'anäg, ni ca' yhuí'mip tzaagop tzaamacxy, jadu'n yjadipy com miich ajcxy ca' mnejhuüy je tiempo mina je Dios xyñigidägy.

Jesús yajpidzimy je jibicjäydijc ma Dios ytijc

45 Chi Jesús ytigiüy ma Dios ytijc yajpidzimday tüg'óciy jäy huidi anajty jiiby ajuuyb adoocp.

46 Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Jadu'n minañ ma jaybétyity: “Íich ndijci tzajpcapxycapxtägiñ yi'.” E miich ajcxy hue' mhuaangixy jadu'n nej meetzpi y'ang.

47 Jesús anajty yaj'ixpijc jabom jabom ma Dios ytijc, chi je teedy tungmüdpi, etz huidi ajcxy yaj'ixpijcp anajty Dios ñecy, etz mijjäydijc ajcxy nihuinmayiygixy co yaj'ögaangixy Jesús.

48 Chi ajcxy ca' ni nej mihuinmañybaty nej yaj'öccixy, com tüg'óciy jäy anajty ooy tzach'amidoo'ijt Jesús y'ayuc.

20

Jesús ycötújcín

1 Chi jadu'n yajty tüg xñ anajty Jesús yaj'ixpijcy je cajpjäy ma Dios ytijc, capxhuäcxy anajty oybi ayuc. Chi ñimiini je teedy tungmüdpi ajcxy etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy etz mijjäydijc ajcxy.

2 Chi ajcxy migapxy Jesús nimay:

—Yajnímaaygich, ¿ma cötújcín ti mbaady co jäy myaj'ixpijcy ya ma Dios ytijc? ¿Pín je' tibi xycötujc möy?

3 Chi Jesús y'adzooy:

—Íich nañ jadu'n nyaj'amidohuamy ñch miich ajcxy tüg ayuc, e m'adzóogixip.

4 Co Juan (je Bautista) jäy yajñibejty, ¿pín je' cötújcín moy, je Dios tzajpjoty pi o jäy ajcxy?

5 Chi ajcxy ytiğiıy huinmay'ahuidijtpi ñayñimáayigiıxy miñ xyıpy:

—Pen minaanım co tzajpjoty choñ je Juan ycötújcín, Jesús xyñimaayımıp ya: “¿Nej co ca' mi-ich ajcxy mijpidacy yi' y'ayuc?”

6 Pen minaanım ajt co jäy cötújcín moy je Juan, chi tüg'ócıy cajpjäy tzojc xycögädzim, com ymıbjıpy ajcxy co yi' Juan, Dios yi' y'ayucnajtzcapxııybi.

7 Chi ajcxy y'adzooy co ca' ajcxy nejhuııygiıxy pın Juan ti quexyi.

8 Chi Jesús nımay je' ajcxy:

—İich nañ jadu'n ca' nigapxa'ñich pın ti xycötujcmöyich.

Je ijxpejt ma je tumbıdjı ajcxy jıbjıäybi

9 Chi Jesús ymınandacy yajñımay tüg'ócıy je jäy ajcxy tüg ayuc, ymınañ:

—Tüg jäy pidacy tüg camuuxy ycam, chi yajpijctzoy ytumbıdjı, co anajty chona'ñ ñıcxa'ñ jıguem jecy jecy.

10 Co cosecha paty, chi quejxy tüg ytumbı ma je ytumbıdjı, huen cımöyii huıdıbi je' anajty paatıp. Chi je ytumbıdjı huınhuojpy jıjphuojpy je quejxyöybi yajhuımbijty ca' ni ti mooy.

11 Chi huingbi ytumbı quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' tuñ, huın'oıy jıjp'oıy ajcxy, yajhuımbijty ajcxy, ca' ajcxy ni ti mooy.

12 Chi mıdugıgpi ytumbı quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' yajtzaachııy etz yajhuımbijty ajcxy.

13 Huin'it je camuuxycam huindzin yminañ: “¿Ti ndunipyich? Ocquejxyich nmang huídibi ooy ndzocyich. Ca' jécyity co ajcxy ixipy nmangich, yajmij'adipy ajcxy.”

14 Chi je ytumbidijc co ajcxy ijxy je' yhuindzin ymang, chi ajcxy huinmaygoty nayñimáayigixy miñ xyipy: “Ti ymiñ je cogam ymang, yi' je' jada cam jédaanip. Tzoc yaj'o'cim jigix ich ajt jada cam njé'ajtim.”

15 Chi ajcxy je cogam ymang yajpidzimi camjoty, chi ajcxy yaj'o'cy.

Chi Jesús y'amidooy:

—¿Ti jada' ytunipy je cam huindzin?

16 Minip je', miñ yajtigoydäy je ytumbidijc ajcxy, e chi je' je ycam yegipy miid huingbi tumbi.

Co je jäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yminañ:

—Ni catzogipy Dios, nicxy jadu'n njajtim.

17 Chi Jesús huindixpejty je mayjäy nimay ajcxy:

—¿Ti tijamy huídi yjaybétyip ma Dios ñecy?

Jadu'n:

Je yëydijc huídi je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, ti Dios pidacy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nejihuïy je tzaa oyjatypi huídibi je pojtzpidijc ajcxy ca' yajtunañ, je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopícyity.

18 Pinjaty ca' cöbigañ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadamy, tim jadu'n nipaady nej ihuïy jim ycijxciday ma je tzaa nicx e tijhuitz yajtáhuipy; e pen je tzaa nigídagoty, je' ajcxy janch jaam pux nicxy yajtcixy.

Yajnid#ygyxy pen jébi cogüéjtin yajyecy o pen ca'

19 Je teedy tungmɨdpɨ etz huɨdi ajcxy yaj'ixpɨjc Dios ñecy ooy anajty nihuinmayɨygɨxy madzaangɨxy je Jesús mic'amy, co ajcxy huinjihuɨy co Jesús nimɨydáacɨgɨxy mɨd je jihuimbit ayuc, e chɨgɨɨyb anajty ajcxy je cajp jāy.

20 Chi ajcxy chachhuinma'ñ'ixtaaygɨxy nej huaad xɨgɨxy Jesús, chi quejxy ajcxy iɨx'ijtpɨ ma Jesús yajpaady huɨdi naybidaacɨp janch ypaat tudägyjāy; chi amɨdoo'ijtcɨxy Jesús y'ayuc huɨdi mɨd xɨhuaangɨxy, chi cɨyegaangɨxy ma je gobernador.

21 Chi je iɨx'ijtpɨ ajcxy y'amɨdooy Jesús nimay ajcxy:

—Huindzin, nejhuɨyb ɨch ajcxy co miich m'ayuc ooy y'óyɨty, etz myaj'ixpɨcy yajxon, ca' huin'ixpety jāy myaj'ixpɨcy, etz myaj'ixpɨcy Dios ytiy'ajt nej jāy jēbi huaad chinaaygɨxy.

22 ¿Nej copɨcy ɨch ajcxy migüedɨpy je César je romanojāy mɨj'ane'mbi, o ca'ijɨ?

23 Chi Jesús huinjihuɨy yɨ' ajcxy yjibɨc-huinma'ñ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyjot'ixy xy-huinma'ñ'ixyɨch?

24 Yaj'ijxcɨch tüg meeñ. ¿Pɨn y'ahuinax etz pɨn yxɨ mimb ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Yɨ César.

25 Chi Jesús nimay ajcxy:

—Cuet ma César huɨdi César paatɨp, e ma Dios huɨdi Dios paatɨp.

26 Ca' mɨmadacy ajcxy nej tzu'ijxcɨxy ma mayjāy yhuinduu. Chi ajcxy ooy huinmaay jadu'n nej anajty Jesús tɨ y'adzóohuɨgɨxy, chi ajcxy amoñyɨ.

Yajnid#ygi#xy je jugy'ájt#n yc#xp#

27 Chi ñija'tti Jesús tüg saduceojäy, e yi saduceojäy ajcxy ym#nañ co jäy ögy ca' y'ocjuyujcni. Chi je' yajtiy:

28 —Huindzin, Moisés jaybety ma yi' ñecy, je jécyi#p, co tüg yëydijc ytöxyijc yajhui'my ix'ögp, e ca' ymang ti paatcixy. Jëbi je yëydijc y'uch m#dtzinäy je töxyjäy jaydëbi yaj'ung'ixi#p m#id y'ajch yc#xp#.

29 Jadu'n anajty tügpicy jäy, nihuixtujc ajcxy ytügquëx'ájt#xy, ac yëydijc ajcxy. Je mijpi m#dtzinay töxyjäy, chi ix'o'cy, e ca' ymang paty.

30 Chi je m#metzpi ypijcy m#id je töxyjäy, e ni ca' ajcxy ung paty.

31 Chi je m#idug#gp# ypijcy m#id je töxyjäy, e jadu'n je nihuixtujcpi m#dtzinay ajcxy je töxyjäy, ix'o'cy ajcxy, ni ca' ajcxy ung paty.

32 Chi nañ jadu'n je töxyjäy y'ögni.

33 Co anajty je nihuixtujcpi jugyp#jccixy, ¿huidi jada' octöxi#j#ad#iyb je töxyjäy? Com nihuixtujc ajcxy ti töxyijc'ájt#ixy.

34 Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi jäy p#jccixp, ñaymooy#ixy y'ung huen p#jccixy.

35 Je jäy ajcxy hu#dibi paat#p anajty chinähui#p ma je tiempo hu#di mimb co ögp# yjugyp#jccixipy, ni ca' ajcxy ypi#ipy, ni ca' ajcxy ñaymóoy#ixipy y'ung huen p#jccixy.

36 Co jäy ajcxy yjugypicy, chi ca' huaad y'ögcixy jadüg'oc, quipxyjaty ajcxy m#id je ángeles ajcxy, e Dios yi' ajcxy ung'ad#b co yjugyp#ipy m#id jemybi jugy'ájt#n.

37 Janch co yi ögpi yjugypigipy, jëbi mbaadip je tiy'ajt ma Moisés ñecy ma jadu'n yjaybétyity, je taab anajty aay'ujtz ytoy, co je Huindzin Dios migapxy Moisés, nimay: “Iich Abraham yDios, Isaac yDios, Jacob yDios.”

38 Je ögpi ca' mïdity Dios. Je jäy ajcxy huidi juugyip janchtiy ajcxy ymïd Dios, com co mïd Dios ycixpi tüg'óciy jäy ajcxy ymïd yjugy'ajt.

39 Chi jäy ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy nimay Jesús:

—Oy ti m'adzoy, Huindzin.

40 Ca' ajcxy ocjajtni nej jac nimáaygixipy.

Pïn je' y'ung je Cristo

41 Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Nej co miich ajcxy mina'ñ co Cristo David y'ap y'oc?

42 David ci'm mina'ñ ma je Salmo necy:

Yi Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “Iña' ya a'oy'amy ma iich.

43 Ixti cooni anajty miich mmidzip ti nmimadactäyich, jadu'n nej jihuïy ti nbidägyich yi mmidzip ma miich mddecypocxpejt.”

44 Co David yximoy Cristo iich nHuindzin, ¿nejtz yi' co y'ap'adyii y'oc'adyii?

Jesús xïy je escribas ajcxy

45 Chi tüg'óciy cajpjäy jim anajty y'amido'ijtcixy co Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

46 —Naygüend'ájtigix mïd yi' escribas ajcxy ydiscípulos, co ajcxy ooy tzojccixy yhuídidaangixy mïd yhuit oyjatypi, ooy ajcxy tzojccixy co huen

capxpcoxyii ma jäy y'amugïy, e ooy ajcxy tzojccixy yi cödumbi iñaybejt ma naymujctac, etz ooy ajcxy tzojccixy cödumbi iñaybejt ma jäy ajcxy yxiiidungixy.

⁴⁷ Chi ajcxy yajcijxtayï yi co'ögytöxyjäy ypidägy, e tungixy ooy jecy tzajpcapxycapxiï ma jäy yhuindu. Yi jadu'mbi jäy ajcxy nigi ajcxy Dios chaachytunïyb miid ypocy ycixpi ca'ydi jacnipin.

21

Je ayoobitöxyjäy co'ögypi y'ofrenda

¹ Jiiby anajty Jesús ma Dios ytijc co ijxy comeñyjäy may'amy ofrenda pidaaccixy ma meeñygaax.

² E nañ ijxy co tüg co'ögytöxyjäy pidägy anajty metz pi'cmeñ.

³ Chi Jesús yminañ:

—Janch ich miich ajcxy nimäy co jadayaabi co'ögytöxyjäy ayoob jac anaxy jada, ti pidägy ofrenda ca'ydi jacnipin.

⁴ Tüg'óciy comeñydijc ajcxy ypidacyp ma ofrenda je meeñ huïdi conajxp. Jadayaabi co'ögytöxyjäy ti pidägy huïdi anajty ñigayamy.

Jesús yminañ co je Dios ytijc yhuindigoya'ñ

⁵ Nijëjity jäy co ytigïy ma Dios ytijc nimiydacy ajcxy co Dios ytijc ooy chach'oy'oydúñity miid tzaa oyjatpyï, e miid tiibi jiiby yojxcixy. Chi Jesús yminañ:

⁶ —Tüg'óciy jada huïdi ajcxy m'ijxpy ma Dios ytijc, minip xiï tiempo mina jada nicxy yhui'my taj xit jada tzaa, ca' ma pochycop.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

7 Chi ajcxy y'amidooy Jesús:

—Huindzin, ¿mina jada jadu'n ytun#y#b yjad#y#b nej miich ti mm#na#ñ? ¿Ti t#y#ajt ji yaj'ix#p co jada anajty jadu'n ytuna'ñy#i yjada'ñy#i?

8 Chi Jesús y'adzooy:

—Ix mgayajhuin'ingix. Ooy mayj#y# ymina'ñ ñaybid#g#a#n#ig#ixy co je' ajcxy je Cristo, ymina'ñ ajcxy: “Hich je' je Cristo; huingóni#ñ anajty je x#i je tiempo mina je naaxhuiñy#i ycixa'ñ yt#igoya'ñ.” Ca' ajcxy axam mban#ic#x#ipy.

9 Co miich ajcxy ayuc midohu#p#y co j#y# chachchiptungixy, e ñayñibid#ic#ig#ixy, ca' mdzig#i#y#ig#ixy, com ooy ycop#ic#y#ity co jada jadu'n jay#j#p ytun#y#b yjad#y#b, ca'nan hue' je' anajty tim cij#p tim t#igoo#y#b (je naaxhuiñy#i).

10 Chi Jesús yjacm#na#ñ:

—Nayñibid#g#i#b naax cajp m#i#d huingbi naax huingbi cajp.

11 E min#p mic'ujx, etz mij yuu mij pa'm x#i yaa. E jad#i#b mij'adz#i#ñ, etz ooy i#x#pejt hu#i#d q#ü#ex#i#p tzajpc#ixy.

12 Ma ca'ni anajty jadu'n jady#i#, xy-pahu#i#djtc#o#t#c#ix#ipy j#y#, xym#á#j#t#c#ix#ipy, xyc#i#yé#c#ix#ipy ma jud#i#oj#y# ñaymujctac. Chi j#y# ajcxy xyp#i#d#á#i#p#y pujxt#igoty, xyaj#n#ic#x#c#ix#ipy mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhu#i#nduu. Jadu'n j#y# ajcxy j#i#b#ic xytun#p#y m#i#d miich ajcxy com co anajty ti xym#i#p#i#d#á#acc#ixy#i#ch.

13 Miich ajcxy t#y#ajt myeg#i#p#y m#i#d #i#ch nx#i# yc#i#p#i#.

14 Co jāy ajcxy yxīhuipy ma codungdijc, ca' ni nej ajcxy mjot'adīyb, ni ca' ajcxy mhuinmayipy nej m'adzóogixipy.

15 Nyegipyich ayuc etz tīy'ajt nej huaad mmīdzip m'adzoogixy. Ca' mmīdzip ajcxy jadipy nej xy'adzóogixipy, e nej xyjacxīgixipy.

16 Miich ajcxy mgi'mdeedy, mgi'm'uch, mgi'm'ajch, etz mgi'm'ajuugy amīgüg xycīyéjcxipy ma cōtujctac. Nijējity miich ajcxy m'ögipy mīd co anajty tī mmījpīdaaccixy īch n'ayuc.

17 Mayjāy ajcxy ca' xy'ixaanipy xychogaanipy mīd co anajty tī mmījpīdaaccixy īch nxiī.

18 Ni tūg miich ajcxy mgōhuay ca' ytīgoyipy.

19 Pen ooy ajcxy mmecxtucy, chi m'alma nīdzōgipy huinixī.

20 Co ajcxy m'ixipy Jerusalén anajty tī nīaducy mīd ymīdzip, huin'it ajcxy mnejhuīhuipy co huin-gon je'anajty ma yhuindīgoyaani.

21 Huin'it tiempo je jāy ajcxy huīdi jīm Judea naaxjot yquéeccixipy nīcxcixipy ajcxy yuugjoty, etz je jāy ajcxy huīdi jīm Jerusalén queegipy ajcxy, etz je jāy ajcxy huīdi camjoty ca' huaad y'ocajptīgīyñī ma je Jerusalén cajp.

22 Je tiempo mīna yjadīyb ayo'n mīd co anajty judío jāy tī ytundīgooygixy, je' jada yajcuydun-daayb jadu'n nej yjaaybétyity ma Dios nēc.

23 ¡Ayoob yi tōxyjāy ajcxy huīdi anajty ung tzm'ijtp huin'it xiī, etz huīdi anajty mīd y'ungma'xung! Ooy jadīb mij ayo'n ya naaxhuin etz tzip éjcin ma jada cajp.

24 Nijējity ajcxy y'ögipy tzipjoty, e nijējity yajnīcxip tzumy mach ma huingbī cajp huingbī

naax. E Jerusalén naxmihuägıydähuiib yi jäy huıdı ca' yjudiojäyity, minıpy je tiempo mına anajty Dios yajcixaani yajtigoyaani yi' ajcxy y'ané'mın.

Nejjada' yminıpy je Dios y'ung

²⁵ Huın'ıt xıı huın'ıt tiempo quëxıgıp ijxpejt ma xıı po' etz ma yi madza', ya naaxhuiñ ooy jäy ajcxy jotmay mıı'idıpy. Je jäy ajcxy ooy chıgıhuıpy yjıhuıhuıpy yhuınmay'ahuıdidıpy ajcxy ooy, mııd je meıy ycıxpi co anajty chachpidıgy chachnögy chachmına'ñ.

²⁶ Yi jäy ajcxy anucxi'ñ yajcidahuııb co anajty ajcxy ıxy nej yjadyıı huındu'mybi naaxhuiñ; e huıdıjaty mıc'ajt yajpatp jııby tzajpjoty yücxtähuıpy yi'.

²⁷ Huın'ıt mııch ajcxy xy'ixıpyıch, ıch je jäy huıdı tzoön tzajpjoty, nmııñıch jocjoty mııd je nmıc'ajtıch, nmııñıch mııd ıch ngötújcin etz ıch n'oy'ájtın mıjpi.

²⁸ Co je ayo'n tiempo jadu'n yjatzondägıpy, chi mba't'ıjxcıxıpy com huıngoniñ anajty mına Dios xyñıhuáangıxıpy xycohuáangıxıpy.

²⁹ Chi Jesús yajnımay ajcxy tüg ayuc, ymınañ:

—İjxcıx yi hıguerı etz tüg'óciy quıpy,

³⁰ co yhuamıgy huın'ıt mııch ajcxy nejhuıy co ti yhuıngoni mına ypottıgyıñı.

³¹ Tım jadu'n nej mııch ajcxy ijxpejt mbıcy ma hıguerı quıpy co pottıempo ytıgyıñı, nañ jadu'n co mııch ajcxy m'ixıpy je ijxpejt tzajpcıxy jadu'n nej yam nyajnımaaygıxy, mnejhuıhuıpy ajcxy co huıngónıp je tiempo mına Dios y'ane'ma'ñ ya naaxhuiñ.

32 Janch nimaaybich miich ajcxy co jadu'n yjadiyb ytuniyb jayijp, ca' anajty o'ctäy je jäy ajcxy huidibi tzinaayb jugy'ájtciyyp jadachambi xii tiempo.

33 Yi tzajp etz naaxhuiñybi naxip tigoyip yi'. Ich n'ayuc ca' ñaxipy ytigoyipy ni camina.

34 Naygüend'ájtigix miich ajcxy ca' mnijot'ájtciy yi jocni yi mügi, etz yi tzinaayin jugy'ájtin, jigix ca' ajcxy xyniminipy jotcömoñyi je ayo'n xii je ayo'n tiempo.

35 Timetiini minipy je ayo'n tiempo miid jäy ajcxy ycixpi huidi ya tzinaayb ma tüg'óciy naaxhuiñybi. Tim jadu'n nej tüg iyujc ayo'nbaady co timetiini yajtüxuuch.

36 Ni'ixi' ijtcix, mibijctzoogix Dios, ca'ydi ayo'n ajcxy mbaatciy huidi jadaanip, jigix jiiby myajpáatciipy tzajpjoty ma ich nhuinduu, ich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty.

37 Xim anajty Jesús yajixpiy ma Dios ytiyc, e coodz anajty choñ ñicy jim ma cögop huidi yxii Olivos.

38 Jabom jabom jopy jopy ñiminyii tüg'óciy capjyä jiiby ma Dios ytiyc tibäy co y'amidoo'idaani ajcxy Jesús y'ayuc.

22

Xiicyöyixy capxyöyixy nej huaad Jesús májtciy

1 Huigon anajty je xii mina jäy tzajcaagy caaygixy huidi ca' ylevadura miidity, huidi jäy ytiipy pascua xii.

2 Chi je teedy mįjtungmįdipi etz je escribas yhuinma'ñ'ixtaaygixy nej ajcxy ocyaj'ögipy Jesús. Chigiiyb anajty ajcxy je cajpjäy.

3 Chi je mujcu' ytigiiy ma Judas yjot yhuinma'ñ. Je Judas hue' anajty ymimetz xii Iscariote, je' nidügti je majmetzpi discípulos.

4 Chi Judas ñicxy oy mįgapxy je teedy mįjtungmįdipi etz tzajptijc soldado huindzin, e ycapxytuñ mįd je' ajcxy nej jëbi cįyecy Jesús.

5 Huin'it je Jesús ymįdzip ooy ajcxy yxoondacottay. Chi ajcxy ñaygapxi co meeñ möhuangixy je Judas.

6 Chi Judas cöbijcy je meeñ, chi yhuinma'ñ'ixtay nej jëbi cįyegipy Jesús ma ca'p mayjäy y'ixyii yhuindicxyii.

Je huindzin Dios y'adzu'ájtın

7 Chi paty je xii mına jäy cay je tzajcaagy huidi ca' ylevadura mįdity com huin'it anajty ajcxy yaj'ögy cöbixy ymang pascua xiiigixp.

8 Chi Jesús quejxy Pedro etz Juan, nımay:

—Ñicx miich ajcxy yaj'oyi' je pascua adzu'ibi, jaydëbi ajt ngaayım.

9 Chi ajcxy y'amıdooy:

—¿Ma mdzocy co nyaj'oyihuıbıch ajcxy?

10 Chi Jesús ymınañ:

—Co mdıgıhuıpy ajcxy cajpjoty, mbaadıpy tüg yëydıjc huidi yajnıcxp tüg majt nıı. Mbanıcxyp ajcxy je yëydıjc coonı yjadıpy ma ytıjc.

11 Co miich ajcxy mjadıpy ma je jäy ytıjc, chi ajcxy mnımáhuıpy je codıjc: “Nhuindzinıch jadu'n mınaam: ¿Ma yaj'ahuädz yajpaady ma ngayıpyıch je pascua adzu'ibi mıd ıch ndiscıpulotıjci?”

12 Je codijc miich ajcxy xyajni'ixi'huip tüg cuarto ma mimejtzpi piso. Ni'ixi' jim je adzu'ibi.

13 Chi Pedro etz Juan ñicxy, chi paty jadu'n nej anajty ti ñimäyii, e jim ajcxy ni'ixi'y je pascua caayin uucin.

14 Co je hora paty, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa müd je' ydiscípulos ajcxy.

15 Chi Jesús yminañ:

—Ti ooy nijot'atyich co nmüdgayaangixy jada pascua adzu'ibi ma ca'ni n'ögyñich.

16 Hch miich ajcxy jadu'n nimaayb co hch ni mina ca' njaccayipyich jadüg'oc je pascua adzu'ibi, ixti cooni yajcuydundähuiipy je pascua xii ytiy'ajt ma Dios y'ané'min.

17 Chi Jesús conigy je ügy co Dioscojúyip yajnaxy, huin'it yminañ:

—Uccix jada ügy, naymóoyigixy miich ajcxy.

18 Cham hch miich ajcxy nimäy co jadu'n nej yjacnicxa'ñ xii tiempo ca' vino nii üga'ñich ixti cooni Dios y'ané'min yminipy ya naaxhuiñ.

19 Nañ yconigy Jesús tüg tzajcaagy co mibijctzooy Dios, huin'it tujc-huäcxy moy discípulos ajcxy, e chi ajcxy nimay:

—Jada tzajcaagy hch nnin'cx'ajtpyich huidi ngiyejcpyich ma yi o'cin müd miich ajcxy mbocy ycixpi. Jada ixpejt miich ajcxy mü'idipy oy jäymech müd hch ycixpi.

20 Co anajty ti ycaйдаaygixy, chi Jesús conigy je ügy jadüg'oc, chi yminañ:

—Jada vino je' jada Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi jadu'n yi' nej hch nni'py huidi temam yogam müd miich ajcxy ycixpi.

21 Jadachambi yi jäy huidi xyciyegaambich ma nmidzipich, ya je' cham miid'ñäyich ma jada mesa.

22 Janch jadu'n njada'ñ n'ayoohua'ñich jadu'n nej ti nyajnigodugiyijich. ¡Ayo'n padamy je jäy ayooob huidi xyciyegaamyich ma nmidzipich!

23 Chi je nimajmetzpi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin jada' yi' ma ich ajt huidi jadu'n tundigoyam?

Yajcapxcójcixy pin jada' jacnigi ymijity

24 Chi je nimajmetzpi huidi Jesús anajty ti huin'ixy ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi pin jada' jac mijpi oc'idipy.

25 Chi Jesús nimay ajcxy:

—Yi reyes ajcxy y'ane'myb ajcxy naax cajn jadu'n nej tüg huindzin, yi' ajcxy huidibi ane'mb yajtíjcixy co ooy oytuungixy.

26 Miid miich ajcxy ca'ydi yjadú'nity. Hue' janchtiy je mijpi ma miich ajcxy huen ñaybidägyii nej jihuïy ymútzity. E je huidi nigohuajc'ajtp huen ñaybidägyii nej jihuïy je' je' je tumbi.

27 ¿Pin je' jacmíip? ¿Huidi iñaybi ma mesa, o huidi ni'ixiïyb a'ixiïyb caayin uucín? Yi' je' jacmíip huidi iñaayb ma mesa. Per ich ijtpich miid miich ajcxy jadu'n nej huidi ni'ixiïyb aa'ixiïyb caayin uucín.

28 Miich ajcxy ti m'íjtcixy miid ich ma anajty ayo'n ti nyajnaxyich.

29 Paady ich miich ajcxy tüg ané'min nmooyb, jadu'n nej ich ndeedy ti xymöyich.

³⁰ Jaydëbî miich ajcxy mgáaygixipy m'uuccixipy ma ñich nmesa jiiiby ma ñich n'ané'min e m'iñähuiipy ajcxy ma je ane'mdac, e mdiydúngixipy m'ané'mgixipy je nimajmetz picy Israel ñaax ycajp.

Jesús capxpídzimy co Pedro ymína'nañ co ca'p Jesús ix'yadyi

³¹ Nañ jadu'n je huindzin Jesús ymínañ:

—Simón, Simón, jadachambi je mujcu' xyjot'ixaangixy xyhuinma'ñ'ixaangixy jadu'n nej jāy trigo huimbojy co yajhuätzaangixy.

³² Per ñich Dios nmibijctzooyich mïid miich ycixpi, jigix miich ca'ydi mmibijcin ytigoy'ity. Mina anajty miich ti mjothuimbity, jotmic migápxipy yi mmigügtijc ajcxy.

³³ Chi Pedro ymínañ:

—Huindzin, jotcuje ñich nnicxa'ñich mïid miich oy pujxtigótyity, etz oy ndimy'ögibich mïid miich.

³⁴ Huin'it Jesús nimay Pedro:

—Ñich miich nimaayb co ca'ni anajty tzey yaxígy jabom jopy co miich miná'ñip tugü'g'oc co miich ca' xy'ix'adyiijich.

Huingomb hori ma Jesús y'ocyaj'ijxmadzañ

³⁵ Chi Jesús nimay ydiscípulos ajcxy:

—Co ñich miich ajcxy jayhuin nguejxy, ni mmoral, ni ca' mmeëñydijc, ni mgig ti mmi'oygixy, ¿nej myajtigoy'ijt ajcxy ti jatyi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ni ti.

³⁶ Chi Jesús ymínañ:

—Jadachambi pin ymeëñydijc etz ymorral mïid, huen minicx; nañ pin ca' mïidity y'espada, huen toogy yjocx huit, chi juyipy y'espada.

37 Hich miich ajcxy nimaayb co copicy jada yajcuydunipy huidibi mimb jaybety mïid ïch ycixpi ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: “Yaj'amichomuyc (je Cristo) mïid yï' ajcxy huidi jibicjáyip.” Tüg'óciy mimb jaybéty ma Dios ñecy mïid ïch ycixpi, yajcuydunipy yï'.

38 Chi Jesús ydiscípulos ajcxy yminañ:

—Huindzin, cha metz espada.

Chi Jesús y'adzooy:

—Huen mïid yï'yï.

Jesús Dios mibijctzoy jim Getsemani

39 Chi Jesús jim choñ ñicxy ma je cop huidi yxii Olivos, com jim anajty nicxy coodz coodz, chi je' ydiscípulos ajcxy ypanicxi.

40 Co ajcxy yja'ty ma je cop, chi Jesús yminañ:

—Mibijctzoogix Dios huen xypubedipy xypudigïhuipy ajcxy ca'ydi mdigïygixy jibic tuum.

41 Chi Jesús huinhuäctuty je discípulos ajcxy tüg tzaagäch yjiguëgyity, chi ycoxtinay'ahuïy ytigïy Dios mibijctzoob.

42 Chi Jesús yminañ:

—Dios Teedy, pen miich m'a'ixïyb píjcigich jada tzaachypi, ca' ïch huaad nyajnaxyich, per ca' ïch huaad ngi'mdzójcin nguyduñich, miich mdzójcin huen myajcuyduñ.

43 Chi ñayguëxici tüg ángel tzajpjoty chooñ, jotmic migapxy je Jesús.

44 Yam anajty Jesús ooy ytaj ymay, chi Dios mibijctzooyb jacmictägy. E je yxibitnii ypidzimy janch jadu'n yï' anajty nej nï'py janch mijjaty y'ocnajtza'cxïyñi.

45 Co ypidǵy ma anajty Dios mibijctzoy, chi nihuimbijty je' ydiscípulos ajcxy, chi oy paatcixy maab anajty ajcxy mǵd jotmay.

46 Chi Jesús nimay ymigǵgtijc ajcxy:

—¿Ti co mdzachmaagixy? Pidǵccix mibijctzoogix Dios, ca'ydi jibic tuum mdigǵygyxy.

Yajnicxcixy mach je Jesús

47 Jim Jesús anajty ymigǵgtijc ajcxy mǵdcapxy mǵdmǵdǵy, co je mayǵy oy yǵty. Jayijp anajty ymiñ je huidi anajty xǵijp Judas, yǵ' je'anajty nidǵgti ma je nimajmetzpi Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi Judas mǵhuingoñ Jesús co anajty tzǵcxa'ñ.

48 Chi Jesús ymiñañ:

—Judas, ¿nej mǵd tǵg tzǵcxǵn mgǵyecy ma ymidzip, je jǵy huidi tzoon tzajpjotyǵ?

49 E je' ajcxy huidi anajty Jesús ymǵd, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuñyǵ yjadyǵ, chi ajcxy ymiñañ:

—Huindzǵn, ¿tzoc ajt mǵhuimbijtm?

50 Chi nidǵg je' ajcxy yajtzaachǵyǵ je teedy mǵjtungmǵdpǵ tǵg ytumbǵ, quejtzpujxǵ tǵg ytǵtz'ac a'oy'amybǵ.

51 Huin'it Jesús ymiñañ:

—Ixmajtzcǵx, huen jadu'ñyǵ.

Chi nǵdonǵ je jǵy ytǵtz'ac, e jadu'n yajtzoocy.

52 Chi Jesús nimay ajcxy huidi nimiini, yǵ teedy tungmǵdpǵ ajcxy, yǵ Dios ytǵjc policǵa huindzǵn etz mijǵydyjtc:

—¿Nej co xyñimǵngixyǵch mǵd pujx etz mǵguipyǵjpxu'ñ jadu'n nej jǵhuǵy ǵch tǵg meetzpi?

53 Jiiby ǵch anajty jabom jabom ma Dios ytǵjc, e ca' mǵch ajcxy ti tǵ mduñ mǵd ǵch. Per cham

jëdu'n je tiempo mîna miich ajcxy xy'ane'myich etz je jibîcpi xymîmadägyich.

Pedro ymînañ co ca'ixy'adyii Jesús

⁵⁴ Chi ajcxy majch je Jesús, yajnicxy ajcxy, e pidacy ma teedy mijtungmîdipi ytiç. Je Pedro jîguëgyihui' anajty ypanîcxyii.

⁵⁵ Jim ajcxy jîin yajmijiy tibägujc chi ajcxy y'ixtactay nidüg'óciy. Pedro y'ixtacy nañ jadu'n ma je jäy ajcxy.

⁵⁶ Huin'it tüg pödumbi ijxy Pedro iñäy ma jîmba', chi huindîcpejty nîmay:

—Jada yëydîc nañ ymîd anajty Jesús.

⁵⁷ Chi Pedro ca' cöbîjcy, ymînañ:

—Töxyjäy, ca' îch yî' n'ixy'adyii.

⁵⁸ Nañ jahueengi huin'it jadüg jäy Pedro yhuindîcpejti, ñîmaayi:

—Miich, yî Jesús ajcxy anajty mîd m'ity.

Chi Pedro ymînañ:

—Ca' n'îchity.

⁵⁹ Ti anajty tüg horî nînaxni co oy huingbi ymînandägy:

—Janch co jada yëydîc yî' anajty mîd y'ity Jesús. Com nañ galileojäy yî'.

⁶⁰ Chi Pedro ymînañ:

—Ca' îch nhuinjihuïy nej miich mmînañ.

Capxni anajty je Pedro co tzey oy yaaxîgy.

⁶¹ Chi je Huindzin Jesús ni'ijxhuimbijty je Pedro. Huin'it Pedro jäymetzcootti je' ayuc nej anajty yHuindzin Jesús ti ñîmäyii: “Ni ca'ni anajty tzey yaaxîgy cham coodz co miich tugîg'oc xy-coyüdzîbyich.”

62 Chi Pedro ypidzimy tibäy, oy jiiby yäxy müd tájin máyin.

Nixiiccixy yajxiiccixy yi Jesús

63 Je jäy ajcxy huidi anajty Jesús cuend'ajtp, ooy ajcxy nixiicy niyaaxy, etz nañ ooy ajcxy huingojxy jippcojxy.

64 Chi ajcxy huingoxodziy, e cojxy ajcxy ma yhuiñyjipp, nimaaygixy:

—Octiygapx, ¿pin ti xycoxy?

65 E ooy anajty müd yjibic ayuc cixy cuety nimaaygixy.

Jesús mijjuntajoty yajpaady

66 Co yximüy, chi yömujcy yi teedy mjtungmüdpí ajcxy, yi mijjäydijc ajcxy, etz yi escribas ajcxy, chi ajcxy y'amidooy:

67 —Nimaaygich ajcxy ¿nej miich je' je Cristo?

Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixyipy nnigapxich, ca' miich ajcxy mibigipy.

68 E pen ich miich ajcxy n'amidooyb, ca' miich ajcxy xy'adzohuipyich, etz canan huin'it xyñajtmadzihuibich miich ajcxy.

69 Jadachambi e ñicxa'ñi ich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty, n'ixtäga'ñich a'oy'amy ma Dios mic'ajtmüdpí.

70 Chi nidüg'ócüy je' ajcxy y'amidooy:

—¿Ney janch co miich Dios xy'ung'adyii?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy jadu'n minamb co ich njëjity.

71 Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti ajt njac-huáanim testigo? Ti ajt yam ci'm nmidoohuim nej mina'ñ.

23

Jesús ma Pilato yhuinduu

¹ Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy ypidägy, chi yajnicxy ajcxy Jesús ma je gobernador Pilato.

² Chi ajcxy ytiğiıy xibi ymınaangixy:

—Jada jäy naax cajp yaj'ixpiıcp huidi ca' ytiy'ájtity. Yi' adujctáhuam co ca' huaad nmigüéjtim César, e ymınañ ci'm co yi' je' je Cristo huidi rey'ajtpi.

³ Chi Pilato y'amidooy Jesús:

—¿Nej miich je' judío jäy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

⁴ Chi Pilato nimay je teedy tungmııdpi ajcxy etz je mayjäy:

—Ca' ııch ti pocy nbaadyııch ma jadayaabi yëydııc.

⁵ Chi Jesús ymııdzip nııgi anajty ajcxy ymınan'adııtzcixy:

—Jada Jesús naax cajp tzachyajqueec-huäcxtaayb je judııojäy mııd yi' y'ayuc. Yajtzondacy Galilea, e jadachambi ya Judea jadu'n idııch.

Jesús ma Herodes yhuinduu

⁶ Co Pilato mııdoy Jesús ymııdzip ajcxy nigapxy Galilea, chi y'amidooy pen galileojäy je Jesús anajty.

⁷ Chi mic'amy huijııhuiy co yi' jım anajty yajpaady ma Herodes y'ane'my, chi jım quejxy ma Herodes huidi nañ jadu'n anajty yajpatp jım Jerusalén hui'n'it xıı.

8 Co Herodes ijxy Jesús, chi oy jotcugüy com tüyüp anajty ooy ja'ixa'ñ, ti anajty may ayuc midoohui, e ahuixy anajty co mijhuinma'ñ tunipy.

9 Janch may ayuc ooy jayaj'amidoy, e Jesús ni tüg'aa ca' y'adzooy.

10 Jim anajty teedy mijtungmüdpí etz je escribas ajcxy, tzachnigibéjtcixy mictägy.

11 Chi Herodes müid yjäy ooy nixiicy yajxiicy Jesús, ca' mij'ijxy mijpidacy. Chi xojxy müid oyhuit etz quejxhuimbijty jim ma Pilato.

12 Huin'it xü Herodes etz Pilato ajcxy ñaymigügpijci, com naymijotma'tip anajty ajcxy huin'it tiempo.

Jesús yajmoy ysentencia co y'ögipy

13 Chi Pilato huomujcy yi teedy mijtungmüdpí, yi cajptungmüdpí, etz yi naax cajp.

14 Chi ajcxy nimay:

—Ti miich ajcxy xyajnimíngixyich jadayaabi yëydijc, jadu'n miich ajcxy minamb co ooy jäy yajqueec-huäcxtay. Ti üch yi' jatiyduñich ma miich ajcxy mhuindu, ca' üch yi' ni ma ypocy ti nbaati, jadu'n nej miich ajcxy mxigixy.

15 Nañ ni ca' Herodes ti pocy ti paady ma jada jäy, com ti njayajniquexyich, ni ti pocy jada Jesús ca' ti tuñ huidi huaad nyajco'ögíyich.

16 Miñ n'octzaachytuñich, jaydëbi nnajtz-madzihuibich.

17 Jadu'n je gobernador anajty costumbre müidity co najtzmadziy tüg machyjäy mijxijoty.

18 Chi je mayjäy tügmucy ajcxy yminaandacy:

—¡Yaj'ög jadayaab Jesús! ¡Najtzmadzi' yi Barrabás!

19 Je Barrabás anajty pujxtigoty ti ypidägyii co anajty ti nibidïgy je gobierno, nañ ti anajty yjäyyaj'ögy.

20 Chi Pilato nimay ajcxy jadüg'oc co najtzmazihuañ Jesús.

21 Chi je mayjäy janch mic yminañ:

—¡Yajcruudzpet miich yi'! ¡Yajcruudzpet miich yi'!

22 Chi Pilato yminañ je midugüg'ocpi:

—¿Ti Jesús ti tundigoy? Ca' yi' ma ypocy nbaatich. Miñ n'octzaachytuñich, e najtzmazihuibich.

23 Je jäy ajcxy nigi anajty yminaan'aditzcixy janch mic, co huen yajcruudzpejty. Chi ajcxy jadu'n mimadacy Jesús co chachne'ngixy je teedy tungmüdpí, etz je cajpjäy ajcxy.

24 Chi jada' Pilato cuyduñ jadu'n nej je jäy ajcxy anajty pijtzoj.

25 Chi Pilato najtzmazihy je Barrabás huidi anajty pujxtigotyip, co anajty chach jäy yajqueecuahuacxy, etz yjäyyaj'ögy, je' huidi yi' jäy ajcxy ypijtzou. Chi Pilato cïyejcy Jesús ma yi' ajcxy huen tungixy nej tzojccixy.

Jesús yajcruudzpejtí

26 Chi je judíojäy ajcxy yajnicxy Jesús. Jim tü'am ajcxy minaybaati tüg jäy huidi anajty ti chooñ camjoty, huidi anajty yxi Simón, e ycocájpity anajty Cirene. Chi adzip ajcxy Simón yajquejycabiy Jesús ycrudz, e yajpanicxy ajcxy Jesús.

27 Jac'axam anajty naax cajp panicxcixy, etz nañ may töxyjäydijc ajcxy chachyaaxcixy müd jotmay müd yi' ycixpi.

28 Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäydijc ajcxy, chi nimay ajcxy:

—Miich Jerusalén töxyjäydijc ajcxy, ca' xyñiyáaxcixich. Nayñiyaaxigix miich ajcxy ci'm etz m'ung ajcxy ycixpi.

29 Chi ypaadipy tiempo co jäy ajcxy ymina'nipy: “Jotcujc je töxyjäy ajcxy huidi ca' y'ung icy, huidi ca' ti y'ungtzimigy, etz huidi ca' ti y'ung yajtzitzcixy.”

30 Chi je jäy ajcxy nimaydägipy mijtun mijcop: “Nigidagótcich ajcxy”; etz je mutztun mutzcop: “Yajtigooygich ajcxy.”

31 Pen jäy ajcxy tzaachypi ayo'n mooyb Dios y'ung, nigí ajcxy jacjiini ytundigoya'n mïd Dios yjäy, tim jadu'n nipaady nej pin puxam tzuzy quipy nañ puxamy quipy títzpi.

32 Nañ jim anajty yajnicxcixy mïd Jesús jametz pocyjäy. Tú'ciy mïd Jesús anajty yaj'ögaangixy.

33 Co ajcxy oyjäty jim ma tüg it huidi jäy ytipy ögpi cohuajc, chi ajcxy jim Jesús yajcruudzpejty mïd metz pocyjäy: tüg pocyjäy a'oy'amy, jadüg anajty'amy.

34 Chi Jesús yminañ:

—Dios Teedy, mecxi ajcxy ypocy, com ca' ne-jhuuygixy ti ytungixyp.

Co je soldados anajty ajcxy yajhuäcxaani ac je'y Jesús yhuit, chi ajcxy ijxy suerte pin ocjédib.

35 Jim je cajpjäy anajty yhuindicxcixy, yam je tungmïdipi nixigy yajxigy Jesús, yminañ ajcxy:

—Jada Jesús huingjäy ti yajtzögy, huen cham ci'm nayyajtzögyii, pen yi' je' je Cristo, je huidi Dios ti huin'ixyi.

³⁶ Nañ jadu'n je soldados ajcxy nixiiccixy yajxi-iccixy Jesús, nimi'jhuägy ajcxy möhuaangixy anajty vino ta'mbi.

³⁷ Chi je soldados ajcxy yminañ:

—Pen miich Rey'ajt ma yi judíojäy ajcxy, nayñihuäni ci'm.

³⁸ Ma Jesús ycödu jim anajty yjaayity griego'amy, latin'amy, etz hebreo'amy: JADA JE' YI JUDIOJÄY AJCXY YREY.

³⁹ Chi tüg pocyjäy huidi anajty cruudzcíxy ooy nixiicy yajxiicy Jesús yminañ:

—Pen miich je' je Cristo, naygohuäni ci'm, e cohuaangich ich ajcxy nañ jadu'n.

⁴⁰ Chi je jadügpí pocyjäy oy y'adzooy, oyy ymigüg, nimay:

—¿Nej ca' miich Dios mdzigíy. Ca' m'ixy co tú'ciy ti nbócycahuim?

⁴¹ Ich ajt janch paatip jadu'n, co jadu'n jada ngöbícim tzaachypí je tübi ndundigooyim. Jada yaabi Jesús janch ni ti jibicpi jada ti catuñ.

⁴² Chi je pocyjäy nimay Jesús:

—Tun may'ajt xyjäymedzipich co anajty mjäty jii by ma m'ane'mdac.

⁴³ Chi Jesús oy y'adzooy:

—Janch ich miich yam nimäy co cham ich mi-ich müd'íjtnipy ma je oybi it.

Jesús y'o'cni

⁴⁴ Co cujcxübi paty, chi oy ycoodzïy tüg'óciy naaxhuiñ ixti minacyxüni.

⁴⁵ Chi xü ca' y'oc'ani. Chi je huit oy yçitzhuäcxy huidi anajty adüydujcp je Dios y'it jii by ma Dios ytijc.

46 Huin'it Jesús mic ypätcapxy ymínañ:
—Dios Teedy, cham nyajcídígíy ñich n'alma.
Co Jesús jadu'n ymínañ chi y'ögy.

47 Co je soldado huindzín ijxy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti yjadyii, chi ooy jäymejch yi Dios ymínañ:
—Janch co jadayaabi yëydijc anajty tudägy yjäyity.

48 Chi je mayjäy tñibi anajty jim yöymújccixy yhuindñcxcixy, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuuni yjajti, chi ajcxy huimbijttaayñi cajpjoty yam ycaach tzachcójxcixy mñid jotmay ycixpi.

49 Cham tüg'óciy Jesús ymígügtijc ajcxy huidi anajty mñid ñay'ixy'adyii, etz töxyjäydijc ajcxy huidi anajty Jesús ti ypadzonyii jim Galilea, jiguëgy je' anajty ajcxy yhuindñcxcixy.

Yajnaaxtigíy ajcxy Jesús

50 Jim anajty tüg yëydijc huidi anajty yxii José, hue' anajty ycogájpity Arimatea ma Judea naaxjot. Je' anajty judío mñitungmñidpi, e je' ooy anajty chach'oyjäyity etz ytudägyjäyity.

51 Je' nañ yjijp'ijxy anajty co yminipy je Dios y'ané'min, e ca' je' anajty jijptigíyiy mñid jacnaagity mñitungmñidpi co ajcxy yaj'ögy Jesús.

52 Chi José ñicxy ma Pilato oy pijctzoohui Jesús ñinñcx.

53 Chi yajminajcy ma cruudz, e mo'ñ mñid tüg sábana, chi pidacy ma ögpi jut, ma tüg tza-ahuinguetzmijc ma ca'ni anajty ni tüg ögpi jiiby yajpidägy.

54 Je' anajty ajcxy ni'ixiiyb a'ixiiyb je pascua xii e je' anajty tim tzondägan je pócxin xii.

55 Chi je töxyjäydijc huidi anajty ti ypadzoñyii Jesús jim Galilea, panicxy ajcxy je José axam. Chi ajcxy nañ jadu'n ijxy je ögpi jut, etz je ninicx jadu'n nej jii by yajpidacy.

56 Chi ajcxy yhuimbijttay cajpjoty. Chi ajcxy yaj'oyii y ujtz xuucpi, tzoy, etz ungüento, chi amay'ajty je pocxinxi, jadu'n nej anajty cötújcín y'ane'my.

24

Co Jesús y'ögy chi yjugypicy

1 Co je semaan y'ixtigii y janch tim ticxicp je töxyjäydijc ajcxy ymiiñ ma je o'cpi jut, chi mimiñ ajcxy ujtz xuucpi, etz tzoy huidibi anajty ti yaj'oyii y gixy. Nañ jadu'n mii djadyii töxyjäydijc miiñ.

2 Chi ajcxy paty je tzaa ti anajty yjidiguegyii ma je o'cpi jut'aguü.

3 Co ajcxy ytigii y jutjoty, chi ca' ajcxy paty je Huindzin Jesús ñinicx.

4 Chi jadu'n yajty, jii by anajty ajcxy jutjoty huinmaaygixy, co ñayguëxi gi ma ajcxy ymijc metz yëydijc janch adicxp anajty yhuít.

5 Chi ajcxy ooy chigiy, chi ajcxy yhuindactay, chi je metzpi yëydijc ymiiñ:

—¿Na'amy co m'ixtaaygixy yi jugypi ma yi tiibi y'ögy?

6-7 Ca' je' ya, ti je' yjugypicy. Jäyméjtzci x jadu'n nej miiñ jim Galilea, co ymiiñ:

—Ooy ycopicyty co iich, je jäy huidi tzoön tza-pjoty, nyajciyegipy pocyjäy c'am. Yi' ajcxy xyajcruudzpedipyich, chi njugypigipyich codugig xi.

8 Chi ajcxy oy jäymejtzcooty nej anajty Jesús ti ymina'ñ.

9 Chi je töxyjäydijc ajcxy yhuimbijttay ma o'cpi jut. Chi ajcxy yajmüdmüydactay jadu'n nej anajty ti ijxcixy ti midoogixy müd Jesús ydiscípulos ajcxy je nimajmetzpi etz jacjadyii jäy huüdi yajpaatp ma je' ajcxy.

10 Je töxyjäy ajcxy huüdi ooy ma Jesús ñaaxtigüy, je' je' anajty ajcxy: María Magdalena, Juana, etz María Jacobo ytaj, e cham jacnaagity ymidöxyjäydijc.

11 Chi Jesús ydiscípulos ca' ajcxy tim mijpidacy je töxyjäydijc ajcxy ayuc, hue' ajcxy tijy nigo y'occapxcixy y'ocmiydaaccix, paady ca' ajcxy mibijcy.

12 Chi Pedro ypidügy ñicxy poyügyi ma anajty Jesús ti ñaaxtigüy. Chi Pedro yco'ixüy ma je o'cpi jut, chi ijxy co ca' jüby ni ti, jëyi Jesús yhuit abicy y'ooxnäy. Chi Pedro yhuimbijty ma ytiyc jihuüy ooy jadu'n nej ti ytuñyii yjadyii.

Ma Emaús tü'aa

13 Huin'it xü metz Jesús ydiscípulos ajcxy ñicxy ma tüg cajp mutzpi hue' anajty yxü je cajp Emaús, hue' yjiguemyity müd Jerusalén tugipx estadios (majmetz kilómetro).

14 Chi amiydaacip anajty ajcxy ñicxy. Ni-gapxcixy nimiydaaccixy nej Jesús ti yjaty ti y'ayoy.

15 E jadu'n yjaty ma anajty ycapxcixy ymiydaaccixy je nimetzpi, chi Jesús ci'm nimijhua'cy je metzpi, chi müd ñicxy ajcxy yquipxyi.

16 Oy anajty ja'ijxcixy, ca' ajcxy tuñcuend pin je' anajty.

17 Chi Jesús y'amidooy je' ajcxy:

—¿Ti miich ajcxy miydacpy ma yam mdüyöygixy? ¿Nej co mdájcixy mmáygixy?

18 Chi tüg huidi anajty yxii Cleofas y'adzooy:

—Janch tüg'óciy mayjäy nejhuiydäy je ayo'n ti ytunyii ti yjadyii. ¿E miich naydüg jim jättac Jerusalén, e jadu'n tijy ca' mnejhuíy?

19 Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Ti ti ytuñyii ti yjadyii?

Chi je' ajcxy ymíñañ:

—Jesús Nazaretpi, huidi Dios y'ayucnajtzcaxiiyip, yi' anajty mij jánchip ma yi ayuc etz huinma'ñ ma Dios yhuinduu, etz cham ma tüg'óciy naax cajp.

20 Chi yi' ajcxy je teedy mijtungmíidpi etz iich ajt ndungmíidpi Jesús yajcídigiíy je gobernador co huen yaj'ögyii. Chi ajcxy yajcruudzpejty.

21 Hue' iich ajcxy anajty ndzach'ahuijxyp co yi' je' huidi Israeljäy ajcxy cohuánaam ma ymidzip. Jadachambi jada' ymidugiigxií ma jadu'n ti ytunyii ti yjadyii.

22 Cham iich ajcxy ndöxyjäydijc ajcxy ooy xy'adzigíygixyich. Ti y'oxygeny janch ticxícp ma o'cpi jut.

23 E com ca' ajcxy paaty je ñaaxnicx, chi ajcxy yhuimbijtni ymínaangixy co ti íjxcixy yi' ángeles ajcxy, hue' je ángeles ajcxy ymíñañ co Jesús yju-ugyity.

24 Huin'it nijëjity nmigügtijcich ooy ma o'cpi jut, paty ajcxy janch jadu'n nej töxyjäydijc anajty yminaangixy. Ca' je' ajcxy ijxy Jesús.

25 Chi Jesús yminañ:

—¡Miich jäy ajcxy ooy ajcxy m'aajuuñity mjetjuuñity, ca' ajcxy ti mdzojcmibijccixy co ajcxy mjamibigá'nip huidibi y'ayuc najtzcapxiiybi ajcxy ycapxy!

26 ¿Nej ca' anajty ycopícyity co je Cristo ayo'n paadip, e huin'it ytigihuiip tzajpjoty ma yi' y'it oybi?

27 Chi Jesús yajniimaay ajcxy Dios ytiy'ajt, chondägy ma Moisés ñecy, etz tüg'óciy jacjadyii necy huidi Dios y'ayucnajtzcapxiiybi yjaay, yajxon ajcxy yajni'ixiyday jadu'n nej yjaybétyity mäd je Cristo ycixpi.

28 Chi ajcxy mihuingoñ je mutz cajp ma anajty ñíxcixy, je Jesús jadu'n ñaybidaaci jadu'n nej jihuiy jacjiguem ñicxy.

29 Huin'it ajcxy nimay adzip:

—Hui'm miich mäd ich ajcxy, nigi jada chuu'iiy'adich.

Chi Jesús ytigiiy cajpjoty yhui'my mäd je' ajcxy.

30 Chi jadu'n yjajty co anajty ti y'ixtaaccixy caaybi, chi Jesús tüg tzajcaagy conigy, e yajnajxy Dios cojuyip, huin'it tujc-huäcxy moy ajcxy.

31 Huin'it ajcxy ijxcajpy Jesús. Chi Jesús mic mícíy yaj'ijxtigoy.

32 Chi ajcxy ñayñimaayi:

—¿Nej ca' yjáncity co ich ajt ooy njihuiyim jotjoty huinma'ñjoty co anajty ajt jim xymädmíydacim tú'am, etz co ajt xyñajtzcapxiiyim je huidi jaybety ma Dios ñecy?

33 E tim huin'ítiiy ajcxy tüb'íjccixy, chi ajcxy níxcixni jim Jerusalén. Ni'amugi' ajcxy paty je majctügpí Jesús ydiscípulos ajcxy e jacjadyii jáy ajcxy.

34 Chi ajcxy mīnaangixy:

—Janch yi' co ti yjugypicy je Huindzin Jesús, com ti oy ñayguëxigyii ma Simón.

35 Chi Cleofas nimiydacy jadu'n nej tü'ay anajty ajcxy ti ñaybáatigixy mīd Jesús, etz jadu'n nej ajcxy Jesús ijxcajpy co tzajcaagy ti tujc-huäcxy.

Jesús ñayguëxici ma je' ydiscípulos ajcxy

36 Jiiby anajty ajcxy tzachnimiydaaccixy co Jesús oy ñayguëxigyii ma je' ajcxy. Chi ytinay'ahuüy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ymīnañ:

—Jotcugi' miich ajcxy.

37 Chi je' ajcxy ooy ñay'adzigiyi ooy huinmaaygixy, hue' ajcxy tijy ijxmañiyb.

38 Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—¿Na'amy co mjot mhuinma'ñ ti ytigoydaaygixy? ¿Nej co m'aa'ájtigixy mjot'ájtigixy pin ñich?

39 Ijxcix miich ajcxy ñich ngi' ñich ndecy, ñich jēni ñich. Nīdongich etz íjxcich ajcxy. Tüg espíritu ca' mīdity chūch ni ypajc, jadu'n nej m'ijxcixy ñich nmīdity.

40 Co Jesús jadu'n ymīnañ, chi ajcxy yaj'ijxy yci' ytecy.

41 Per ca'ni ajcxy mībijcy mīd co anajty ajcxy chachjotcúcity, chi Jesús ajcxy nīmaayi:

—¿Mīd ajcxy ti ii mgayipy?

42 Chi ajcxy moy Jesús acxtzäy, etz tüg jīdy serpäg.

43 Chi cöbìjcy, chi ycaay y'uucy jim ma je' ajcxy yhuinduu.

44 Huin'it Jesús ymínañ:

—Huìdi m'ijxyp cham je' je' huìdi nyajnimay jayhuin, co ìich miich ajcxy anajty m'ìd'ìjtcìxy, co copìcy nguydundāhuìbìch jadu'n nej yjaybétyity ma je Moisés ñecy je jècyip, etz jacjadyii Dios y'ayucnajtzcapxìybi ñecy, etz yì salmo necy.

45 Huin'it je' ajcxy yjot yhuinma'ñ ymiiñ ymejch, jaydèbi huinjìhuìygiçipy huìdi jaybétyip.

46 Chi Jesús yjacmínañ:

—Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy co copìcy co je Cristo paadip ayo'n e yjugypigìpy codugìg xii, maabi anajty y'ögy.

47 Huen ajcxy yajcapxhuäcxy Dios ytiy'ajt huindu'my naaxhuiñ, chondägìp Jerusalén, co ooy ycopìcyity huen jäy ajcxy jothuimbijtcìx jaydèbi ajcxy paadip pocyhuinmeecxin.

48 Miich ajcxy nidiy'ajt'adìpy tüg'óciy jadu'n nej cham ti m'ijxcìxy ti mnejhuìygiçy.

49 Jadachambi nguexìpyich ma miich ajcxy je huìdi nDeedyich ti xyaj'ahuanìygiçy. Huì'mgìx ya Jerusalén ixti cooni ajcxy xyñìdìgìhuip xycödìgìhuip je Dios yjìhuì'ñ ymic'ajt huìdi tzonam tzajpjoty.

Jesús ypa'ttìgìyñ tzajpjoty

50 Huin'it xii Jesús m'ìd tzoñ je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ycajppìdzìmy, ñìcxy ajcxy mihuingon je Betania. Chi Jesús xajhuäcxy yci' mibìjctzoy Dios m'ìd je ymìgügtìjc ajcxy yciçpi.

51 Chi jadu'n yjajty ma anajty Dios mi**ib**ijctzoy m**id** y**i'** ajcxy yc**ixpi**, chi ab**icy** yajhu**i'**mn**i** je' ajcxy e je' yp**ättig**iy**ñi** j**ü**by tzajpjoty.

52 Chi y**i'** ajcxy j**im** yjac-hu**ä**cx**ijpy** Dios ojada-jtc**ixy**. Chi ajcxy yhuimbijttaay**ñi** j**im** Jerusal**én** janch jotcu**jc**.

53 Chi ajcxy jabom jabom anajty ñ**ic**xc**ixy** ma Dios yt**ijc** chajpcapxycapxc**ixy**, ojadajtc**ixy** jäymejtz**ixy** y**i** Dios, Janch jadu'n jada. Am**én**.

El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán **New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe,** **Coatlán)**

copyright © 1976 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Coatlán Mixe (Mixe, Coatlán)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Coatlán [mco], Mexico

Copyright Information

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Coatlán

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

4190de74-18ab-52cf-ba4e-5f99ab05892f